

VEČERNIK

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 125

TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
UPRAVE 28-67
POSTNI CEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, 3. in 4. junija 1959

NAROCNINA NA MESEČ:
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1—

Zgodovinske besede v Berlinu

Poročali smo včeraj o veličastnem sprejemu Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v Berlinu. Dodatno k zgodovinski besedi, ki so bile ob tej priliki izrečene v nemški prestolnici, prinašamo v celoti govora Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in državnega kancelarja Adolfa Hitlerja na svečanem banketu. Kanceler Hitler je dejal:

„Meje med Nemčijo in Jugoslavijo so postavljene zavedno“

»Vaše Visočanstvo! Velika čast mi je in veselje, da morem Vašemu Visočanstvu in Nj. Visočanstvu kneginji Olgi izreči dobrodošlico v prestolnici nemškega rajha. Pozdravljam pa vas tudi v imenu vsega nemškega naroda, ker ga navdaja čustvo pristranskega prijateljstva do Nj. Vel. kralja Petra II., do vaše domovine in do jugoslovanskega naroda. Nemško prijateljstvo do jugoslovanskega naroda ni samo spontano prijateljstvo. To prijateljstvo je dobilo svojo globino in trdnost za časa tragičnega meteža svetovne vojne. Nemški vojak se je tedaj naučil ceniti in spoštovati svojega nad vse lunaškega nasprotnika. Verjem, da je bil to tudi obratni primer.

To medsebojno spoštovanje dobiva svojo vrednost v splošnih političnih, kulturnih in gospodarskih koristih. Zato vidimo mi, Visočanstvo, tudi v tem vašem obisku samo živ dokaz za pravilnost tega pojmovanja in zato istočasno črpanje iz tega nado, da se bo nemško-jugoslovansko prijateljstvo tudi v bodočnosti dalje razvijalo in postalo še tesnejše. Vašo navzočnost, Visočanstvo, smatramo tudi za dobro priliko za odkrito in prijazno izmenjavo misli, ki v tem smislu more biti — o tem sem prepričan — za oboja naroda in obe državi samo koristna. In ker smo po zgodovinskih dogodkih postali sosedje in dobili skupne meje, postavljene za vedno, jaz v to verujem toliko bolj, ker bodo čvrsto zasnovani odnosi zaupanja med Nemčijo in Jugoslavijo zagotovili ne samo trajen mir med našima dvema narodoma in državama, temveč bodo razen tega predstavljali tudi element pomirjenja z naš vsemirnimi kontinenti.

Ta mir je tudi cilj vseh onih, ki so pripravljeni opravljati zares konstruktivno delo. Gledam upanje, da bo Vaše Visočanstvo za časa svojega kratkega bivanja v Nemčiji dobilo jasno sliko o strukturi ter o delovni in mirobilni volji nemškega naroda, ki nima nobenega drugega cilja, kakor da ohrani podlago svojega obstanka in svojih naravnih pravic ter da gre z neumornim delom nasproti varni bodočnosti v Evropi, ki je naša svoj mir.

Bodite prepričani, da Nemčija in njena vlada spremljata z iskrenimi simpatijami pot k napredku, katero prav tako hodi z uspehom jugoslovanski narod, zvest oporoki kralja Aleksandra. To vaše delo spremljam moje najboljše želje in najboljše želje nemškega naroda. V tem duhu dvigam svojo čašo in plem na zdravje Nj. Vel. kralja Petra II., želeč osebno srečo Vašemu Visočanstvu in Nj. Vis. kneginji Olgi, kakor želim tudi srečo visokemu namestništvu ter napredku jugoslovanskemu narodu.

Po govoru kancelarja Hitlerja je povzel besedo. Nj. Vis. knez namestnik Pavel se zahvalil za pristranski sprejem in dejal:

„Medsebojni odnosi so že leta končno veljavno določeni“

»Gospod državni kancelar! Zelo priske besede, ki jih je vaša ekscelencija blagovolila nasloviti na kneginjo in name, so nam ganile in mlava sva vam zanje zelo hvaležna kakor tudi za vse dokaze iskrenega in topljega gostoljublja, ki so nam bili izkazani o priliki tega našega obiska v velikem nemškem rajhu. Pre-

Slavnostni dnevi v Berlinu

Včeraj je bila knezu Pavlu in kneginji Olgi na čast prirejena v Berlinu veličastna parada nemške vojske, zvečer pa slavnostna predstava v operi — Danes sta visoka gosta v Potsdamu

BERLIN, 3. junija. Nj. Vis. knez namestnik Pavel je včeraj ob 9.30 v spremstvu mnogih visokih osebnosti položil venec na spomenik v svetovni vojni padlim vojakom. Nato je pa bila velika vojaška parada, ki je trajala dve uri. Ob 19. uri je bila visokima jugoslovanskima gostoma na čast prirejena v državni operi slavnostna predstava Wagnerjevih »Mojstrov pevcev«. V teku dneva sta se pa sošla na konferenco tudi oba zunanja ministra dr. Cincar-Marković in von Ribbentrop. Danesdopoldne ob 10.30 je obiskal knez Pavle berlinski magistrat, kjer ga je slovesno sprejel viši župan dr. Richard. Nato sta odpotovala knez in kneginja v spremstvu ministra Meisnerja v Potsdam, kjer sta položila venec na grob Friderika Velikega. Nadalje si ogledata visoka gosta grad Sanssouci ter bosta popoldne gosta propagandnega ministra dr. Goebbelsa in njegove žene. Zvečer priredi Hitler v hotelu »Kaiserhofu« slavnostno večerjo.

VČERAJSNJA VOJAŠKA PARADA

BERLIN, 3. maja. Včerajsnja veličastna parada nemške vojske pred knezom Pavlom in kneginjo Olgo se je pričela kmalu po 10. uri. Na častni tribunali so bili poleg gostov zbrani Hitler in drugi nemški dostojanstveniki. Prvi so prikrali mimo letalci, v zraku so se pa po-

javila vseh vrst letala. Za letalstvom je prišla pehota, kateri so pridile ogromne množice občinstva navdušene ovacije. Sledile so nato čete mornarice »letalske pehote«, protiletal, obrambe, strojniških oddelkov, metalcev granat in min, topništva vseh vrst, zopet pehote in ob koncu konjenice. Vsa parada je trajala dve uri

in je napravila na vse navzočnice zelo mogočen in globok vtis.

GLASOVI NEMŠKEGA TISKA

Vsi nemški listi poročajo danes o tej paradi in pravijo, da je pokazala ponosno podobo velikomemške boje sil. Skupaj z večerno predstavo v operi je bila tridnevna nemška moč in umetnosti. Graška »Tagespost« prinaša poročilo celo pod naslovom »Jugoslovanski prijatelji je nepremagljivi«. Vsi listi pa objavljajo še dalje članke, v katerih poveljujejo pomen nemško-jugoslovanskega prijateljstva, medsebojnega spoštovanja in modre politike kneza namestnika Pavla za mir, varnost in veličino jugoslavije. Zanimivo so tudi razprave o jugoslovanski vojski, katero ocenjujejo kot eno najboljših v Evropi in na svetu. Zosebno hvalijo njeno disciplino in hrabrost, ki bi se izkazala tudi sedaj prav tako, kakor se je v balkanskih vojnah in v svetovni vojni.

Osem in osemdeset mrtvih v podmornici

Sinočnje optimistične vesti o rešitvi posadke angleške podmornice »Thetis« niso bile resnične — Razen šestih so vsi drugi častniki, inženirji in mornarji izgubljeni

LONDON, 3. junija. Sinočnje optimistične vesti, da je posadka ponesrečene podmornice »Thetis« (včerašnje prve vesti so govorile pomotoma o podmornici »Scythus«, op. ur.) že rešena, so se izkazale žal kot neresnične. Dočim se je sprva posrečilo 6 možem rešiti se s pomočjo Davisovih aparatov, so ostala vsa nadaljnja reševalna dela brez uspeha. — Admiralteta je poročala, da se je podmornica zarila s prvim delom v peščeno dno v kotu 45 stopinj v globini 45 m, da se trkljudo potapljala, da bi prežgali njeno leženo steno in izmenjali zrak, obenem jo pa s pomočjo ovitih vrvi dvignili na površino. Ker so rešeni izjavili, da je bila posadka, ko so podmornico zapustili, še vsa živa in zdrava, je zavladalo najoptimističnejše razpoloženje. Reševalcem se je končalo tudi res posrečilo podmornico toliko dvigniti, da je gledal zadnji del iz vode, toda kljub vsem naporom se vendarle ni posrečilo prežgati oklepa. Medtem se je pa po dostoj se v meglo zavilih vestih podmornica zopet pogreznila na dno. Sinoči ob 22. uri je zato izdala admiralteta sledeče poročilo: »Pri morani smo žal javili, da postaja upanje na rešitev preostalih v podmornici »Thetis« vedno manjše. Polzkušni prežgati od-

prtno v obod so se izjavili in so se morali opustiti. Prav tako se je ponesrečilo polzkušni, potegniti podmornico z ovito vrvi na površino. Po prvem posrečnem dvignu je zdrknila z vrvi in se je pogreznila še oni del, ki je prejel molen nad površino. Nerazumljivo je, zakaj se preostali ni posrečilo vsaj z Davisovimi aparati priti na površino. Gre za 88 življenj! končuje poročilo. Med temi so večinoma častniki in inženirji.

LONDON, 3. junija. Admiraltet je javil o polnoči: Samo štirje možje s podmornice »Thetis« so se rešili. Od teh sta dva za posledicami stisnjenja zaradi vodnega pritiska umrli. Ostala dva je rešil rušilec »Brasno«. Pristaniška oblast v Birkenheadu je sporočila, da ni na rešitev posadke nobenega upanja več. Kljub temu se je reševanje nadaljevalo vsi noč. Novo poročilo od davi pa je napovedalo: Potapljali so ob dveh zjutraj sišali iz pomornice še rahlo trikanje. Ob štirih zjutraj so se dela na ovijanju podmornice z vrvi, ki so se bile že enkrat potrgale, nadaljevala. Ob času poročila se reševalna dela nadaljujejo še s polno paro. Vsa Anglija stoji pod vtisom tega tragičnega dogodka; razburjenje raste od ure do ure. Prizadeti je nad tisoč svojcev.

LONDON, 3. junija. »Daily Mail« objavlja o katastrofi »Thetis« članek, v kateri zahteva najstrožjo preiskavo o vprašanju, kdo je zakrivil, da se je zgodila nesreča, da podmornice celih 15 ur niso našli in da so se reševalna dela ponesrečila? Rešiti pa bo treba še več drugih vprašanih.

Papež veruje v mir

VATIKAN, 3. junija. Papež Pij XII. je včeraj v kardinalskem kolegiju prvič oficijelno naglasil, da je Vatikan v začetku prejšnjega meseca res storil korake za pomirjenje napetega položaja v Evropi. To je storil v trenutku, ko je že vse kazalo na to, da bo razvoj dogodkov krenil v skrajnost. Posledica teh naporov je bila, da je prejel od poverst zadrla o dobri volji in zaupanju v ohranitev mira. Zato je papež prepričan o mirobilnem hoteju državnikov, o sporazumu in miru.

ANGLEZI ZA KITAJCE.

LONDON, 3. junija. V Londonu se je osnovala angleško-kitajska trgovska družba »Chinese government trade Company«, ki bo skrbela za medsebojno trgovinsko izmenjavo kitajskih vladnih naročil na angleškem tržišču.

pričan sem, da bodo te pozornosti, ki jih kneginja in meni izkazujeta te dni vlada nemškega rajha in nemški narod, od vsega jugoslovanskega naroda pozdravljene z največjim veseljem in da bodo pojmovane kot nadaljnji dokaz globokih simpatij in prijateljstva med obema sosednima državama. Prav tako mi je zelo blubo, da morem ugotoviti odkrito pristranost in uslužnost, na katero sem naletel pri vasi, gospod kancelar, pod čigar odličnim vodstvom ustvarja nemški narod v današnjih časih eno najsilnejših del svoje zgodovine, kakor tudi pri eminentnih nemških državnikih.

Jugoslovanski narod so je v preteklih časih naučil ceniti dragocene lastnosti nemškega naroda, ki so dovele do njegovega zedinjenja ter do velikega raz-

voja njegovega duha in njegove kulture. Ne samo, da je jugoslovanski narod znal to ceniti, temveč je on v svojem lastnem boju za zedinjenje in v svojih naporih pri ustvarjanju svoje kulture naletel pri nemškem narodu na diven primer narodne discipline, reda, dela in ustvarjalnega optimizma, kakor ga vidi tu tudi danes. Odnosi med Nemčijo in Jugoslavijo, vsi prijatelji značaj teh odnosov, so po zaslugi pravilnega pojmovanja življenjskih koristi obeh sosednih narodov že leta končno veljavno določeni. Srečna živopolnitev gospodarstva obeh držav bo brez dvoma bistveno prispevala k okrepljenju njunega prijateljstva. Moj obisk je prav tako manifestacija odločne volje jugoslovanskega naroda, da z nemškim narodom živi in skupno dela v mirnem in

prijateljskem ozračju. Zato so zelo veselimi, da so v besedah vaše ekscelence ponovno svečano zagotovila, da veliki nemški rajh prav tako želi ohraniti in okrepiti prijateljsko sodelovanje z Jugoslavijo in je pripravljen ozirati se na njeno svobodo in neodvisnost kakor tudi na meje, ki nas od preteklega leta dalje vežejo s trajnim sosedstvom. V teh ugotovitvah vidim ne samo uresničenje pogojev za razvoj še tesnejših vezi med Nemčijo in Jugoslavijo, temveč tudi pomemben prispevek za konsolidacijo mira v tem delu Evrope.

S takimi čustvi dvigam svojo čašo in plem na osebno srečo vaše ekscelence ter želim srečo prijateljskemu velikiemu nemškemu narodu.

Maribor, 3. junija.

Pogajanja za angleško-francosko-rusko zvezo, ki se vlečejo že več tednov in nihajo v nasprotju sliki sliki javnih komentarjih med neprestanim optimizmom in pesimizmom, nam nudijo šele po govoru ruskega ministrskega predstavnika in zunanjega ministra Molotova v sredo v obeh sovjetskih zbornicah možnost za spoznavanje nasprotstev, ki se obstajajo med Moskvijo in Londonom. Iz tega govora razberemo, da sporazuma o zvezi zaradi tega še ni, ker se angleška vlada kljub vsemu še vedno ne more popolnoma lotiti od svoje monakovske miselnosti. Molotov je odkrito dejal, da sta Šil Anglija in Francija v zadnjem letu po napadnih potehi, ko sta vodili politiko miru za vsako ceno, namesto da bi se zavzeli za politiko kolektivne varnosti. Ta politika je morala neizogibno voditi do vedno novih kapitulacij. Za politiko miru je sicer tudi sovjetska Rusija, toda nikoli ni za kapitulacije.

Razen tega je bila sovjetska Rusija vedno za jasne pogodbe, v katerih ne bo nobenih nerešenih vprašanih, ki naj bi se šele v primeru potrebe tolaščila, ter za popolno obojestransko recipročnost. Anglija in Francija sta Rusiji to recipročnost do zadnjega odkrili in sta na njo pristali šele v najnovijem predlogu. Vendar so ostale tudi v njem še postavke, ki jih v Moskvi ne morejo sprejeti. Takšna postavka je v prvi vrsti tista, ki določa, da se bo v primeru napada na eno izmed pogodbenic postopalo v smislu člena 16. statuta Zveze narodov, v drugi pa ona, ki pravi, da bodo pogodbenice v primeru napada na katero izmed držav, ki so dobile njihove garancije, stopile šele v stik zaradi razprave o pomoči. Tako določila bi mogla spraviti ne samo sovjetsko Rusijo, ampak tudi države z garancijami v koljiv položaj ter v negotovost, ki bi se lahko usodno vlekla. Rusija mora pristati samo na pogodbo, zkrajeno na enakih načelih, kakor so uveljavljeni v nemško-italijanski zvezni pogodbi, to je na načelih avtomatične pomoči brez nepotrebnih poprejšnjih posvetovanj. Vprašanje definicije napadca mora biti razčiščeno že vnaprej in kot napadelec se ne sme smatrati samo tisti, ki seže po orožju, ampak tudi tisti, ki na kakršen koli drug način ogrozi varnost in samostojnost kake države. Končno pa zahteva Rusija, da se nanaša dolžnost pomoči tudi na države, ki so sicer nevtralne, a bi kljub temu mogle biti napadene.

Angleški osnutki odkrivajo sicer posredno, vendar dovolj jasno namero, da bi se v pogodbi pustila še vedno odprta vrata za eventualni umik pred obveznostjo pomoči. Anglija bi n. pr. mogla v primeru, da bi obveljalo načelo predhodne konzultacije, postaviti čisto svoje tolmačenje definicije napadca. Lahko bi se postavila na stališče, da je neka napadna država sama izzvala napad in zato ni pristojna, priskočiti ji na pomoč. Lahko bi pa, se nasprotno zatekla tudi k monakovski taktiki in sklenila z nasprotniki sporazum na škodo tretje države, samo da se izogne svoji dolžnosti, priskočiti tej državi na pomoč. Pogodba s takimi rezervami po moskovskem mnenju ne bi imela nobenega smisla in sovjetska Rusija je raje ne podpisuje. Ako hočeta Anglija in Francija zvezo s sovjetsko Rusijo, potem morata dokončno opustiti vse rezerve in se jasno in dokončno odrediti duhu Monakovskega.

Molotov te razlage ni izrekel doslovno, izlajal pa iz vseh njegovih izjav in zlasti iz njegovih komentarjev, ki so jih k njegovemu izkazu objavili ruski listi. S tem je dan svetovni javnosti prvič nezakrit pogled za kulise, ki so doslej tako trdno zakrivala angleško-francosko-rusko pogajanja, da se nazadnje že res ni bilo moglo preriti skozi goščavo najrazličnejših ugibanj in napovedi. Ta moskovska odkritostrednost Londonu gotovo ni ljuba, ker onemogoča nadaljnje diplomatsko taktiziranje ter laviranje po poti izjavnosti, toda položaj je po ekspoziciji sovjetskega zunanjega ministra postal tak, da se bo moral tudi Chamberlain nazadnje odločiti, ali za odkrito opredelitev, ali pa za zrušenje obrambnega sistema, ki ga je doslej gradil s svojo in francosko diplomacijo. Kajti nobenega dvoma ni, da bi v primeru dokopnega nesporazuma s sovjetsko Rusijo postale iluzorne tudi vse dosedanje pogodbe s Poljsko, Romunijo

Chamberlain gre v Moskvo?

SINOČI JE MOLOTOV IZROČIL ANGLEŠKEMU IN FRANCOŠKEMU VELEPOSILNIKU ODGOVOR NA NACRT O TROZVEZI.

LONDON, 3. junija. Po poročilu iz Moskve sta sinoči obiskala angleški in francoski veleposlanik v Kremlju ruskega zunanjega ministra Molotova, ki ju je sam poklical k sebi. V Kremlju sta ostala veleposlanika celo uro in sta bila najbrže sprejeta tudi pri Stalinu. Ob tej priliki jima je bil izročen ruski uradni odgovor na angleško-francoski načrt za sklenitev trojne zveze. Odgovor sta veleposlanika poslala še tekom noči brzojavno v London in v Pariz, tako da bosta angleška in francoska vlada mogli že danes pričeti proučevati ruski odgovor. Pričakuje se, da bo proučevanje odgovora dovršeno čez nedeljo, da bosta mogli obe vladi že

v začetku prihodnjega tedna odpisati svoj odgovor v Moskvo. Kakšen je ruski odgovor in ali je identičen z izjavami Molotova pred sovjetskimi parlamentom, doslej še ni znano.

LONDON, 3. junija. Čim prispe ruski odgovor v London, ga bo vzel v pretes kabinet ministrov, ki je sklican na izredno zasedanje jutri v nedeljo dopoldne. Iz zelo poučenih krogov zatrjujejo, da bo kabinet sklenil odpisati najprijavnijo osebnost v Rusijo in da je že več kot gotovo, da se je sam Chamberlain odločil da nemudoma z letalom odpotuje v Moskvo.

Estonija za nevtralnost

NE MARA SE VPLESTI V NOBEN BLOK IN V NOBENE GARANCIE, KER HOCE OHRANITI ABSOLUTNO NEVTRALNOST.

RIGA, 3. junija. Estonski zunanji minister Salter je izjavil včeraj v zvezi z govorom Molotova pred sovjetskimi parlamentom, da bi smatrala Estonska vsako pomoč, o kakršni se zadnje dni govori, kot sovražni akt. Pomoč, ki bi jo Estonska eventualno kdaj potrebovala zaradi

napada na njeno ozemlje, bi bilo mogoče določiti tako po vsebini kakor po obsegu šele tedaj, ko bi bil napad že izvršen. Na noben način pa Estonija ne mara da bi se proli njeni izrecni volji vpleta v kake bloke in garancije, ker hoče ostati absolutno nevtralna.

Pred novim Monakovom?

SENZACIONALEN CLANKE V »LE TEMPS« O NOVIH CHAMBERLAINOVH NAMERAH: NOVA KONFERENCA ŠTIRIH VELESIL.

PARIZ, 3. junija. »Le Temps« poroča, da so politiki, ki kritizirajo Chamberlainovo politiko, prepričani, da se ukvarja angleški ministrski predsednik z namero, sklicati na Rooseveltovo iniciativo mednarodno konferenco, ki naj bi se je udeležile velike demokracije in totalitarne države. Na tej konferenci naj bi se iz temeljev načel vse problem razdelitve surovin, tržišč in tudi kolonij. Ni pa verjetno, da bi bila na to konferenco poklicana tudi sovjetska Rusija. Na do-

gledu je torej novo, še velikopoteznejše Monakovom, pripominjajo sarkastično ti politiki. Medtem pa razpravljajo italijanski tisk z vsem poudarkom o onem stavku Molotova, v katerem je omenil izboljšanje trgovinskih odnosov z Italijo, a tudi ni izključil enakih z Nemčijo. Zdi se, kakor da so v Italiji čisto pozabili na protikominterni pakt, pravijo Chamberlainovi kritiki, zaključuje svoje poročilo »Le Temps«.

Avstralija proti konfliktu z Japonsko

CAMBERRA, 3. junija. Avstralski zunanji minister je včeraj v zvezi z govorom Molotova izjavil, da se ne boesta niti Avstralija niti Velika Britanija pustili vplesti v pakt, ki bi že vnaprej predjudical spor z Japonsko. Niti Avstralija niti Velika Britanija ne želita, da bi bili vmešani v kak konflikt na Daljnem vzhodu.

Novi spopadi v Palestini

JERUZALEM, 3. junija. Na arabskem avtobusu je eksplodirala bomba, pri čemer je bilo šest ljudi mrtvih in devet ranjenih. Oblastva so nekatere avtobusne linije ukinile. V zadnjih dneh je število žrtev zaradi bombnih atentatov naraslo na 15 mrtvih in 20 ranjenih ljudi.

JERUZALEM, 3. junija. Oborožena skupina Arabcev je včeraj zjutraj napadla železniško postajo in jo pobila. Angleške čete so takoj zasledovale zločince. Med njimi in Arabci se je razvila huda bitka na obeh straneh je precej mrtvih.

Sklepi angleških laburistov

SOUTHPORT, 3. junija. Včeraj je bil zaključen kongres laburistične stranke. V resoluciji zahtevajo laburisti razpis novih volitev. Greenwood je s tem v zvezi dejal, da računa stranka na 100 do 150 mandator. V tem primeru laburisti na noben način ne bodo sodelovali z vlado, ki nima odločnosti za pogumen korak. S konservativno bo stranka sodelovala le, če bodo stranko vodili Churchill, Eden in Duff Cooper.

AMERIKA NAROČA BOJNE LADJE

WASHINGTON, 3. junija. Mornariško ministrstvo je včeraj izročilo v gradnjo 24 vojnih ladij, med njimi dve oklopnici po 4500 ton in en nosilec letal s 33.000 tonami. Je to največje naročilo vojne mornarice USA v mirnem času.

in Turčijo.

S tem so angleško-francosko-rusko pogajanja prispela na točko, s katere niso mogoča nobena stranska pota več: ali se zvezna pogodba sklene, ali se ne sklene. Odklopitev je nujna in jo moremo pričakovati že v prihodnjih dneh. Dvoma o

Domači zapiski.

Propaganda v službi politike

Kadar zavladava v političnem življenju naroda samo sila in ukaz, kadar ne sme biti svobodno opredelitive in lastne misli — tedaj postane politična propaganda vsemogočno orožje, s katerim se zastupljajo srca in zamejujejo mozeg. Propaganda izrablja najsveteljši narodni in verski čut, izkorišča socialno bedo in krivico. Propagandni služijo vse sile, državne kakor strankarske, vsa tehnična sredstva, novine in radio. Politično življenje je uniformirano in militarizirano v velikem delu sveta. Zdj se propaganda širi od tod, strupena bolj kakor strupeni plini in udarniška od najhujšega orožja. Z ljubeznijo do svobode in zdravim razumom lahko vsak narod ubije tujo propagando in onemogoči v svojem političnem delovanju vsak poizkus oponašanja tujih vzorov in vplivov! je napisal v »Vražinskih novostih« znani politik dr. H. Krizman.

Za okrepitev našega podeželja

Svrha dobro organizirane državne prosvete je, da čimbolj dvigne splošno kulturno raven v narodu ter vse sloje kolikor mogoče izenači. To pa ni mogoče, dokler bo vsak izobraženec bežal iz vasi v mesta, dokler se bo po mestih drenjal naš izsoljeni človek v ogromni nadprodukciji in vsako namestitev na deželi smatral za nekakšno kazen. Država mora organizirati močne občine, ki bodo sposobne, vsaka v svoji sredi imeti lastnega zdravnika, veterinarja, agronoma in odvjetnika. Tako bo preveč izobražencev po mestih kmalu konec, zaslužka bo dobilo mnogo nadarjenih, delavolnih ljudi. Kmet je bister in napreden, pa bo kmalu spoznal prednosti dobrega zgeda in se ravnal po tem. Dežela se bo razvila, življenje v velikih občinah ne bo nič slabše kakor v manjših mestih. Izobraženi krogi bodo dvignili društveno, prosvetno življenje in beg iz vasi v mesta potem ne bo več tako katastrofalen kakor je danes. (»Jugoslovenske novice«).

Beseda o demagogiji

Naša stranka je izbrislala besedo »demagogija« iz svojega programa in taktike. JRZ je šla med narod neposredno in ga obveščala o resnici tudi tedaj, ko je bila ta v škodo stranki. Bile so seveda tudi pri nas izjeme, ker so nekateri naši ljudje mislili, da je iskrenost škodljiva, pa so se lotili starih metod. K sreči so vsi takšni poizkusi naleteli na odpor večine članstva, kakor tudi na nerazumevanje od strani naroda, zato so ti eksperimenti bili od stranke same že sploščka odstranjeni ... ugotavlja »Samouprava«.

Svobodni tisk, politični zakoni

»Hrvat ne bodo delali nobenih zaprek stvarim, ki bi olajšale njihov položaj, — Svobodni tisk spada med glavne točke hrvatskega političnega programa. Prebivalcem mest bi tudi že bilo treba dati prilike, da sami vzamejo v roke občinske uprave. V Zagrebu n. pr. ni kontrole in sami imenovani občinski svetovalec je ne vrše. Napredne, demokratične politične zakone pa terjajo enako Srbi kakor Hrvati. Za njih uresničitev ni nobenih ovir. Treba je izvesti tudi ostale politične zakone, da dobi narod možnost svobodne izmenjave misli, da se po desetih letih likvidira stanje, ki se ne sme več zavlačati,« piše »Hrvatski dnevnik«.

Zrcalo naših dni

V naših šolah se vsak dan polkvarja prava zgodovina naših dedov, v mnogih šolskih učbenikih se zasramuje Kristova oseba. Očitno se zanikajo krščanske resnice, sramoti katoliška Cerkev. Njena dela tolaščijo krivico, papeštvo se ne prikazuje kot božja ustanova in dedščina sv. Petra, nego se očrnuje, samo da odvrta mlade duše od nje. Propagatorji brezbožništva so se zmerom marljivo na delu, neovirano se širijo načela, ki zagovarjajo belo kugo. Nikjer ni oblastev, ki bi pobijala takšna sredstva proti razmnoževanju šlovoštva, ter kaznovala njih trgovce. Kdo bi našteval blagoslovne psovke, ki narodu odtegujejo bogoslovne neba ... tožijo hrvatski škofje v poslanici narodu od 1300-letnih prvih stikov Hrvatske z Rimom. (»Katoliški tjeđnik«).

tem, da bi Anglija in Francija mogli riskirati dokončni prelom z Moskvijo, gotovo ne more biti. Morali bosta pač znova popustiti in se odreči še tistim rezervam, ki jih je Anglija doslej tako vztrajno branila.

Maribor - druga slovenska metropola

Dr. Rudolf Ravnik

Doba 20-letnega osvobodjenja, ki nam je prinesla možnost narodnega in kulturnega izživelja in svobode gospodarskega in socialnega razvoja, je v domači pokrajini potekala v znamenju negativne strankarsko-politične borbe. Proti disciplini v stranki se je že težko pregrešil njen pristaš, ki je v javnem lokalu v družbi pri eni mizi sedel in kramljal z nekdanjim sošolcem, pristajal druge politične stranke. Kmet na deželi ni več pogledal sosedu, ki je bil drugega političnega mišljenja, oba sta iz zole politične zasedenosti pozabila, da ju čevlji žuli, enega sicer morda na levi, drugega na desni nogi, oba pa brez dvoma le zaradi nepravilnih strankarsko-političnih, gospodarskih in socialnih neprilic v državi.

Posledice tega niso izostale. Javni narodni nastopi, kjer bi se morale najširše narodne plasti strniti in združeno manifestirati za svoje višje ideale v eni nezlomljivi in neprodirljivi narodni celini, so zaradi politične razdrapanosti začeli popuščati, izgubili so svojo pravo vrednost in se odeli v strankarsko-politično obrežje. V gospodarskem in socialnem življenju je nesrečna strankarsko-politična borba prinesla naravnost katastrofalne pretresilne in polome, ki so najhujše neke prizidele našega malega človeka, ki tvori veliko večino narodnega življa, tako kmeta, poljedelkega in tovarniškega delavca, vinčarja in kočarja.

Zaradi strankarsko-politične zagreznosti in zasledjenosti so v mestih, trgih in na deželi rastle razne narodne, kulturne in gospodarske organizacije kakor gobe po deželi. Slovenec ni več pel in godel poleg Slovenca-brata, ki je slučajno pripadal drugi politični stranki, brat ni več zapal denarja bratu, ki je bil drugega političnega mišljenja. Še celo v onih malih mestih in trgih, kjer je složen nastop vseh narodnih sil še prav posebno potreben, so nastajale razne po strankarski pripadnosti opredeljene kulturne, strankarsko-politično usmerjene denarne organizacije. Primerilo se je, da je bila celo v gasilskih organizacijah odločena pomoč zaradi nasprotnih strankarsko-političnih pripadnosti.

Za vročo politično borbo so se tedaj v prvih 20 letih našega osvobodjenja iztržile in izžrcale naše najboljše duševne in telesne sile. Velike in važne narodne, kulturne, gospodarske in socialne naloge, katerih nujno rešitev so kategorično zahtevali življenjski interesi našega obsejnega mesta in vsega zaledja, pa so ostale norešene v škodo splošnemu napredku. Slovenski živeli šteje v Jugoslaviji preko enega milijona duš in bi brez dvoma pre-

mogel, da postane Maribor drugo, pomembnejše slovensko kulturno-politično središče. Tak položaj našemu obsejnemu mestu kot osrednjemu mestu severnega dela Slovenije pripada že kot zemljepisna protutež Gradca na eni, ter Celovca na drugi strani.

Maribor bi bil kot druga metropola Slovenije srce širokega zaledja, iz katerega bi se po narodnih, kulturnih, gospodarskih in socialnih organizacijah pretakala kri na podeželje in donajala vsem panogam podeželskega življenja onih snovi, ki so jim za življenje potrebne. Kakor se v pljučih očisti kri slabega zraka in zalame svežega, tako bi tudi naše podeželsko narodno, kulturno in gospodarsko stanje oživel v smislu krojenja krvi iz srca v telo tako, da bi se prebivalstvo našega mesta tesno spojilo z narodnim življenjem na deželi v veliko družino, istega narodnega navdušenja in državljanskega ponosa. Naše obsejno ozemlje bi se tako dvignilo k novemu, zdravemu življenju, krepkemu razmahu in vsestranskemu napredku.

Maribor je bil po osvoboditvi sedež velikega županstva. V njem je tudi bila kontrola dohodkov. Ne bomo pozabili, da je bil Maribor tudi sedež samoupravne oblasti z oblastnim odborom in oblastno skupščino. V interesu vsestranskega napredka severnega dela Slovenije bi bila ustanovitve novih naprav v raznih panogah splošnega življenja nujno potrebna. Toda namesto novih občekoristnih naprav smo izgubili še one, ki so se že slajno obnesle in tako je naše izpostavljenost mestu postalo kraj odročnega pomena, čeprav bi štela druga slovenska metropola po dotoku narodnega življa že danes 60000 narodno zavednega prebivalstva. Z Mariborom kot drugo slovensko prestolnico bi se izboljšalo življenjsko restolnec bi se izboljšalo življenjsko mesto in v zaledju, v mednarodnem svetu pa bi se obenem dvignil prestiž naše domače pokrajine in vse državne skupnosti.

Težko in dalekosežne posledice 20-letnegas strankarsko-političnega boja se pa dajo popraviti. Složno delo vseh konstruktivnih sil v gospodarsko-socialnih odborih posameznih vasi in občin bi do podrobnosti razčistilo narodne, kulturne in gospodarsko-socialne prilike dotičnega kraja in na rezultatih takšnega razmotrivanja vseh vprašanih bi se brez dvoma dvignilo naše podeželje. Široko zaledje bi tako dajalo Mariboru v trgovini, obrti in industriji toliko zdravega dotoka, da bi obdravska prestolnica postala v korist in ponos vse Slovenije in države.

prevladuje živa pestrost barv!

Od Sušaka do Kotorja niso sije vse dame rade elegantne obalske obleke. Short ali kakšno pestro barvasto kopalno obleko si lahko vsaka dama tudi sama napravi. In kako je lahko ohraniti lepoto teh mižnih obalskih oblek: operite jih v bogati, blagi peni milnih lusk Lux! To je tudi na pofovanju zelo preprosto.

LUX za vse poletne tkanine.
... SE RAZTOPI TUDI V MRZLI VODI

tako, kakor jo tu analiziram; trdimo lahko zaradi tega, da je ogromni večini slovenske mladine misel jugoslovenstva tuja. V mladini sta danes že krepko razviti dve lastnosti: 1. slovenska narodna in 2. jugoslovenska državna zavest. Prva ji veleva čuvati svoj materni jezik in narodne pridobitve, druga pa jo je prepričala o življenjski nujnosti jugoslovenske državne oblike za ohranitev slovenskega naroda ter o možnosti narodnega in

gospodarskega sožitja s Hrvati in Srbi po načelu treh narodov. V kolikor pa še do dandanes niso izglajene vse poti za resnično izvajanje tega sožitja in še obstajajo zaradi preteklostnih okoliščin različna gledanja, bo mladina s svojim intenzivnim delom pamagala izgladiti nasprotja iz razloga: ta pot je pravična, katero bo mnogo lažje in preiurediti, kakor pa doseči končni cilj jugoslovenstva.

Gozd - zaščitnik pred poplavami

Inž. Stanko Sotošek

Zadnje povodnji so naredile milijonske škode. Vedno in povsod silimo in čitamo, da je tega krivo dolgotrajno deževje z nalivi in nedovršene ali nezačete regulacije hudournikov, potokov in rek. Skoraj nikjer pa se ne pove dosti preprečevalno, da so mnogih in v nekaterih krajih vse razdejani krivi izsekani ali upošteni gozdovi. To dejstvo je treba povdarjati sedaj in v vseh podobnih primerih, da vendar enkrat prode v javnost zavest o pomenu gozdov in gozdarstva tudi v tej smeri.

Normalen gozd ima normalno zalogo lesa, vsebovano v rastišču prikladenemu drevmu vseh debelin in starosti. Ta osnovni kapital ostane trajen in nedotakljiv in iz njega se dviga vsako leto maksimalen lesni prirastek. Vsak rod ima pravico uživati samo prirastek in je dolžan izročiti potomcem osnovni kapital nedotaknjen. Vsako zmanjševanje glavniice je tatvina imetka svojih otrok in razmetavanje imovine, ki je sprejeta v varstvo od prednikov z nalogo, izročiti jo potomcem. S trošenjem normalne lesne zaloge zmanjšamo letni donos, porabimo dobrine, namenjene za bodočnost, izpostavimo nevarnosti obstoj gozda in ogražamo delo prejšnjih generacij, današnje in bodoče.

Gozd, ki je približno normalen, veže s svojimi koreninami lastna tla. S koreninami, koreninami, rastlinami in zemljo zadržuje ogromne množine vode. Tudi v času močnih nalivov in dolgotrajnega dežja more sprejeti normalen gozd v zgornji, debeli, prepustni in rahli plasti skoraj vso nevarno vodo. Istočasno zmanjšuje hitrost odtokajoče vode in preprečuje odnašanja zemlje, kamenja in drevoja, kar more drugače povzročiti največja razdejavanja. Razen tega porabi del sprejete vode v svojo t. j. našo korist, ostalo pa postopoma razdeli poljedelskim zemljiščem, studencem, vodnjakom, potokom in rekam.

In kakšni so naši gozdovi? Slovenski gozdovi so vsi na absolutnem gozdnem zemljišču, na katerem mora gozd vedno ostati. Vkljub temu, da je gozd razdeljen na skoraj 150.000 posestnikov, ga delimo samo na nekoliko eko-

nomskih in bioloških enot. Meje, ki se vlečejo skozi gozde, ne morejo izpremeniti tega dejstva. Na žalost gozdovi nimajo več normalne lesne zaloge. Ta je zmanjšana za 30-50% in zato je lesni prirastek daleč pod normalno. Produktivnost gozdov je torej zmanjšana za več milijonov dinarjev vsako leto.

Z zmanjšanjem in nepravilno razdelitvijo lesne zaloge je oslabljena tudi varovalna moč gozdov pred vodo in vetrom. Ogromne površine gozdnih tal niso več zaštrte s krošnjami in so zaraščene s plevelem ali pa kažejo kamnita rebra. Sonce in dež prideta direktno do tal in veter odnaša listje. Zato so tla pokrita s trdo skorjo in nimajo debele in rahle prstene prsti. Prestolno drevo dobiva tako manj hrane in ob deževju zleti voda takoj v doline in trga zemljo.

Oslabljeni gozdovi kvarijo tudi varovalno moč izvršnih regulacij. Hudourniki in potoki namenjajo v regulirane in druge struge pesek in kamenje, dno korit se zvišuje in sedanji bregovi in nasipi postajajo vedno nižji.

Ozrmo se samo na en primer. Pred 20-50 leti ni gotovo nihče mogel niti pomisliti na potrebo urejanja hudournikov na gozdnatem Pohorju. Danes smo že tako daleč, da ima Pohorje svoje hudournike in da nastanejo vedno novi. Priznajmo v kompliciranosti - samo na videz enostavno! - življenje gozdov so posegali mnogi nepoklicani in nepoučeni. In trušči padajočega drevoja so se prav malo silili protesti gozdarjev v besedi in pisanju in tudi divjanje voda ni moglo ustaviti pustošenje gozdov.

Potrebno je posvetiti več skrbi gojenju in varstvu gozdov in izkoriščanje spraviti v sklad z njihovo donosnostjo. Zato naj se gleda na gozdove posameznih posestnikov kot na del ekonomske in življenjske nerazdeljive celote; posestnikom pa omogoči tak način življenja, da jim ne bo treba zaradi eksistenčnih skrbi izrabljati gozdove tako, da trpijo oni sami in z njimi vsa okolica daleč okrog. Gozdovi namreč dokazujejo ved drugim tudi z ustavljenjem nevarnih voda, da so res podlaga naše kulture in civilizacije.

Slovenska mladina in „jugoslovenstvo“

Vladimir Kreft

Za slovenski narod morata biti izven diskusije dve stvari:

1. Slovensci predstavljamo v Jugoslaviji samobiten narod z lastno zgodovino, posebnimi navadami in običaji, z visokim nivojem kulturne stopnje, sploh z vsemi pogoji, ki nam dajejo pravico, imenovati se narod in ne pleme.

2. Jugoslavija je tvorba treh narodov južnih Slovanov, in sicer: Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki smatrajo to državo, kot edino narodno državo, v kateri jim bo lahko in tudi mora biti zajamčen nemoten trajen, svoboden in enakopraven narodni in gospodarski razvoj.

V kolikor se še do danes niso uravnovešile razmere v državi, ni iskati krivde pri slovenskem, hrvaškem ali srbskem narodu, temveč pri peščici ljudi v centru države in izven nje, ki napadajo pojmuje razdelitev pravice in dolžnosti na vse tri državotvorne narode. Ingerenca teh ljudi pa je vedno velika in navadno celo odločilna za smer naše notranje politike. Med navedenimi so tudi odlični predstavniki jugoslovenske misli, katere akslom je »narodno in državno edinstvo«.

Definicija jugoslovenstva je lahko v praktičnem uveljavljanju samo ena: Združitev Slovencev, Hrvatov in Srbov v en narod z enotnim jezikom in pisavo etc. kar bi za nas pomenilo spojitve manjšega z večjim ali ostopno likvidacijo slovenskega jezika in narodnosti.

Dandanes, ko imamo Slovenci svoj izjazen književni jezik in ko smo se odločili, da še naprej živimo in oblikujemo lastno narodno-kulturno življenje, ni nobenih objektivnih razlogov, ki bi govorili za jugoslovenstvo. Prav tako je tudi napadno, če hoče kdo trditi, da je samo v jugoslovenstvu mogoča rešitev vseh najtežjih problemov naše notranje politike in da je v njem največja garancija naše svobode. To trditev ovirajo že zgodovina sama, kar nas uči, da so in da še dandanes lahko živijo v pravično urejeni državi narodi celo čisto različnih skupin.

Pogoj za ureditev razmer v naši državi in ožuvanje svobode Slovencev, Hrvatov in Srbov ni v realizaciji misli narodnega edinstva, katerega misel je itak praktično domuje na oblasti več ali manj ves čas obstoja države, posebno pa od leta 1929, in katere dosežani uspehi so v pozitivnem in negativnem smislu za vse tri narode v Jugoslaviji dovolj znani. Kakor hitro bodo namreč prišli vsi odločujoči do spoznanja, da živijo v Jugoslaviji trije narodi z enakimi pravicami in dolžnostmi, bodo razmere same po sebi urejene, in naše nadaljnje skupno državno življenje bo dokazalo, da misel jugoslovenstva za obstanek in trajnost Jugoslavije ni potrebna.

Kmetstva in delavska mladina, in gotovo tudi večina mladine, ki se rekrutira iz ostalih stanov, gleda na opisani problem

Novice

Ureditev ptujskega pokopališča

Pred dvema letoma so pridružili ptujski mestni občini bližnje kraje. Tako povečana občina je pridobila na prebivalstvu, pa tudi na davčni moči. Novi mestni sčeti so s tem dejstvom še nekoliko zadovoljivi, le najemniški vinar je prekrut. Komaj je bilo izvedeno razširjenje mestne občine, se je že začelo v raznih krajih (tudi cerkvenih) vprašanje ureditve mestne nadzupnije. To je pa nekoliko težavnejša zadeva, ki jo je treba prilagoditi potrebam in željam prebivalstva.

V mestni občini imamo tri župnije: mestno, ki zavzema približno dve tretjini bivše mestne občine, ima nekaj nad 3000 duš, nima pa prav nobene možnosti razmah, ker ni v tem delu mesta nobelih stavbišč na razpolago; minoritsko (okoliško) z ostalo tretjino bivše mestne občine in drugimi bližnjimi kraji in šteje 8500 duš; hajdinsko na desnem bregu Drave za Zgornji in Spodnji Breg ter delne Dražence, ki so bili priključeni mestni občini s 1300 dušami.

Vsaka navedenih župnij ima svoje pokopališče.

Nepripravično so zlasti pokopališče razmere. Mestna nadzupnja ima svoje pokopališče v bližini z lepo lego in možnostjo povečanja. Pokopališče minoritske župnije pa je v pol ure oddaljen Rogoz-

nici. Na to pokopališče nosijo župljani svoje mrljice skozi mesto, tako rekoč tik mimo mestnega pokopališča iz Orešja, Vičave, Karčevine, Grajene, Štukov, Mestnega vrha ter deloma tudi iz Rabelje vas. Pokopi iz teh krajev na mestnem pokopališču (tudi oskrbovanje grobov) bi v vsakem slučaju pridobili na času nad eno uro. — Enako so mestnemu pokopališču bližji kot hajdinskemu Zgornji in Spodnji Breg ter delni Draženci.

Mestna nadzupnja naj bi obsegala ves severozahodni del minoritske župnije s kraji: Orešje, Vičava, Karčevina, Grajena, Štuki, Mestni vrh, Rabelje vas, mesto Ptuj ter Zgornji in Spodnji Breg z delnimi Draženci, v kolikor so priključeni mestni občini. Tako razširjeni mestni nadzupnji, ki bi štela ca. 6500 duš, naj bi služilo le mestno pokopališče.

Kraji na severozahodni in vzhodni strani: Nova vas, Zabajk, Podvinice, Kircarji, Dornova, Velovlak, Bogoznica, Brstje, Budina in Spuhlja naj bi ostali minoritski župniji, ki bi štela ca. 7500 duš.

Razdelitev krajev na obe župniji na navedenem obsegu bi bila pravičnica in ustrežajoča sodobnim razmeram; prihranila bi župljanom mnogo na času in izdatkih.

Za povzdigo šentiviške konjereje

Konji iz šentiviške fare pri Grobelnem so znani daleč naokoli. Pred leti so hodili k Sv. Vidu kupovat konje kupci iz cele države in tudi iz tujine. To se kraju tudi pozna, saj se je zaradi dobrih kupčij mogel razvijati. Ljudje so bili precej premožni.

Kmalu pa je začela konjereja propadati. Kljub temu, da so šentiviški konji sedaj močno cislani in je povpraševanje po njih še razmeroma precejšnje, kupčije niso več takšne, da bi moglo prebivalstvo od tega živeti. Če razmišljamo o vzrokih zastoja konjereje v tem okraju, pridemo do zaključka, da je propadanje v veliki meri kriva splošna gospodarska depresija, ki je pred leti vsako panogo narodnega gospodarstva hudo prizadela. Eden vzrokov pa je tudi pomanjkanje žrebecev. V treh okrajih, kjer je bila prej razvijala konjereja, sta samo dva žrebec, ki sta last Kmetijske šole pri Sv. Juriju ob j. žel. Zato je potrebno, da se naši gospodarski krogi, ki jim je konjereja

pri sru, zlasti kmetijski oddelek banske uprave, zavzamejo za povzdigo šentiviške konjereje. Dani so vsi pogoji, da ta domosna gospodarska panoga v kraju ponovno oživi, od česar bodo imeli vsi koristi. -ig.

Ženitvenjska sleparija „Pri treh krokarjih“
KAKO SO KONČALE SLADKE SANJE MALEGA PODEŽELSKEGA ČEV-LJARJA.

Stare knjige rade pripovedujejo o mojih strah čevljarjih, katere je njih delo nehotelo sililo k razmišljanju. Nekateri so napisali cele filozofske razprave. Tudi 46letni čevljarji pomočnik Ivan Soršak, ki je doma nekje od Slovenske Bistrice, ni izgubil vse fantazije, čeprav je predsedel že kakih 15 kazni. Te kazni je odsedal po vseh mogočih ječah, zadnjo celo na Dunaju, od koder so ga po prestani kazni izgnali, Soršak ni bil navaden tat, ampak je bil tat višje stopnje — bil je tudi goljuf.

Letos februarja je kupil za sto dinarjev pri nas izkaznico za prehod čez mejo od nekega Hansa Bauerja. 14. februarja pa je stal v Gradcu pred gostilno »Zu den drei Raben«. Pred gostilno je stala na cestici neka ženska, da bi jo skoraj neko vozilo povozilo. Soršak je stopil k njej in ji sučutno dejal: »Kmalu bi vas povozilo. Kaj bi pa rekli vaš gospod soprog?« Ženska je rekla, da nima moža. Za prevejanega sleparja je bil to lep začetek. Pristopil je in se predstavljal za Hansa Bauerja, čevljarjskega mojstra iz Dunaja. Ženska je bila videti zgovorna in petična, v čevljarjem mojstru pa so se prebudile znenada davne sanje. Sam ni vedel, kdaj je začel govoriti o kompletnem stanovanju, ki ga ima zgoraj — na Dunaju, da ima trgovino s čevlji, da je pa velik siromak, ker je brez prave ženske, ki bi zanj skrbela. Hčerka, ta pa se mu je pred kratkim poročila z nekim bankirjem. Tudi sam bi si rad v svojo vilo na Dunaju pripeljal kmalu žensko, ki bi mu preganjala samoto. V treh tednih bi se poročil, nekaj je že oglaševal. Beseda je dala besedo in ker ženska se ni bila poročena, je ome-

nila, da ima naloženih v neki banki 560 Mark. Naneslo je, da je Hans Bauer prav takrat potreboval 520 M za nakup čevljarjskega stroja, da bi povečal obrat. Kajpak! Ženska je imela razumevanje za ta njegov stroj. Vzela se bosta tako ali tako, sicer ji bo pa on tako vrnil denar, ko ga bo dobil od svoje sestre v Ljpnici, ki mu dolguje večjo vsoto denarja.

Ženska, ki se je pisala Ana H. ter je bila služkinja v Gradcu, tudi ni hotela čakati. Se isti dan je predstavila zaroca teta in ostala pri njem. Prinesla mu je tudi kovčeg s perilom itd. za odhod na Dunaj, ali ko je prišla naslednji dan k »Zu den drei Raben«, ni bilo mojstra nikjer več.

On je bil takrat že v Mariboru, kjer ga je policija sicer aretirala, ker je imel s sabo sumljivo vsoto denarja in zlato uro, nazadnje ga pa izpustila. Nekaj za tem pa se je zanimala zani graška policija. Znova so ga aretirali ter pri temeljiti preiskavi našli v njegovih čevljih in v obleko vseh denar.

Na sodišče je trdil, da ni nameraval goljufati, da je mislil Ano zatrdno poročiti. Tudi stroj je kupil, noče pa povedati, kje je, ker se boji, da bi mu ga zaplenili. Kajpak, policija mu je z aretacijo prekrizala vse življenjske načrte.

Sodišče ga je poslušalo in ga po kratkem posvetoivanju zašilo na leto dni slogozga zopora, na 600 din denarne kazni in na izgubo častnih pravic za tri leta.

Ne pozabi naročnine!

PEVSKI TABOR V RUŠAH PRELOŽEN
Pevsko društvo v Rušah je za nedeljo 4. t. m. napovedani in organizirani pevski tabor preložilo na nedeljo 11. junija.

Gasilski praznik v Laškem

V nedeljo, dne 2. julija bo proslavila gasilska četa v Laškem 70 letnico svoje gasila. Laška Florijanov barčica je vso to dolgo dobo mirno plula skozi vse nevihte ter je danes močna in ena najstarejših v državi. V njeno počastitev se bodo zbrali v Laškem mogočne čete Florijanovih vojščakov in prijateljev gasilstva.

Ta velikopotezna prireditve bo obenem nekaj uvod v letošnjo kopališko sezono, za katero je Laško kakor ustvarjeno. Kdor se bo hotel osvežiti, se bo vrgel v naročje bister Savinje, kogar pa muči revma, bo našel pomoč v radiotermalnem kopališču, kdor pa si bo hotel uvrstiti živce, bo pohitel v naravni humski park, ki je eden najlepših kotičkov.

OPOZORILO VINOGRADNIKOM

Banovinski vinarski zavod v Mariboru opozarja vse vinogradnike, ki še niso drugič škropili proti peronospori, da to sedaj po dežju nemudoma storijo. Minulo hladno in deževno vreme je zadrževalo razvoj peronospore, ob toplem vremenu pa bolezen lahko takoj izbruhne.

o. Svečanostna otvoritev protituberkulozne tedna bo danes ob 19.30 uri v sejni dvorani ljubljanskega mestnega poglavarstva. Govorila bosta tudi pokrovitelj g. dr. Natlačen in ljubljanski župan g. dr. Adlešič.

o. Cirkovce. Protituberkulozna liga za Ptuiško goro in okolico priredi 4. junija dobrodelno tombolo v prid tuberkuloznim in ogroženim po jetiki.

o. V St. Jerneju na Dolenskem bodo tudi letos velike konjske dirke na praznik sv. Petra in Pavla 29. t. m.

o. Lepo uspeša gasilska proslava v Račah. Gasilska četa v Račah je priredila proslavo na čast svojih zaslužnih članov. Ob tej priliki so bili odlikovani sledeči gasilci za dolgoletno poštovovalno delo: ustanovitelja gasilske čete Štrem Stefan in Dinkavčič Miha sta prejela zlato kolajno s tremi palmami. Nadalje so bili z zlatimi medaljami odlikovani gasilci Falež Alojz, Napast J., Plečko Ivan, Štern Fr., Veber Ivan, Strnad Anton, Kozoder Franc, Jus Alojz, Plečko Franc, Sombollec Josip. Po odlikovanju se je razvila prosta zabava v prostori graščine.

o. Nemško letalo je sinoči pristalo v Rogatcu. Nemško jadralno letalo so naše oblasti takoj zastražile.

o. V Soštanj je umrla znana hotelirka in posestnica Marija Schwarz-Vasletova.

o. V dimniku umrl. Usmarsi delavec Franc Polak iz Ljutomerja je pijan zlezel v dimnik, da bi ga očistil. Ker moža dolgo ni bilo na dan, so njegovi tovariši pogledali v dimnik. Prestrašili so se, ko so videli, da je bil Polak mrtev. Zdravnik je ugotovil, da ga je v dimniku zadela srčna kap.

o. Vojnim dobrovoljcem. Vojni dobrovoljci, ki imajo pravico do državnih obveznic, naj vložijo prošnje najkasneje do 8. t. m.

Celje

o. Nov časopis v Celju. V Celju je izšel nov list »Zbor«, glasilo jugoslovanskega ljudskega gibanja Zbor. List bo izhajal vsakih 14 dni.

o. Sokolski telovadni nastop bo jutri popoldne na dvorišču mestne ljudske šole.

o. Sokolsko predavanje. O mednarodnih telovadnih tekmah v Parizu in Varšavi bo v sredo 7. t. m. ob 20. predaval v Sok. domu br. Konrad Grlic, ki si je priboril pri mednarodnih telovadnih tekmah v Parizu drugo, v Varšavi pa prvo mesto.

o. Na sokolski zlet v Mursko Soboto bo vozil v nedeljo 18. t. m. iz Celja poseben avtobus. Interesenti naj se takoj prijavijo v tajništvo Sok. društva Celje — matica.

o. Iz sodne službe. Gosp. Fortunat Stanovšek, vodja zemljiške knjige pri sodišču v Konjicah, je imenovan za vodjo zemljiške knjige v Celju.

o. Društvo hlinih posestnikov za Celje in celjski srez je imelo svoj občni zbor. Šteje 299 članov. Iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da je društvo tudi v preteklem letu doseglo lepe uspehe za svoje članе.

Ljubljanski velesejem

od 3. — 12. VI. 1939

(45. razstavna prireditve).
300 razstavljalcev iz 12 držav.
Najraznovrstnejš blago.

Posebne razstave:

Pohištvo — Avtomobili — Narodne vezenine
Polovična vozna na železnici. Pri postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za dln 2.—.

Zrebanje vstopnic za dobitke v vrednosti okrog din 100.000.—.

c. Tretji zaključni javni nastop gojenec Glasbene Maticе v Celju bo v ponedeljek 5. tm. ob 20. v mestnem gledališču.

c. Smrtina kosa. Na Teharju pri Celju je umrla v starosti 76 let gospa Frančiška Pocačova, mati posestnika in mlinarja g. Franca Pocača. — V Celju je umrl bivši celjski trgovec g. Viljem Putan v starosti 42 let. Truplo so prepeljali v Celje. — Na Zg. Hudinji je umrla 75-letna žena upok. železničarja Genofeta Kmečlova.

c. Trupla v Petrovčah utopljenega Melhiorja Fabjana še niso našli. Splavarji so videli njegovo truplo, ki ga je narasla Savinja splavila v Savo.

c. Nočno lekarniško službo ima od 3. do 9. t. m. kr. dvorna lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Glavnem trgu.

c. Koncert CPD ob 45-letnici društvenega delovanja in 60-letnici odličnega slovenskega skladatelja Antona Lajpca, bo drevi ob 19. zvečer v dvorani kina Union v Celjskem domu. Na koncertu bo tudi sodelovala operna pevka Valči Heybalova iz Ljubljane. Celjani posetite koncert polnoštevilno!

Ptuj

p. Sokolski telovadni nastop bo jutri na telovadišču v Ljudskem vrtu.

p. Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri »Jou-jou«.

p. Tujski promet v maju. V mesecu maju je obiskalo Ptuj 231 tujcev, 151 Jugoslovancev, 76 Nemcev, 1 Italijan, 1 Madžar, 1 Poljak in 1 Rus.

p. Živina strada. Ker so pašniki in travniki ob Pesnici 100% uničeni, nima živina niti pašne. Klaja pa je že davno pošla. Pojavila se tudi svinjska kuga.

p. Prisrčen sprejem akademikov. Včeraj so prispeli s pol šestim vlakom pevci akademiki iz Ljubljane. Glasbena Matica jih je na kolodvoru sprejela z nagovorom in s pesmijo »Pozdrav«. Ptujška dekleta so jim pripela bele nagelčke z rožmarinom.

p. Ptujski železničarji bodo jutri proslavili svoj železničarski praznik.

p. Naplne okraske so pripravili za ptujске ogale neznanci, ki so prenapolnjeni z narodnim duhom.

p. Ptujski skavtski steg šteje 40 skavtov in planink, kar je za Ptuj razveseljivo število. Njihovo geslo je: »Vrnilo se kar navi!« Zato hodijo ob nedeljah taboriti v naravo. Svoje šatore si najraje postavijo na dravskih otokih. Včasih mahnejo tudi drugam. Ob binkošti bodo dva dni taborili na Boču. Skavti vrše tudi šloveljubno delo. V jeseni so med drugim podvzeli nabiralno akcijo, s katero so podprli revno haloško dečo pri Sv. Duhu. Skavti iščejo stalno stika z ljudstvom, proučavajo njegove razmere in ga izpodbujejo k narodni zavesti.

»Vedno ga izgubim, zato sem si dala upravitelj zadržati«.

Maribor

Opombe k nakupu „novih garaž“

NEKOLIKO POROČILA IZ TAJNE SEJE MESTNEGA SVETA

Po izvršeni preselitvi svojega tekstilnega podjetja iz Maribora v Egipt skusa zdaj g. Schonsky prodati tudi vsa tovarniška poslopja, seveda kolikor mogoče s profitom. Ko je zvedel, da mestna občina nujno potrebuje zgradbo za garaže avtobusov, ki imajo zdaj le slabo zaslonno zavetje, je mestni občini ponudil del svojih poslopij v nakup in sicer manjšo hišo in en objekt predhline. V ta namen se je celo osebno potrudil v Maribor in do samega gospoda župana.

Gospod Schonsky je za ponujene objekte zahteval nekaj nad milijon dinarjev, mestni cenici pa so jih ocenili na približno 890.000 din. Tako se je potem mestna občina pogodila z g. Schonskyem za kupnino 900.000 din in je bilo to sprejeto na zadnji tajni seji občinskega sveta, kakor smo že poročali.

Ne bi pisali resnice, če bi trdili, da je vest o tej kupnji napravila v mariborski javnosti dober vtis. Nasprotno. Kakor smo zvedeli, je na seji tudi več občinskih svetnikov, in to članov kluba

JRZ, prav odločno nastopilo proti temu nakupu, ki pomeni preveliko ustrežljivost do g. Schonskega, česar ni v nobenem oziru zaslužil, najmanj pa za junštvo, da je on prvi, ki je prenesel svoje podjetje iz naše dežele v tujino. Tudi je g. Schonsky mestni občini vedno nasprotoval in je imela z njim dovolj neprijetnosti in škode. Treba samo spomniti na razne njegove davčne in druge zadeve.

Upravičeno so ti mestni svetovalci podarjali, da ni bilo treba s to kupčijo tako hiteti, ampak če bi se bilo malo počakalo, bi g. Schonsky rad dal svoje stavbe tudi za polovično ceno.

Sploh je veliko vprašanje, če je ta kupčija za mestno občino res pridobitev. Vtakniti bi morala v te objekte vsaj en milijon za vsrhi primerno prezidavo in preureditve. Z denarjem, kar bo vse skupaj stalo, pa bi se lahko zgradile nove garaže, po tehnično že dovršenem načrtu, in bi pri tem domači ljudje imeli za službo, ne pa tujec dobiček.

Jutri v nedeljo, 4. junija, zlet Mariborskega Sokolskega okrožja - Ob 11. uri povorka - Ob 15. uri javni nastop

Neljubo presenečeni „bibelforšerji“

OROŽNIŠKI OBISK NAPRAVIL KONEC ZAVEROVANEMU SVETOPISEMSKE-MU PREMISLJEVANJU

Neka gospa je tezenske orožnike zaupno obvestila, da se v nekem zasebnem stanovanju na Ptujski cesti vsak četrtek zvečer redno sestajajo mariborski raziskovalci sv. pisma ali »bibelforšerji«. Ker je delovanje in sestajanje teh raziskovalcev oblast prepovedala, so se orožniki podali v označeno stanovanje. Prostorna soba je bila nabito polna »vernikov«, ki so s sv. pismom v roki zvesto poslušali govornika, nekoga mariborskega zdravnika. Seveda je bilo sv. pismensko premišljevanje s prihodom orožnikov končano. Vse udeležence so popislali in zaplenili več sv. pismem ter raznih »brošur«, ki baje niso v skladu z nauki katoliške cerkve.

Omenimo naj, da je skupina raziskovalcev sv. pisma v Mariboru zelo močna. Imajo precej pripadnikov, ki se kljub pre-

povedim tajno sestajajo, ker »tako Bog hoče«. Njihovo delovanje je bilo do nedavnega dovoljeno, saj je državni svet uničil odlok banske uprave, ki je organizirano raziskovalcev sv. pisma razpustila. Kasneje je bilo njihovo delovanje zopet prepovedano. Maribor je središče »bibelforšerjev« iz Slovenije. Od tod potujejo »miselnjarije« iz kraja v kraj in »razlagajo sv. pismo«.

V JETNISNICI JE POZABIL, DA JE V JUGOSLAVIJI

Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je obsodil na 4 mesece strogega zapora 42-letnega delavca Konrada Hraša iz Milske ulice, ker se je ob priliki, ko je prišel obiskat ženo v mariborsko jetnišnico, spozabil, kje je ter prišel z govorjenjem navzkriž z zakonom o zaščiti države.

žel, delavec v Zlatem polju. Mlinarič Franc, delavec v Črešnjevcih pri Gornji Radgoni, Orehovec Stanislav, delavec v Zgorjem Motnik in Unetki Martin, posestiški sin v Vinjem vrhu. Umri je paznik Balenović Lovro.

m. V prošlavo 5-letnico priredi v nedeljo, 4. t. m. dopoldne Samova četa mariborskih skavtov celodnevni izlet v limbuški gozd, ker bo po sprejemu kumice prapora ge. Novakove, starešine dr. Mariniča in prof. Potokarja kakor tudi ostalih gostov in izletnikov ob pol 11. uri sv. maša na prostem. Odhod vlaka ob 10.12; pot je markirana.

m. Zveza Maistrovih borcev v Mariboru vabi svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo narodne proslave, ki jo priredi v nedeljo, 4. t. m., ob 15. uri na letnem telovadišču Sokola I. (Magdalensko predmestje) narodno žel. glasbeno društvo „Drava“.

MARIBORČANI!

Pod geslom »Zdravim v korist - bolnim v pomoč« se bo vsilil letošnji Protituberkulozni teden po celih državah po odredbi gospoda ministra za socialno politiko in narodno zdravje v času od 4. do 10. junija t. l. V tem času je obsežen ves misel organizirane borbe s tuberkulozo. Mariborska Protituberkulozna liga bo priredila v okviru tega tedna razne zbirke, predavanja in drugo. Teden bo svečano odprt v nedeljo, dne 4. t. m. ob pol 11. uri v mestni posvetovalnici na mestnem magistratu.

V ta namen vabim vse meščane, da v znak razumevanja za to človekoljubno akcijo pridno posegajo po zastavicah z dvojnimi krilcem ter z njimi okrasijo okna in da se sleherni spomni vsaj v tem tednu najbednejšim med bednimi. Predsednik: dr. Juvan, s. r.

PROGRAM PROTITUBERKULOZNEGA TEDNA.

Kakor znano, bo v nedeljo, 4. t. m. ob 10.30 uri v dvorani mestnega magistrata svečana otvoritev letošnjega Protituberkuloznega tedna, ki bo trajal

„CROATIA“

zavarovalna zadruga

Ustanovljena leta 1884. po občini svob. in kralj. glavnega mesta Zagreba, je najstarejša domača zavarovalnica z izvrstnimi temelji. Doslej je izplačala razne odškodnine in zavarovane glavnice

nad štiri milijarde dinarjev

in je s tem nadomestila, oziroma ohranila toliko vrednost narodnega premoženja.

„CROATIA“ zavarovalna zadruga

prevzame vse vrste življenjskih in elementarnih zavarovanj. Obrnite se na GLAVNO ZASTOPSTVO »CROATIE« v Mariboru, Cankarjeva ulica št. 6.

od 4. do 10. t. m. Na nedavni anketi naše javnosti, katere so se udeležili zastopniki naše industrije, delavstva, trgovine, šol, obrtništva itd., se je sklenilo, obdržati isti delovni program kot lani. Delavci bodo prispevali po en dinar in privatni uradniki po 10 dinarjev. Delodajalci pa bodo prispevali najmanj toliko, kolikor njihovi delavci in nameščenci skupaj. Da bodo letos tudi šole doprinesle svoj delež, je samo ob sebi razumljivo. Najširšo podporo so nadalje obljubili lastniki mariborskih kinematografov, hišni lastniki, cerkvena oblast, gledališče in vojaška oblast. Na programu so končno predavanja, nabiranih dan inprodaža že v lanskem letu vpeljanih zastavic z dvojnimi krilcem. Ni dvoma, da bo najširša javnost tudi letos posvečala tem prireditvam Protituberkuloznega tedna vso pozornost, saj ne gre samo za dobljitev skupnosti, marveč tudi za interes vsakega posameznika.

TOMBOLA RDEČEGA KRIZA PRELOŽENA!

Radi napovedanega slabega vremena je Rdeči križ v Mariboru preložil svojo veliko tombolo na nedeljo, 11. t. m. Glavni dobiček bo nov štiridesetliti luksuzni avto (Opel). Ena tablica stane le din 5.-

* Cesta na „Grič“ začasno mimo Posch (Schützendorf).

LINOLEJ.

kartolej, preproge, zavese, odeje dobavlja najceneje

OBROV F. NOVAK, Jurčičeva ulica 6

* Sokol Maribor I. poziva svoje članstvo, da se udeležijo jutri okrožnega zleta. Zbor za povorko, ob 10.30 uri na letovadišču Maribor-Matica. Bratje in sestre ki imate kroj v krojnih, ostali v civilu z znakom. Strogo obvezno za vse! Zdravo! - Načelniki!

* Prost. gasil. četa v Studenec sporoča, da se bo vsilila njena tombola v nedeljo, 18. junija, pred gasilskim domom. Predvideno je mnogo praktičnih dobikov.

* Izredna številka »Totega lista« je danes izšla; cena samo 1 din.

Moški!

za zdravljenje spolnih slabosti seksualne impotence, za spolno slabost ter za okrepitev funkcij spolnih žlez poskusite hormonske neškodljive

„HORMO-SEKS“ pilule

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 34.-, 100 pilul din 217.-, 300 pilul din 560.-. Zahtevajte le originalne »Hormo Seks« pilule, ki so na škatlici zunanji opremljene z zaščitno znamko. Po pošti razpošilja diskretno: LEKARNA BAHOVEC, LJUBLJANA. — Glavno skladišče: Farm. komb. laboratorij »VIS-VITA«, Zagreb, Langvog trg št. 3. Ogl. reg. S. br. 1990-35

* Rdeči križ v Radvanju priredi veliko dobrodelno tombolo na Telovo, dne 8. junija 1939. Ker je čisti dobiček tombole namenjen podpori revnih solarjev v Radvanju, vabimo k obilni udeležbi. Igrala bo tudi godba in postrežba bo prvovrstna.

* Hotel, kavarna in restavracija »Orel« vsako soboto, nedeljo in pred praznikom koncert. najboljša vina, specialna kuhinja, dnevne cene.

* Društvo Jadran poziva svoje članstvo, da se polnoštevilno udeležijo današnjega koncerta bratskega društva Drave v Sokolskem domu. Obenem poziva članstvo, da se udeležijo jutrišnjih prireditev »Drave« ter Sokola, Odbor.

IZ CELJA

* Drugi javni telovadni nastop drž. realne gimnazije, drž. deške meščanske šole, drž. dek. mešč. šole, ter zasebne meščanske šole šolskih sester v Celju bo v ponedeljek, 5. junija točno ob 2. pop na Glazbi. Sodeluje nova celjska vojaška godba. Roditelji ter prijatelji mladine vladno vabjeni.

Proizvaja: UNION, Zagreb

* Komisionalno Zrebanje vstopnic na Ljubljanskem velesejmu bo 12. junija. Izrebanje bodo vse prodane vstopnice razven legitimacij ljubljanskih, razstavljalških, uslužbenških in inozemskih. Vsaka vstopnica ima kupon, na katerega bo lastnik napisal svoje ime, ga odtrgal od vstopnice in vrzel v zapečaten žaro ob glavnem vhodu. Dan obiska je poljuben od 3. do 12. junija. Vsak obiskovalec naj vstopnico shraniti. Vrednost dobikov znaša približno din 100.000.—. Dobitki bodo razstavljeni na velesejmu v paviljonu »K«.

* Sokolsko društvo Limbuš priredi na praznik 8. junija 1939. na sokol. letnem telovadišču v Limbušu ob 15. (3.) uri pop. javno tombolo. V slučaju slabega vremena se bo vsilila tombola 11. junija 1939. Cena tablici din 2.—. Po tomboli prosta zabava s plesom. K obilni udeležbi vabi odbor.

* Užitka polni izleti „Putnik-a“ Maribor z luksuznimi avtokari: 26. do 29. junija: Piltvice—Crikvenica 4 dni; 26. do 29. junija: Trst—Benetke—Padova—Gorica 4 dni; 28. do 29. junija: Trst 2 dni; 28. do 29. junija: Logarska dolina 2 dni; 28. do 29. junija: GRAZ 2 dni; 2. do 4. julija: DUNAJ 3 dni. — Zahtevajte prospekte in točne informacije! Prijavite se takoj!

* Javna Heltacija. Dne 5. junija 1939. se vrši ob 9. uri javna Heltacija najdenih predmetov v običajnih prostorih postaje Maribor.

Nočna lekarniška služba: (od 3. de vključno 9. t. m.) Lekarna pri Zamorcu, Gosposka ulica 12, tel. 28-12; Lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22-13.

Kino

* Grajski kino. Danes Rendez-vous v Parizu, zimski šport v Švici v nemški verziji.

* Esplanade kino. Velezantmivi pustolovni družabni film »Konflikte« s Camillo Horn.

* Union kino. Do vključno nedelje 11. del »Džim iz džungle«, največji film po istoimenskem romanu Aleksa Reymonda.

* Zvočni kino Pobrežje 3. in 4. junija »Njena velika maturska«, Hans Moser, — Theo Lingen.

Mariborsko gledališče

Sobota ob 20.: »Utoplenec«. Red D. Nedelja ob 20.: »Potovanje v Benetke«. Predstava Zdrženja gled. igralcev. — Zadrjčje.

Ponedeljek: Zaprti. Torek, ob 20.: »Hollywood«. Red C. Sreda, ob 20.: »St. 72«. Red B. Zadrjčje. Zaključek gledališke sezone. Zadrjčje »Potovanje v Benetke« v kopr. Zdrženja gledaliških igralcev bo jutri, v nedeljo, zvečer. Zadrjčje glasbena predstava zelo zabavne veselolgre z godbo in petjem. »Utoplenec« se vrši drevi.

Prekmurje

Cestna in mostna dela v Prekmurju

Prekmurje je imelo pred vojno nekaj dobrih cest, za katere je skrbela država. To so bile ceste, ki še danes predstavljajo najpomembnejše poti v Prekmurju. Vendar te še daleč niso zadostovale prometnim potrebam v novih razmerah. Med vojno in posebno za časa državnega razsula so te ceste izredno mnogo trpele, ne da bi kdo skrbel zanje. Tako je morala nova država tudi za popravilo teh cest mnogo izdati. Nove prilike so zahtevale pa tudi nekaj novih cest. Silno slabe so bile zveze preko Mure, za katere bivša Ogrska ni imela interesa. Tu je najvažnejša povojna pridobitev veržeske most in cesta, ki je bila zgrajena do njega na obeh straneh Mure. Velik pomen je dobila tudi zveza preko petanjskega broda. Prej drugo in tretje vrstne ceste so dobile v novih razmerah največji pomen. Tudi v notranjosti je bilo treba zgraditi nove zveze ali izboljšati stare (na pr. Radmožanska cesta). Mostovi čez poloke so bili večinoma leseni in so bili radi medvojne zanemarjenosti in precej slabem stanju. Vse to je zahtevalo sistematično delo za izboljšanje. Izdane so bile precejšnje vsote za popravilo cest in mostov in je danes po dvajsetih letih stanje neprimerno boljše. Vendar pa bo treba še odstraniti mnogo motenj, ki zavirajo razvoj prometa v Prekmurju.

Dosedanje delo na izboljšanju prometnih prilik v Prekmurju je obsegalo predvsem posutje cest z gramozom, razširitev cestnih, gradnjo propustov in pod. Večjih del je bilo samo nekaj in so bila izvršena skoraj vsa le zadnja leta. Po podatkih okrajnega cestnega odbora v Soboti je bilo izdanih

v soboškem okraju od l. 1930 do konca proračunskega leta 1937/38 6.336.000 din za cestna dela. V tem času je bilo dovršenih malo večjih del. Med takimi je lendavski most pri Soboli, ki je stal 193.000 din, rankovski most s preložitvijo ceste, ki je stal 150.000 din (polovico je prispevala banovina) in serpentina pri Gradu, ki pa še danes ni v dobrem stanju radi premikajočega se terena. Skrajšan je bil tudi cestni ovinek pri Krajni. Tekoči proračun za l. 1938/39 predvideva 1.100.000 din izdatkov in predstavlja največji znesek, ki je bil izdan v zadnjih desetih letih za cestne naprave v soboškem okraju. V tem letu je bil zgrajen in izročen prometu betonski most pri Martjancih, ki je stal 190.000 din. Novi proračun za l. 1939/40 je še nekoliko višji in znaša 1.150.000 din. Med večjimi deli bodo gradili most čez Krko

pri Šalovcih s preložitvijo ceste (340 tisoč din) in most čez Lendavo v Perčici (90.000 din). Največja dela na področju soboškega cestnega odbora so pa zvezna z gradnjo petanjskega mostu čez Muro, ki bo Prekmurje po najkrajši poti vezal z Mariborom. Most gradi banovina in bo stal 6 milij. din.

Kot je razvidno tudi iz pričujočega poročila, se Prekmurje, dasi bolj počasni, vendar vsaj po dvajsetih letih na eni strani tesneje povezuje s prometnimi žilami ostale Slovenije — na drugi strani pa padajo tudi prometne ovire med njegovimi središči samimi. Zeleli je samo, da bi se to delo še pospešilo ter da bi se merodajni činitelji vedno zavedali ne samo gospodarskega, temveč tudi narodnega pomena izboljšanja komunikacij v Prekmurju ter mu nudili vsa potrebna sredstva.

Propaganda letalstva

Drugo nedeljo „Prekm.“ tedna“ t. j. 28. junija bo v Soboti poseben „letalski dan“, zvezan s prireditvijo oblastnega aeromeetanga. Vse priprave in organizacijo te prireditve vodi soboška jadralsko-letalska skupina aerokluba v Soboti, ki se je pred kratkim ustanovila. Predseduje ji trgovec g. Evg. Kardoš ter ima še mnogo članstva, ki ima že tudi svojo delavnico ter se pridno vadi v izdelovanju jadralskih letal. Spored aeromeetanga je precej obsežen: avtoelek; aerovitek; akrobacije brezmotorne letala; skupinsko letenje bombnikov; manevriranje; bombardiranje iz zraka s protiplinsko obrambo na zemlji; akrobacije lovskih

letal; šaljiva točka „profesor se uči letenja“. Pri protiplinski obrambi sodeluje gasilska župa. Za pokroviteljstvo nad prireditvijo je zaprosil predsednik „Jug. kralj. aerokluba“ knez-naměstnik Pavle. Pri meetingu bodo sodelovala vojska in civilna letala, motorna in jadralska. Prireditve se bo vršila na obširnem travniku g. Benka nasproti kopališču. Za prireditve vlada že zdaj veliko zanimanje ter bo gotovo privabila mnogo občinstva. Za popularizacijo letalstva je na programu tudi vožnja polnikov, ki se bodo lahko zapeljali nad Soboto za nizko odškodnino.

listi in izletniki z avtobusi. Skupina kolesarjev bo prispela v Soboto že 17. junija zvečer. Na poti Maribor—Murska Sobota bo tudi velika kolesarska dirka za pokal „Prekmurskega tedna“.

Med tednom

Solski uspehi ob sklepu 4. in 5. razreda. Ob zaključku šolskega leta 15. maja je bilo v 4. in 4b od 83 učencev odličnih 10, pravih 24, dobrih 25, popravni izpit ima 9, padlo je 15 učencev. V 5. razredu je bilo 33 učencev. Z odlično so izdelali 3 (Deskovič M., Flegar A., Skledar S.), pravih 12, dobrih 12, popravni izpit imata 2, padli so 4. — Četrtošolci so imeli tridenišni solski izlet v Ljubljano in na Bled.

Izpitni na soboški gimnaziji. Privatni izpiti na soboški gimnaziji so se pričeli 1. jun. 5. junija bo privatni izpit čez III. razred; 7. junija privatni izpit čez IV. razred in popravni čez VIII. razred; 9. jun. popravni izpit za IV. razred; 12. junija začetna izpitni in višji letalni izpit. 20. junija bo privatni izpit čez V. razred, 22. junija čez VI. razred; 26. in 27. junija sprejemni izpiti rednih učencev.

Novice. Podtikanje je bil požar pri posestniku Kurovič v Krizevcih. Zgorala so gospodarska poslopja. Gašenje je bilo radi vetra zelo težavno in so bila v nevarnosti sosednja poslopja. — Na binkoštni po-

nedeljek je bil poizkušen vion v gostilno Čacinovič v Rakicanu. Vionilec je po ne-rodnosti močno zaropotal ter nato pobegnil. — 1. junija so odpotovali rekruti ter po običaju povzročili mnogo hrupa po Soboti.

Znaki „Prekmurskega tedna“ so že izdelani in se dobe po trgovinah. Stanje 2. din. Izdelala jih je tiskarna Gustav Dietrich iz Sobote.

Zrebanje dobilov za kolesarje, ki pri- spejo na kolesarski dan Prekmurskega tedna pripravljajo odbor P. T. Vsa kolesar bo dobil poseben kontrolni listič s številko. Kolesarji, katerih številke bodo iz- zrebane dobijo lepe nagrade.

Prekmurski kulturni večer

Meddruštveni odbor priredi za časa „Prekmurskega tedna“ poseben „Prekmurski večer“, ki naj bo istočasno manifestacija slovenske zavesti v Prekmurju ter sloge vseh brez razlike v splošno- narodnih vprašanjih. Prireditve bo ob- segala: uvodni govor predsednika Med- društvenega odbora, ki bo istočasno so- lidarnostna izjava vseh članov odbora, nadalje pevske točke, orkestralne točke, recitacije. Sodelovaljo bodo: pevski zbor Meddruštva odbora (vodi sodnik g. Grm), mladinski zbor (g. Bračko), orkester (g. prof. Justin), iz del reformacijskih prekmur- skih književnikov bodo recitali člani Kluba prekm. akademikov in SKAD Zvezdnosti. Iz svojih del bobral pisatelj g. Miško Kranjec. Pevske in orke- stralne točke bodo izvajane po progra- mu, ki bo odgovarjal namenu in duhu večera. Za prenos lepe manifestacije prekmurske zvezdnosti in solidarnosti po radiu je naprosena ljubljanska ra- dijska postaja. Prireditve se bo vršila v dvorani občinskega kina ali pa v slu- čaju primernega vremena na grajskem dvorišču.

Počastitev prekm. književnikov in borcev za osvobodjenje

Spomenik prekm. književnikov bo od- krit v nedeljo, 18. junija, popoldne. V so- boto, 17. junija, popoldne pa bo poklo- nitev na grobovih padlih borcev za osvo- bojenje Prekmurja. V zvezi z obema na- vedenima prireditvama bo organizirana posebna manifestacija, ki naj bi pritegli- la tudi podeželske kraje. V ta namen bo- do organizirala vsa glavna kulturna in prosvetna društva obenem z gasilci po- sebne statete, ki bodo prinesle z najskr- nejših kot Prekmurja prst na grob pad- lih borcev ter vence na spomenik prekmur- skim književnikom. Statete bodo vo- dile skozi vse kraje, kjer so se rodili ali živeli prekmurški književniki. V vsakem takem kraju bo na vaneč, ki ga sta- teta prešla na izhodiščnem kraju, pripet trak z imenom književnika in letnico nje- govega rojstva in smrti. Pri tej priliki bo- do prisotna tudi vsa krajevna društva. Ljudstvo se bo počelo posebej o po- menu in delu domačega književnika ter o pomenu dela prekm. književnikov sploh. Statete bodo kolesarske ter se bodo vr- šile v soboto, 17. junija. Zaključene bodo vse v Soboti, kamor prispejo istočasno. Izhodiščne točke so: tromeja, Vel. Dolenci, Kobilje, Lendavske gorice in Murski Petrovci. Natančen program statet bomo še objavili.

Gostovanje ljubljanske drame

Med pomembnimi kulturnimi prire- diti „Prekmurskega tedna“ je tudi oficio- lno gostovanje ljubljanske drame, ki bo gostovala v Soboti v četrtek 22. in petek 23. junija. V četrtek bo re- prezent. večerna predstava „Hlapci“ ali „Žene na Niskavuoriju“, v petek pa bosta dve mladinski predstavi, ki

bosta zvezani s prireditvijo „mladin- skega dne“ prekmurske ljudskošolske mladine. Gostovanje ljubljanske dra- me, ki bo prišla v Soboto tudi tokrat na oficio- len obisk, bo močno dvignilo kulturni pomen „Prekmurskega tedna“. Natančneje bomo o gostovanju še po- ročali.

Uspešno delo kmetske mladine

Prekm. okrožje KFD ima svoj lokal v Solski ul. 8, kjer so uredne ure vsako nedeljo od 9. do 11. ure. Informacije se do- be tudi vsak dopoldan. — Za vse edi- cije Okrožja KFD v Prekmurju bo orga- nizirana za časa „Prekmurskega tedna“ skupna ekskurzija na razstavišča z znižano

vstopnino. Prijave udeležencev sprejema Okrožje do 11. junija. — Društvo KFD v Puncučin do imelo 11. junija tekmo koscev združeno z ljudsko veselico. Tek- me se bodo udeležila tudi druga društva KFD s svojimi tekmovalci.

PRIPRAVE ZA „PREKMURSKI TEDEN“

Razstavnici prostori na „Prekmurskem tednu“ bodo povečani, ker je prišlo več prijav od strani razstavljalcev, kot so pri- nedelji pričakovali. Paviljoni bodo kmalu dograjeni. Sedaj napeljujejo električni tok. Za vinski razstavno se je prijavilo preko 100 razstavljalcev iz Prekmurja in sosed- nih vinorodnih okolišev (Ljutomer, Or-

mož, Strigova). Razstavljalci dobe pose- be- ne diplome.

VELIK IZLET MARIBORskega TURING KLUBA V SOBOTO

Mariborski Turing klub namerava prire- diti 18. junija v Soboto izlet svojih član- ov. Izletniki prispejo v Soboto v petih skupinah: motociklisti, avtomobilisti bicli-

Vihar v pomladi

Frida Kovačeva

Pri kresni botri je Marija, na pol za stržkinjo, na pol po milosti. Mala je in nežna, komaj osemnajst let je stara, z obrazkom svetnice. Velike temne oči gle- dajo sanjavo in hrepeneče v svet. Po lu- beznih hrepnih duša osamljenega otroka, ki ni nikoli poznal svojih staršev. Lepa je Marija, samo hrbet ji kvari velika grba. Zato jo zlata mladina ne šteje med svoje. Krepka kmetska dekleta se ji posmehuje- jo, fantje se je ogibajo. Dan za dnevom sedi pri šivalnem stroju in dela za sosedo. Nešteto poročnih oblek je veselo bridke solze. Z bistrim razumom je spoznala, da je izobčenka, ki ne sme nikoli misliti na lasten dom in srečo.

Botrin sin Franc se vrne iz vojaške služ- be. Pred Marijo se odpre nov svet. Sicer je velik lep fant, toda ima grde navade: Rad preklinja, rad hodi po gostilnah, rad se tepe s pijanimi fanti, a vseeno ga vsi občudujejo in se ga bojijo. Nenavadno momeč je in to mu da prednost pred dru-

gimi. Vsako dekle poljubi, kadar se da in se smeje vročim pogledom, ki ga spremljajo povsod.

Tudi Marija mu ugaja. Lepi obrazek dekleta zasije, blažen smehljaj zaigra okrog ustnic, kadar prihaja. Brezumno hrepenenje po ljubezni zaslepi Marijin drugače tako oster pogled. S čistim nagonom ga ljubi, brez pomisleka.

Prvi topli pomladanski dnevi razsipajo svoje razkošje na ravno prekmursko kra- jino. Prvo cvetje gleda plašno v sonce, čez noč so črešnje kot neveste v belem oblaku. Močan veter razgraja okrog vo- galov in belo cvetje pada kot snežinke na zemljo.

Tudi Marijina ljubezen raste in se raz- cveta v dolgih, tajnosti polnih nočeh. V krepkem Francetovem objemu gine hre- penenje, ostaneta samo zmagovalje in sreča. V eter poje in žvižga okrog vo- galov, narava se pripravlja na novo vsa- enje.

Marijin botri ni ostala velika ljubezen prikrita. Trda, neusmiljena ženska se smeje, ljubezen je neumnost, samo zdra- va pamet in denar velja na svetu. Kadar

ji bo dekle na potu, jo enostavno zapodi iz hiše. To reče tudi Mariji s hladnimi be- sedami. Dekle strmi brez razumevanja v staro debelo žensko. Potem se ji vlijejo solze iz oči.

»Za božjo voljo, saj je vendar rekel Franc.«

»Nič ni rekel Franc,« zarjove ženska, »posestvo je še moje, da veš — in jaz si izberem snaho, katero jaz hočem. Doto mora imeti — ti pa nimaš nič — in zdra- va mora biti, razumeš? Mar misliš, da hočem imeti samo grbaste vnuke?«

Med vrati sloni Franc. Dekle se mu smili.

»Pustite jo, mati,« reče v zadregi, »saj vendar ni nikoli mislila, da bi vam po- stala snaha. Toliko pameti pa ima.«

Marija se zavrta. Oči zaiskrijo v ne- skončni boli.

»Tudi ti, Franc,« vpraša tiho, »sedaj ko veš, kako je z menoj.«

Fant skomigne z rameni.

»Prej bi morala premisliti, kaj lahko nastane iz tega. Pametna bi morala biti!«

»Jaz — zastonja nesrečno dekle,« zaježe

»Seveda ti le odgovori fant. «Zakaj si

me pa zasledovala s to neumno ljube- nijo? Končno se nobeden ne brani.«

Marija tiho vstane. Solze so se ji usta- vile, vse padejo nazaj v srce. Tam pečejo in kričijo: »Izobčenka!«

Zunaj divja vihar. Drevesa se vpogiba- jo in klanjajo pred njim. Temni oblaki valovijo na nebu. Od časa do časa zasije mesec izpod črnih pošasti.

Marija ne čuti vetra. V duši ji divja še huja burja. Vse je izgubila. Vero v ljudi, vero v srečo, dom in — sebe.

Po temi tava — dolgo — dolgo —

Zjutraj vpraša botra Franceta, če ni videl Marije. Lahka groza trepeče v njem- nem glasu. V kamri ležijo njene stvari nedotaknjene.

Iščejo pri sosedih, pri znancih, nikjer je ne morejo izslediti. Franc je ves bled, ko tiho reče:

»Mati — ribnik bo treba preiskati.«

Mati zastirni na njega.

Može grejo na težko delo. Okrog pol- dneva prinesejo Marijo domov. Obleka je vsa blatna, v razpuščilih laseh visi frst. Maji obrazek je miren, lep in voščeno- bled. Otrpel smehljaj na ustnicah govori: »Če hočeš biti srečen, moraš iti v smrt.«

Ženski kotiček

Bilo bi idealno in praktično

POČITNIŠKI GOSPODINJSKI TEČAJI ZA UČITELJICE NAJ BI SE VRŠILI V NAŠIH LETOVIŠKIH KRAJIH

V zimskih mesecih se prireajo, zlasti v podeželskih krajih, gospodinjiski tečaji za mlada dekleta. Takšni tečaji so zelo potrebni in odobravanja vredni, zato bi bilo želeli, da bi se vršili po možnosti v vseh krajih z ljudsko šolo. Voditeljica takega tečaja je učiteljica šole v kraju, imeti pa mora potrebno sposobnost. Takih učiteljic pa nam žal primanjkuje. Čuditi se temu ne smemo. V dobi študija ni bilo časa misliti še na gospodinjisko izpopolnjevanje, v dobi službovanja prav tako ne, ker so posamezne učne moči preobložene z delom radi nepopolnega števila učiteljev na šoli, tako da marsikateri učiteljica ne preostaja časa niti za gospodinjstvo v naj ožjem smislu besede.

Vsega odobravanja je torej vredno, da se prireajo o velikih počitnicah posebni gospodinjiski tečaji za učiteljice. Opaža pa se, da za te tečaje ni potrebnega zanimanja, kar je pa zopet precej razumljivo.

Vsakdo, ki je radi službe vezan vse leto na isti kraj, si želi v svojem daljšem ali krajšem dopustu neke izprehoda. Čim dalje od vsadanosti, videti čim več novih krajev! Danes nismo več v času, ko so ljudje preživljali svoje dopuste doma. Vse hiti k morju, k našim lepim jezerom ali v planine. Takšne in podobne želje goje po vsej upravičenosti tudi učiteljice, ki potem vtise s svojega potovanja in letovanja še s pridom uporabljajo v šoli. In vendar bi se hotele udeležiti tudi prepotrebne gospodinjiskega tečaja. Ti tečaji se pa vršijo navadno v kraju, ki ne nudi nič novega, nobene izprehoda. Ali bi se ne dale počitnice združiti z gospodinjiskim tečajem v neko prijetno harmonijo? Ali bi se ne dali takšni tečaji prirejati v krajih, ki bi nudili učiteljicam tudi priliko letovanja in daljšega potovanja. Seveda bo to v zvezi z večjimi stroški, toda ubiti bosta dve muhi z enim udarcem!

Neljubo poglavje o lastni hvali

VZORNO POMETI PRED SVOJIM PRAGOM, SOSEDE IN TUJE USODE PUSTI PRI MIRU!

Nič ni slabšega in dolgočasnejšega, kakor poslušati žensko, ki večno hvali sebe, svoja dela, svoje sposobnosti, svoj vzgojo ter slavno preteklost, in končno še svoje dobro vzgojene otroke. Skratka, na sebi ne najde nobene napake, pač pa jih vidi cel koš na svojih prijateljicah in znanj, zato tako rada prireja v ožjem krogu takšna hvalospevna predavanja.

Ce pa stopimo v stanovanje takšne vsestransko vzorne gospodinje, nas bo mogoče najprej pozdravil hurenški krik njenih dobro vzgojenih otrok, kmalu nato pa

smrad po mleku, ki je prekipelo. Na divanu bomo zagledali kup nezlikanega perila, čeprav je dama zadnje dni mnogo časa presedelala v družbi. Sama bo pa mogoče razmršena in na pol opravičena ter bo začela s prav »izbranimimi besedami zmerjati svoje razposajene otroke, dokazujoč s tem svojo dobro vzgojo.

Šele ko te pohvalijo tvoje znanke in sosedice, si lahko pričneš domišljati, da si morda res dobra gospodinja. Lastna hvala je pa le cena mala.

Potrebno in nepotrebno izpraševanje

NA VPRAŠANJA NAJ PRIZADETE ODGOVORITI SAME SEBI TER SE NAD ODGOVORI NEKOLIKO ZAMISLIJO

1. Ali obračšaš žepa v moževi obleki, kadar ga ni doma?
2. Ali pozabljaš na odtrgane gumbce na njegovih oblekah?
3. Ali zahtevaš, da ti mož vedno pove, kam gre?
4. Ali delaš pikre opazke o vsaki ženski, ki jo tvoj mož prijazno pozdravi?
5. Ali pripoveduješ možu ob vsaki priliki, da nimaš kaj obleči?
6. Ali se pritožuješ proti svoji prijateljici čez svojega moža, samo zato, ker je pač med ženskami takšna navada?
7. Ali pripoveduješ možu, medtem ko obeduje, razne brezpomembne neprijetnosti in čenčes?
8. Ali stopiš ob vsaki priliki k sosedu na

pomenke, možu pa tožiš o prevelikem delu?

9. Ali se oblačiš celo večnost, preden greš z možem na izprehod?

10. Ali obkładaš moža ob gotovih prilikah z raznimi piimki iz kraljestva živali?

Konzerviranje graha

Blizu se čas, ko bo na razpolago veliko različne zelenjave, da ne bomo vedele, kam z njo. A prišel bo zopet čas, ko si bomo napajalec zagledal v vprašanju: »Kaj bi kuhala?« Ali bi ne bilo torej pametno, če bi konzervirale nekaj zelenjave za poznejši čas.

Med one stvari, na katere navadno ne pomislimo v času vlaganja raznih zele-

njav, spada brezdvomno grah, čeprav ga imamo sicer jako radi, saj spada med najtežje prikuhe in ga spomadi že komaj pričakujemo.

Konzerviranje graha je prav enostavno opravilo. Lahko ga shranimo v mokrem ali pa v suhem stanju.

Ne prestar in lepo oluščjen grah stresemo v kozarec za vlaganje (najboljši je patentni kozarec), nato ga pa prelujemo z vročo in zelo slano vodo, kateri dodamo nekoliko kisa in prav malo benzoe-kislatega natrija. Ko se slanica ohladi, kozarce neprodušno zapremo in jih spravimo na hladno. Tako vložjen grah lahko uporabljamo kakor svežega, le da ga ne smemo več soliti.

Ali pa: grah daj v skledo in ga dobro posoli (na liter graha 2 pesti soli). Drugo jutro napolnimo s tem slanim grahom kozarce in ga prelujemo s slanico, ki je nastala. Z lepenco pokrite kozarce pustimo mirovati dve uri. Čez noč ga razgrnemo po prtu, da se ocedi. Drugi dan ga pri zmerni toplini na štedilniku posušimo in spravimo v vrečko iz redke tkanine, katero obesimo na hladno in

zračno mesto. Pred uporabo ga je treba namočiti.

Teleče pleče z graham. — 30 dkg telečje od pleča zreži na kose kakor za guljaž. Razbeli žilico masti in stresi vanjo pripravljeno meso ter dobro zrezano čebulo. Zalij toliko z vodo, da bo meso pokrito. Ko se zmehča in nekoliko zarumeni, ga poberi na krožnik, v kozo pa stresi pol žlice moka in ko se prav malo zarumeni, prilij zajemalko juhe, osoli in kuhaj še par minut. Nato prideni četrt do pol litra graha, že prej kuhane, in sicer z vodo vred, v kateri se je kuhala. Naj vre še 10 minut, potem daj na mizo s parjenim rižem ali z jajninami.

Mavrahov rižoto. — Oprži na olju bledorumen majhno in sesekljano čebulo, dodaj 30 dkg opranega in obrisanega riža, praži ga, da bo kakor steklen, osoli in oporaj in primešaj četrti kilograma ocvetljenih, poparjenih, na debelo sesekanih mavrahov, praži zopet in začni s složenim česnom in sesekljanim kumjcem. Zalij s pol litra kostne ali goveje juhe in pari dalje kakor vsak drug rižoto. Ko je gotov ga nalici v majhne, z maslom namažene kalupe (modelčke), ki jih postavi za par minut v pečico, potem zvrni posamezne kalupe v krogu na plitek večji krožnik, potresi rižoto na gosto z nasturgnim sirom ali serviraj posebej s sirom.

E. S. BRUCE:

Puščavnikova skrivnost

»Umetne zobe. Z eno besedo: ponarejeno zobovje moža, ki je zgorel v letalu. Zdaj, ko ste našli načelnika postaje v ribniku, sem prepričan, da mora biti tudi umetno zobovje tam. Seveda ga ne boste prav lahko našli...«

Dvignil je rjuho, ki je pokrivala truplo, Gibbons pa se je medtem vrnil nadzorovalni delo. Precej časa je poteklo, preden je bil Beeke zadovoljen. Field, ki je bil majhne postave, je imel svojo službeno obleko. V žepih je imel vse polno kamenja, kamen, ki je tehtal spet najmanj deset kilogramov, pa mu je visel na vratu, pritrjen z pravno vrvice. Ušnice je imel spakene in čelo vdrti. Na temenu je imel vso razbito glavo.

»Strahota! je zamrmral Eustace. »Vse kaže, da so siromaka omanili z udarcem, potem pa je morilec opravil svoje delo z debelim kanfom, še preden se je Fieldu vrnila zavest.«

»Da, tako je bilo, je zamišljeno pritrtil Beeke. »Skoraj bi rekel, da je bil vzrok njegove smrti usoden slučaj.«

»Ne razumem.«

»Možno je, da je moral dati Field samo zaradi tega življenje, ker je presenetil morilca, je pojasnil Beeke. »Zamislite si, da je morilec iznenada zagledal pričo svojega zločina. Moral jo je spraviti s poti. Toda načelnik postaje? Kaj je delal tako ugleden in spoštovan človek, kakor je bil Field, sredi noči na polju? Moral je imeti kakšen poseben vzrok.«

Uthnil je, ker ga je poklical Gibbons.

»Gospod Beeke!«

Beeke je odhitel k policijskemu nadzorniku, ne da bi bil mislil na svoje bojno srce. Gibbons je držal neko reč v rokah in jo pozorno ogledoval.

»Prav ste imeli, je rekel in v njegovem glasu se je čutil prizvok spoštovanja. »Tu so umorjenčevi zobje. Ne razumem, kako ste mogli vedeti, da...«

»To, ni važno, je odvrnil Beeke. »Poglejte tole, Eustace! Zdaj bomo nedvomno lahko ugotovili, kdo je bil ta človek. Ali vidite odlomljeno krono?«

Tedaj je zagledal nekoga, ki se je blizal. Bil je sir Philip Laver. Njegov obraz je izdal skrb in vznemirjenost.

»Moj Bog, ali je res, da ste našli Fielda

v ribniku?« je vprašal. »To je strašno. In moj oskrbnik Page se je tudi nekam izgubil.«

»Ali sta bila gospod Field in gospod Page prijatelja?« je vprašal Beeke. »To daj marsikaj slutiti.«

Iznova je dvignil rjuho in bančnik se je zastrmel v strahotno izkaženo truplo. Streslo ga je.

»To je moralo biti delo norca, je rekel po kratkem molku. »Kdo naj bi bil ubil človeka, kakršen je bil Field. Kaj more zagrešiti načelnik majhne podeželske postaje? Večino življenja je prebil v Mallo-Datchettu, in prisegel bi, da ni imel sovražnika. Tudi Page... Zelo sem vznemirljen zaradi njega. Če bi šel v mrtvašnico?«

»Ni potrebno, sir Philips, je dejal Beeke. »Saj ga ne bi mogli spoznati. Razen če morda veste, kakšen je bil v ustih in kakšno zobovje je imel.«

»Usta? Zobovje?« je začudeno ponovil sir Philip.

To je edini del mrliča, ki je ostal kolikor toliko nezkažen.«

»Tore mislite reči, da...«

Uthnil je, ker mu je Beeke pomolil umorjenčev zobovje.

»Kaj je tole?«

»Zobje... umetni zobje, je dejal Beeke. »Morilec jih je vrgel v ribnik. Morda veste, ali je imel Page umetno zobovje?«

Dober svet
gospodinjam, ki
ne perejo same...

Perilo kupujete vendar same, zato naj bi kupovale tudi malo same! Ne samo vonj perila, temveč tudi njegova trajnost je odvisna od mila. S Schichtovim terpentinovim milom prati se pravi: perilo tako negovati, kakor si želi vsaka dobra gospodinja.

njav, spada brezdvomno grah, čeprav ga imamo sicer jako radi, saj spada med najtežje prikuhe in ga spomadi že komaj pričakujemo.

Konzerviranje graha je prav enostavno opravilo. Lahko ga shranimo v mokrem ali pa v suhem stanju.

Ne prestar in lepo oluščjen grah stresemo v kozarec za vlaganje (najboljši je patentni kozarec), nato ga pa prelujemo z vročo in zelo slano vodo, kateri dodamo nekoliko kisa in prav malo benzoe-kislatega natrija. Ko se slanica ohladi, kozarce neprodušno zapremo in jih spravimo na hladno. Tako vložjen grah lahko uporabljamo kakor svežega, le da ga ne smemo več soliti.

Ali pa: grah daj v skledo in ga dobro posoli (na liter graha 2 pesti soli). Drugo jutro napolnimo s tem slanim grahom kozarce in ga prelujemo s slanico, ki je nastala. Z lepenco pokrite kozarce pustimo mirovati dve uri. Čez noč ga razgrnemo po prtu, da se ocedi. Drugi dan ga pri zmerni toplini na štedilniku posušimo in spravimo v vrečko iz redke tkanine, katero obesimo na hladno in

zračno mesto. Pred uporabo ga je treba namočiti.

Teleče pleče z graham. — 30 dkg telečje od pleča zreži na kose kakor za guljaž. Razbeli žilico masti in stresi vanjo pripravljeno meso ter dobro zrezano čebulo. Zalij toliko z vodo, da bo meso pokrito. Ko se zmehča in nekoliko zarumeni, ga poberi na krožnik, v kozo pa stresi pol žlice moka in ko se prav malo zarumeni, prilij zajemalko juhe, osoli in kuhaj še par minut. Nato prideni četrt do pol litra graha, že prej kuhane, in sicer z vodo vred, v kateri se je kuhala. Naj vre še 10 minut, potem daj na mizo s parjenim rižem ali z jajninami.

Mavrahov rižoto. — Oprži na olju bledorumen majhno in sesekljano čebulo, dodaj 30 dkg opranega in obrisanega riža, praži ga, da bo kakor steklen, osoli in oporaj in primešaj četrti kilograma ocvetljenih, poparjenih, na debelo sesekanih mavrahov, praži zopet in začni s složenim česnom in sesekljanim kumjcem. Zalij s pol litra kostne ali goveje juhe in pari dalje kakor vsak drug rižoto. Ko je gotov ga nalici v majhne, z maslom namažene kalupe (modelčke), ki jih postavi za par minut v pečico, potem zvrni posamezne kalupe v krogu na plitek večji krožnik, potresi rižoto na gosto z nasturgnim sirom ali serviraj posebej s sirom.

(Dalje sledi.)

Vloga Maribora v slovenskem tisku

Važne narodno-politične naloge »Večernika« — Prodiranje dnevnega tiska na deželo

V zadnji nedeljski številki smo poudarili vlogo Maribora v slovenskem tisku. V Podravju težijo na svoje neposredno kulturno žarišče 281.809 ljudi, 130.763 prebivalcev Pomurja ima v Mariboru najbližje gospodarsko oporišče. Lega obdravske prestolnice nalaga tedaj baš glede na vzgojne, prosvetno politične smernice še posebne dolžnosti, ki segajo daleč preko navedenega gravitacijskega področja slovenske Stajarske. Med temi je v prvi vrsti mogočno gibalno sedme vesele, naš dnevni tisk.

Maribor je bil že po 60. letih minlega stoletja važno središče slovenskega tiska. S preselitvijo najstarejšega slovenskega dnevnika v Ljubljano je bila zadana obsejnim ozemljem usodna pogrška, ki jo utegnile šele povolnili pionirski slovenskega novinarstva popravljati. Prometno politično zelo razgibano ozemlje Podravja, Celjske kotline in spodnjega Zasavja, presekano z mogočno magistralo bivše Južne železnice in njenim odcepom na Zagreb, je ostalo desetletja brez vidnega predstavnika dnevnega tiska na domačih tleh. Kulturno politični efekt tiska, ki je pljuskal iz Ljubljane, je bil prešibak, premalo orientiran na stajarskih tleh, da bi se mogel uspešno upirati tujemu tisku, ki je postopoma osvajal slovenska tla. Redki polizkusi domačih rodoljubov z dnevniki niso uspeli, šele po vojni vidimo prve sadove slovenskih naporov v Mariboru, ki so pa iz strankarsko političnih razlogov ostali brez jačjega odmeva.

Naravno je tedaj, da je stajarski del slovenske zemlje na nedavni novinarski razstavi slabše odrezal. Po zbranih podatkih je bilo stanje dnevnega in tedenskega slovenskega tiska l. 1936. tostran Save naslednje:

okraj	izvodov	na 1 prebivalca	pride izvodov	tednika dnevnika
Brežice	222.000	7,6	6	
Celje	1.171.800	9	23	
Dravograd	343.800	5,1	10	
Gornjigrad	120.000	13	7	
Konjice	113.700	5,6	5	
Laško	1.028.700	18	27	
Lendava	70.800	4,7	2	
Ljutomer	127.900	8,1	3	
Maribor d. br.	567.600	10,7	10	
Maribor l. br.	1.427.100	7,9	26	
Murska Sobota	137.900	7,5	4	
Ptuj	333.400	6,8	5	
Slovenjgradec	140.000	5,6	5	
Šmarje	210.900	7	5	

Iz gornjega pregleda je razvidno, da je bil najmočnejši kader stajarskih čitateljev dnevnikov, preračunan na poseljenost okrajev, v rudarskih revirih, v okraju Laško, v mariborskem in celjskem okraju ter v industrijski dolini dravogradskega okraja. Drugod je krepkeje zasidran tednik. V pogledu konsumna izvodov celokupnega slovenskega tiska (dnevnikov, tednikov, polmesečnikov, revij, mladinskih listov itd.) je pa

bilo v stajarskem delu Slovenije l. 1936. stanje naslednje:

okraj	izvodov vseh listov	delež v %
Brežice	527.497	1,78
Celje	1.718.020	5,70
Dravograd	345.420	1,83
Gornjigrad	356.036	1,20
Konjice	254.720	0,86
Laško	1.802.760	6,12
Lendava	271.172	0,91
Ljutomer	618.808	2,08
Maribor d. br.	1.280.720	4,31
Maribor l. br.	2.082.560	7,02
Murska Sobota	407.820	1,46
Ptuj	933.340	3,14
Slovenjgradec	434.200	1,47
Šmarje	593.100	2,00

Seveda, če bi upoštevali tudi nemške liste, bi bila zgodbena načitanost v posameznih okrajih drugačna. Maribor bi stopil daleč v ospredje. Stajarski dnevni nemški tisk je dal l. 1936. blizu 1.440.000 izvodov. Iz bivše Avstrije in Nemčije je prišlo l. 1936. preko meje v Slovenijo 657.035 izvodov nemških listov! Od teh je ostalo 530.000 izvodov ali 75,9% na stajarskih tleh. In kdo čita te liste? Statistika iz l. 1931. pravi, da biva v Sloveniji med 1.101.815 Slovinci le 25.054 Nemcev z otroki vred, torej le nekaj nad dve stotinki prebivalstva. Celokupni promet izvodov vseh slovenskih listov je znašal l. 1936. v stajarskem delu Slovenije 11.826.233 izvodov, uvoz nemških listov iz tujine je znašal 4,7%. Torej! Nemške uvožene liste čitajo v veliki meri Slovenci!

V takšno stanje obsejnega slovenskega

ga dnevnega tiska vstopa od lanske jeseni začetek neodvisnega in preronega mariborskega dnevnika »Večernika«. — Obdravska prestolnica je dobila z njim glasnika, ki je bil predvsem ozemlju tostran Save nadvse potreben. »Večernik« je že v prvih mesecih svojega razvoja dokazal, da se iz njegove edine prave poti izvajajo nujne konsekvence v razvoju slovenskega novinarstva, ki jih bodo razstava našega tiska ne bo mogla zamolčati! Slovenski dnevni tisk je z »Večernikom« pridobil važnega čimtelja v nekdanj ožroženem stajarskem ozemlju, ki vključuje z osvajanjem praznin na deželi krepko postavko v kulturno raven Slovenije. Že skromen pogled vajenega očesa v razvojno omrežje čitateljskega kroga »Večernika« prica, da orje slovenski mariborski dnevnik krepko ledino baš v krajih, na katere je novinarska razstava polagala največjo važnost, da jih čimprej vključimo v tabor našega tiska. »Bele lise« v širokem zaledju stajarskega podeželja, kamor je dnevnik doslej le redko prihajal, vstopajo v uredniško obzorje »Večernika«. »Večernik« gre svojo pot nezadržano navzgor, odstranja zapreke utrjuje pota naši materni besedi po deželi. Zasluša »Večernika« je, da je konsum uvoženega tujega tiska na stajarskih tleh v primeru z naraščajočim slovenskim tiskom doslej občutno padel. Dotok slovenskih listov v podeželje narašča, osvaja mila srca in vrača zemlji, kar je njenega.

Ivo Lapajne.

Oblaki kobilic nad Ljubljanskim poljem

Ljubljanski kronist Franc Rebel (1762—1817) je zapisoval važnejše dogodke v kroniko, ki sta jo njegov sin in vnuk nadaljevala. Iz nje tudi izvem o »kazni božji«, ki je doletela Ljubljančane v septembru 1782. leta.

Kobilice so priletele v velikih trumah in se spustile na Ljubljansko polje. Proso so požrle do zadnjega. Dne 2. septembra 1782 so letele znova nad Ljubljano, oblak kobilic se je vlekel nad mestom pet četiri ure, od 5. do četrta na sedem popoldne. Nebo je bilo zastirto kakor ob največjem snežnem metežu. Dne 4. septembra so se kobilice pojavile spet nad Ljubljano in letele nad eno uro čez polje. Na Ljubljanskem polju v okolici Šmartina ob

Savi so ostale do 12. septembra. Požrle so vse, kar je bilo zelenega na njah, nato so se ob 4. popoldne dvignile in lele leteti čez štepanjsko polje. Nad eno uro se je pomikal strahotni oblak kobilic dalje in kamor so priletele, so dvignili ljudje velikanski vrišč. Eni so streljali v zrak, drugi so z železjem in verigami razbijali po škafih in sodih, da je bil hrup še večji, so zvonili povsod z vsemi zvonovi. Kmetje so plačevali za maše, hodili okrog s procesijami, da bi s priprošnjami odgnali šibo božjo, ki jim je uničevala pridele. Mnogo kobilic so pobili, ostale so se končno le vzdignile in odletele čez hribe dalje.

Novi naročniki »Večernika«

uživajo takoj ugodnost in dobroto nezgodnega zavarovanja za

10.000 din

čim prejme uprava »Večernika« po položnici na ček, rač. št. 11.409 naročnino od njih vsaj za en mesec naprej.

»Večernik« stane po pošti prejemam 14 din na mesec.

UPRAVA »VEČERNIKA«.

Preročanstvo »Desete sestre« iz Črnege grabna

Ustno izročilo o potovki, ki je pred 200 leti napovedala vse kasnejše tegobe človeštva

Od Trojan, na bivši stajarski meji, tja do Lukovice se na razdaljo skoro 20 km vleče Črni graben, ki sta ga v »Rokovnjači« lepo opisala pisatelj Jurčič in Kersnik. Praprečani iz te doline so imeli pred približno 200 leti težko življenje. Morali so tlačaniti na bližnjem brdskem gradu in valptov bič je jemal ljudem veselje do življenja.

Nekega poletnega večera je prišla med vaščane »Deseta sestra«. Znana je vera, da je moral deseti otrok vedno po svetu. To pa zato, ker je bil desetorojenec vselej obdarjen s prerokovanjem. Tako je tudi praprečka Deseta sestra imela proroški dar. Njene prerokobe so po pripovedovanju takrat še živeli očanci prešle na sinove in vnuke. Od Flajšmanovega očeta je zgodbo o Deseti sestri čul tudi naš pripovedovalec, ljudski pisatelj Anton Stražar.

— Ubogi moji prijatelji, je dejala popotnica, dostikrat sem že spala pod vašo streho, zato vam prerokujem: Prišel bo

čas in ta ni več daleč. Nastale bodo hude vojne, ki jih bo vodil velik vojskovodja (bil je to Napoleon!). Ta junak si bo podvrzel mnogo sveta, pravičen ba do ubogega delavnega ljudstva, odpravil bo tlako in desetino. Izgubil bo veliko vojsko (to je bilo v Rusiji), sovražniki ga bodo odpeljali na samotni otok (Sv. Helena!), kjer bo znameniti mož umrl. Njega misli ne bodo umrle! Narod za narodom se bo vzdignil in zahteval svoje pravice. Tudi mi bomo prišli na vrsto. Odpravljena bod' laka in desetina, kmeti bo sam svoj gospod na lastni zemlji...

Deseta sestra je uprla svoj preroški obraz v blede mesečino in nadaljevala. — Ko bosta minila tlaka in desetina, bo spet huda vojna na svetu (svetovna vojna). Strašan pokol jo zgrabil ves svet, oči in sin bosta stala skup v boju. Ljudje se bodo vozili nad zemljo (letala!), pa po zemlji brez konj (železnica!) Za hrano bo tako težko, da bo pred vsakim

mlinom stal vojak na straži (tako je bilo večkrat med vojno).

Tudi ta vojna bo minila, naše cesarstvo bo razpadlo. Dobili bomo svojega vladarja (Jugoslavija!). Ko bomo sami med seboj, se bo oglasil neki velik mož in hotel vse predrugačiti, a bo nizko padel... Spet bodo hude vojne na zemlji, tako hude, da bodo ljudje kurili ogenj po visokih hribih, da se bodo laže našli, ko jih bo tako malo še na svetu... Po teh hudih letih bo na zemlji še nekaj časa prav dobro, nazadnje pa zelo hudo. Svet se bo bližal svojem koncu, slabe letine in boleznijo bodo pobirale ljudi...

Tako je pripovedovala praprečka Deseta sestra vaščanom davno pred francosko revolucijo. Stari Flajšmanov ded, pri katerem je popotnica prenočila, je še učeval prihod Napoleona v Slovenijo. — Devdesetletni starček je tedaj pravil otrokom: Le potrpite še malo, kmalu bo bolje na svetu. Prerokovanja Desete sestre se izpolnjujejo...

V juniju je pomlad v dolinah v polnem zelenju in razcvetu. Visoko v planinah je pa še zima doma in sredi bele opojnosti pridejo smučarji na svoj račun.

Poln meh za smeh

Prišel je v Maribor pohorski kmet in iskal v hotelu prenočišče. Vprašal je po ceni.

— V prvem nadstropju stane soba 40,

— v drugem 30, v tretjem 25 din.

— Hvala vam, odgovori Pohorec. Ta hotel ni zame dosti visok...

Knez Miloš Obrenović je prišel nekoč poleti na Dunaj. Z adjutantom sta legla v nekem hotelu k počitku. Bilo je vroče in okna so bila na široko odprta. V ravnem jutru je zbudilo kneza kričanje po ulici: Fisch, Fisch... Ribič je ponujal svoje blago na prodaj.

— Čuj, Dragutini! je dejal knez Miloš

adjutantu, kaj pa kriči tu: fiš, fiš?

— E, gospodar, fiš — to so ribe!

— Ribič je odrezal knezi Ribe — pa zakaj ne kriči: Ribe, ribe — in ves svet bi ga razumel...

Mlad možki je rešil iz vode gospodično, ki se je že potapljala. Prihittel je dekleto očes in dejal:

— Ah, kako zelo sem vam hvaležen za to junako delo! Medtem ko ste mi hčerko reševali, kakšni nevarnosti ste se izpostavljali!

— Nobeni, gospod, nobeni... Sem namreč že oženjen!

V Osičku se je zatekel na dvorišče kasarne blik. Ko so ga pregnali, se je kapetan rogol nekemu prostaku — nazarencu, ki je vse dogodke pospremljal z izrazi iz svetlega pisma. Dejal mu je: — No, Jovo, kaj bi ti dejal na to, ko smo imeli bika za gosa?

— In on je prišel med svoje učence, toda tja ga niso spoznali... Je citiral nazarenc Jovo svetopisemski odgovor...

Podravje pred 100 leti

Kakšna je bila narodna zavest pred sto leti v slovenskem Podravju, prica spodnja pesmica, ki je izšla v mariborskem dijaškem listu »Sprotna Vojilica« l. 1846. Zložil jo je Ivan Ertel, ki se je rodil 14. decembra 1828 v Mariboru. V gimnaziji je vstopil l. 1841, pozneje je postal primarij graške mestne bolnice. Za svoje delo je prejel od takratnega kaplana, rodoljuba Davorina Trstenjaka, en tolar nagrade.

Brodnarska

Ker bolj je veseli
Smo brodnarski stan?
Kam radi pri deli
Skozi leto no dan.

Kdo je pa v kraju
Tak dobrih nam več?
Kdo je v tem raju
Ne gre od tod preč.

Se vozmo po Dravi
Skozi slavske zemlje
»Pi vino« vsak pravi
Ne sreblji vode.

Le brodnar se vozi
Od Koroškega
Pri Stajarski skozi
Do zemlje Turka.

Pornesejo vina
Skozi slavske gore
To slavskega slina
Nar lepši sad je.

Nam sreča cveti,
Kdo bolj je veseli
Kak čolnarji mi?
Na slavlki deželi.

Pravni svetovalec „Večernika“

B. F. v. S. Če ste imeli psa dobro zavarovanega in če je Vašega sosedu ugriznil samo zaradi tega, ker ga je dotični gospod, ki se je slučajno mudil v Vaši hiši in na Vašem dvorišču, k temu držal in ga na Vašega sosedu hujšal, potem je za poškodbe odškodninski odgovoren na vsak način dotični gospod, ne pa Vi kot hišni gospodar in lastnik psa, zlasti ker v nobenem oziru niste zamerili dolžnosti zavarovanja psa, ki je bil na verigi primerno priklenjen in ki bi se Vašega sosedu ne bil lotil, če bi ga ne bil od Vas imenovan gospod držal in izpodbadal, da ga napade. Odškodninska pravda pa bo za Vas le takrat ugodno izpadla, če boste vse, kar v Vašem dopisu navajate, pri sodišču dokazali s pričami.

„Kupčija krave“. Imeli ste pač smolo, da ste padli v roke tako imenovanemu „dobrotniku kmetijskega stanu“, ki Vas je

očitno pošteno nasejmnil. Pokličite takoj živinodravnika, da kravo pregleda in ugotovi bolezen, ali pa prijavi slučaj pri Vaši občinski upravi. Ker vam imo dotičnega „dobrotnika“, ki je vam kravo na sejmju prodal, ni znano, pa se obrnite potem na dotično, na živinostopolno listo označeno posestnico in zahtevajte od nje, da vam pove natančen naslov dotičnega „dobrotnika“, če se bo pa izmikal, pa prijavi zadevo orožnikom, ki bodo takim sleparjem pošteno stopili na prste.

Pravni svetovalec „Večernika“

Odrezek št. 20 3.-4. junija 1939.

Film

Mož, ki je odkril Chaplina

NEKOČ JE VIDEL DEČKA, KI SE JE PRI POMETANJU IN POSPRAVLJANJU OBNASAL TAKO SMESNO, DA JE MORAL PRASNITI V SMEH. TA NEKDANJI METLAR JE DANES - CHARLIE CHAPLIN

Fred Karno, eden izmed redkih živčnih mož, čigar ime je v Ameriki resnično splošno znano, je odkril Chaplina, Stana Laurela, Buda Flanaganja, Sidneya Hargrovea in vrsto drugih igralcev, je zdaj trgovec z vinom in spiritom v Bournemouthu.

„Začel sem s tole trgovino tako nekako pred letom dni, njej sem stvar poceni, za 200 funtov“ — je pripovedoval nekemu reporterju, ki ga je bil obiskal. „Kmalu pa sem dobil ponudbo, da bi prodal podjetje za 2000 funtov — toda niti za 3000 bi ga ne dal!“

„Mislim, da ni preveč znano, kako sem odkril Chaplina. Takole je bilo: ponudili so mi, da bi se potikal po deželi in stikal za komičnimi talenti. Mislim sem, da bi s svojo izkušnostjo mogel kakšnega najti. Imel sem prav. Našel sem dečka.

Pometal je oder. Bilo je to pri skušnji v Canterbury Theatre na Westminster Bridge-road. Režiser je pravkar kričal na mladenčca, ki je tam pospravil in ta mu je drzno odgovorjal. Služil je tam skoro za stonj, ta mali dečko, eden tistih, ki služijo od tedna do tedna tako ali drugače za svoj žolodec. Prosil sem režiserja, naj pometal pusti delati. In potem sem ga opazoval, kako je najprej pometal oder neoprezljivo, potem pa poln veselosti. Plesal in skakljal je okoli s smetnico in bil tako strašno smešen, da sem si rekel: Če je spravil v smeh mene, bo gotovo razveselil tudi občinstvo. Tako sem odpeljal dečka izza kulisa in ga napravil za komičnega hlapčka. Kmalu je služil nezasišano vsoto, 15 funtov tedensko. — In zdaj...“

Neuspeh pacifističnih filmov

NEPRILJUBLJENOST MIROVNIH FILMOV PRI OBČINSTVU IN PREPOVED UVOZA V RAZNE DRŽAVE ODVRČATA FILMSKA PODJETJA OD IZDELOVANJA PROTIVNOJH FILMOV

Ameriška mirovna liga je zmerom očitala hollywoodskim producentom filmov, da v svojih filmih, če že ne poveljujejo vojne, se vsaj učinkovito ne udeležujejo

protivnoje propagande. Na ta očitek so skupno odgovorile velike filmske trdnje in ga javile v listih. Ta odgovor vsebuje eno samo preprosto statistiko. Izkazalo

se je, da leži krivda za to dejstvo na strani občinstva, ki filme s protivnoje tendenco najmanj obiskuje, celo v primerih, v katerih je kritika umetniško vrednost filmov posebno poudarila.

K temu se pridružuje dejstvo, da so v mnogih državah pacifistični filmi prepovedani, in da je treba zato odpadke izrova zvelj v proračun. Ker znaša eksportna vrednost vsakega filma okoli 40 odst., je s tem že naprej jasno, da producenti ne bodo posnemali filmov s protivnoje tendenco, ker so nerentabilni.

NOVI FILMI V LONDONU.

V Londonu igrajo nekaj zanimivih ameriških filmov. Poleg zvočnega tednika o sprejemu angleške kraljevske vojske v Kanadi, ki ga je v rekordnem času prinesel s seboj ameriški orjaški hidroplan „Yankee Clipper“, predvajajo nekaj najnovejših ameriških filmov. Med njimi tudi „Temno znajo“ z igralko Bette Davis, „Pustimo svobodo govoriti“ z Lionelom Barrymore in Nelsonom Eddyjem in „Slon nikoli ne pozablja“. V zadnjem filmu je nadomestila znanega komika Stana Laurela, ki se je sprl s svojim partnerjem Oliverjem Hardyjem, slonica po imenu Zenobija. Pravijo, da je Laurela zelo podobna...

f Poljska je prepovedala vse nemške filme. Iz Berlina poročajo, da so Poljaki prepovedali predvajati vse nemške filme na celotnem področju Gornje Slezije. Tudi vsem varšavskim kinematografom je bilo uradno zabranjeno predvajanje vseh nemških filmov, tudi tistih skupnih nemško-poljskih filmov, ki prikazujejo poljske zgodovinske snovi, toda z nemškimi filmskimi umetniki in ki jih je nemška filmska produkcija izdelala v zadnjih letih v znamenju nemško-poljskega zblizanja.

f Diskusijski filmi v Angliji. V Londonu so pravkar ustanovili filmsko družbo, ki namerava izdelovati kratke filme čisto posebnega značaja. Film naj prikazuje občinstvu aktualna vprašanja, ki se nanašajo izključno le na Anglijo, in načelno v javnosti diskusijo o njih. Vsak film bo obdelal zadevno vprašanje z dveh stališč. Nekatera vprašanja se n. pr. glasio: Ali naj bolnišnice kontrolira država ali jih naj vodijo zasebniki? Ali se naj Anglija bolj posveča poljedelstvu? Ki se naj ženske skingajo in pudrajo? Neki film obravnava tudi vprašanje, ali naj vpliva način dostave mleka na njegovo ceno... Videli je torej, da so snovi teh filmov precej banalne, in ali se sploh dajo obdelati za „napet“ film, je vprašanje za Angleže...

Predno
greš spat
čisti zobe
Sargov
KALODONT
proti zobnemu kamnu

Filatelija

z Ameriško letalo „Yankee Clipper“ je pri zadnjem preletu Oceana prineslo v Evropo okoli 100.000 pisem, pri povratku iz Marseilla pa 150.000. V Marseilleu so znanke dobile poseben žig.

z Mandžurije je ponatisnila znanke iz l. 1933, ko so slavili ustanovitve države. Te nove znanke bodo dobile v dar samo znane osebe, ki po uradnih potih obiščejo Mandžurijo.

z V Angliji so lani poslali po letalski pošti 100 milijonov pisem. L. 1935 še samo 10 milijonov in l. 1927 500.000.

z Se istega dne, ko so v USA dali v promet znanke za 3 cente, ki je spominjale znanke za new-yorsko razstavo, so jih prodali 1, 964.743 komadov.

REKORDNA POZABLJIVOST

Višek pozabljivosti je dosegla profesorica Ely Karodova v Cambridgeu na Angleskem. Pozabila je nekega dne, kje je pustila svoj avtomobil. Sele ko jo je policija kaznovala zaradi prepovedanega parkiranja, je pozabljalva profesorica zvedela, da je pustila svoj avto pred arheološkim muzejem...

Pomenki z mladino

Drago H, Car. Sonet o materi bo priobčen, prav tako »Besedna ugan-
ka«, ki že nekaj časa čaka, da dobi primeren prostor. Pričakujem še kaj, posebej je v počitniškem času, če boste krenili kam po Slovenijo ali še dalje. Pozdravljeni! — Vladko Kos.
Pišeš: »Zame so že nastopile počitnice, zato sem sklenil, da se bom vse posvetil »književnemu delu« itd. Opravičujes se zaradi papirja, pa vedi, da nismo v uredništvih prevlečki formalisti. Samo eno Te prosim, pa tudi vse druge, da pišeš in pišete samo na eno stran, ker moram drugače stvari prepisovati. Piši pa, kar hočeš! Sam si mlad in veš najbolje, kaj mladina rada bere. Vendar so uredniku ljube povesti iz domače zemlje in iz sedanjih časov. Oglasi se v počitnicah in dobro jih preži! — Kazimir Kan. Dolgo si čakal na objavo, pa si le pričakal. Veseli me, da ste se srednješolci razveselili »Večernika za mladino«. Kakor vidiš, se pri nas trudimo, da bi list čimbolj vaš. Oglede »Vojakove« se še nisem odločil. Pišite še kaj! — Ostali pridete na vrsto, kakor bo prostor, tudi Zdravec. Pozdravljeni!

Sestavljenka
Vladko Kos

-IVAN, -BAR, -EVA, -ROMA, -ODA, -ZID, -ARA. — Vstavi namesto črtice črke, da bodo nove besede pomenile: naslonjač — jugoslovansko reko — sibirsko reko — dišavo — način noše oblek — konec — trgovski izraz.
Nove črte dajo izum vojne tehnike.

Križanka

Vodoravno: 1. predlog; 3. grška črka (narobel); 4. 3. os. pom. glagola; 5. žito; 6. časovna okrajšava; 7. podzemna nepeljava; 9. hrib pri Beogradu; 10. mlada drevesnica.
Navpično: 1. kulturna in gospodarska enota; 2. letni čas; 3. vihar; 4. zvezda (latinski); 8. glas.

Uganke

Katera pač žival je ta ai-Ai-A vedno pravi, butico trdno res ima, na njej prav dolga uhlja dva lepoto data njeni glavi.

Maglični kvadrat

Vstavi 9 zaporednih števil, ki bodo dole vodoravno, navpično in diagonalno številko 72!

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. okus; 5. opolo; 6. lipan; 7. ptica; 8. tat; 9. kdo.
Navpično: 1. opat; 2. kopito; 3. ulica; 4. solata; 5. kopno.

REŠITEV UGANK.

Starejši dečko pase, mlajši pa se igra.

Če jaz še k njima sedem, nas bo sedem.

Rešitev besedne uganke
A-ZIL, ZIL-A.

»Večernik«
za mladino

Leto 1

Maribor, 4. junija 1939

Štev. 23

Delavci

TINKO MAREC

Izpiti obrazov in zgaranih rok,
ponižni in krotki, pohlevni
se vračajo nemi in revni
v beraštvo domačih, kjer jok je in
stok.

»Tvoj Tone pa letos že malho dobl.«
dejal je očanec nevesti,
ko vstavil jo je kar na cesti,
»dal Bog, da me z oljko še pre!
pokropi!«

Očanec smehlja se, nevesta molči.
Nevesta, vsa zala, bo tudi garala,
o tudi peljala se bo za goró,
kjer ni žvrgolenja, preveč je trpljenja
in zlega življenja. Hudó je, hudó...

Popoldansko učenje

Kazimir Kan.

Milan je nestrpnó čakal, da bi zazvonil zvonec, ki je oznanjal radost in žalost ubogin: študentovskim: par-
ram... Zazvonilo je! Hvala Bogu! Milan je bil znova enkrat rešen šole! Dolgočasen popoldan je bil za njim, toda kaj bo napravil s popoldnevom? Srce mu je vriskalo, če je pomislil na popoldan...

Junačenja, postopanje, nogomet! V nekaj minutah je bil doma... Komaj se je najedel, že je hotel porisati.

»Hej, prijateljček, kam pa?« ga je vprašal oče in mu zastavil pot. »O, kar doma ostani! Tretja je trd oreh, posebno zate!«

Milan je moral k zgodovinski knjigi.

In odprl je knjigo in jel ponavljati: »Po bitki ob Marici so se srbske čete, pokrajine južno od... Ti starši pač nimajo srca za mladino!... južno od Sar planine brez odpora vdale Turkom... In današnji sestanek z Miškotom, Fičjem in Pepčkom!... Priznati so morali njihovo nadoblast. Vse bi šlo po načrtu!... in jim plačevali davek...«

Tam... tam je sadje... sočno, sladko... m. Najimnitnejši je bil Marko, sin Vukašina... In stojnice so v bližini... Ta se je proglasil za kralja in stoloval v Prilepu... Če bi bila prilika ugodna, bi morda... Turki so napadli Vlahe, ki so bivali v... In, potem! Zogal Zopet bi zmagal naš razred!... Tam je padel Marko. Kakšna slava! Tretješolci bi premagali petošolce!... Marko je bil bajeslovni junak, opevan v... V gohu bo

Šah

Na lovu za ameriško valuto

SAHOVSKI KRALJ ALJEHIN NA TURNEJI PO SREDNJI IN JUŽNI AMERIKI

Sedanjí svetovni šahovski prvak dr. Aljehin je zlasti v Južni Ameriki zelo popularna in priljubljena osebnost. Tako je bil deležen občudovanja za svetovno prvenstvo proti J. R. Capablanci 1928 v Buenos Airesu velike finančne in moralne (časopisne) podpore, ki mu je takrat v nemali meri pripomogla, da je vrgel s prestola samozavestnega kubanskega diplomata in šahovskega kralja. Kasneje so dr. Aljehina še večkrat vabili na obisk v Srednjo in Južno Ameriko, kjer se po srečanjih tamkajšnjih držav zbirajo precej petični šahisti, ki radi nekaj "odrinejo" za senzacije in lepe igre.

V zvezi z letošnjo šahovsko olimpiado v Buenos Airesu, na kateri bo igral dr. Aljehin za Francijo na 1. deski, se je dr. Aljehin čestit vabilom odzval ter se že začetkom letošnjega leta na daljšo turnejo po Južni in Srednji Ameriki. Poleg prijetnega bivanja, ki mu ga nudijo navdušeni šahisti, ve dr. Aljehin, da ima le drave precej dobro valuto, ki "neka" zaleže, kakaj tudi dr. Aljehin prihaja v leta in treba je polagoma misliti na "pokojniški fond".

Letošnja Aljehinova turneja je posvečena zlasti simultankam in prostim igram s šahovskimi petičniki. V Caracau v Venezueli pa je ob sodelovanju nekaterih mojstrov odigral tudi dvojni turnir. Dr. Aljehin je na tem turnirju z 10 točkami pustil daleč za seboj venezuelskega mojstra Beníteza s 6 in Loyansa s 5 in pol točkami. Iz Venezuele je vodila turneja v Panamo, Ecuador, Peru, Kolumbijo itd. Vse povsod je igral dr. Aljehin večje simulanke in žel s svojo lepo igro splošno navdušenje. Njegova gospa, ki ga zvesto spremlja na vsaki turneji, pa je brččas

skrbno spravljala "zdravo valuto". Turneje bo dr. Aljehin zaključil v Argentini, kjer se bo udeležil šahovske olimpiade.

S te ameriške turneje prinašamo danes dve zanimivi partiji:

SPANSKA OTVORITEV

(Turnir v Caracau v Venezueli)
Beli: dr. Aljehin Črni: Benítez
1. e4, e5 2. Sf3, Se6 3. Lb5, d6 4. d4, Ld7 5. Se3, Sf6 6. Lxe6, Lxe6 7. Dd3, exd4 8. Sxd4, Ld7 9. Lg5, Ld7 10. 0-0-0, Sg4 11. Lxe7, Dxe7 12. Sd5, Dg5+ 13. f4, Dd5 14. h3, Sf6 15. Se3, Dd7 16. e5, dxe5 17. fxe5, Sh5 18. Dc3, 0-0 19. g4, Sf8 20. Df4, Se8 21. Sd5, Dh4 22. Sf3, Dd8 23. Dh4, g6 24. Df4, f6 25. Dh6, Tf7 26. Thel, e6 27. Sxf6+, Sxf6 28. exf6, Dxf6 29. Se5, Le7 30. Sxf7, Dxf7 31. Tefl, Dc7 32. Df4, Dxf4+ 33. Txf4, Kg7 34. Tel, Ld5 35. Td7+, Kh6 36. h4 in črni preda.

FRANCOSKA OTVORITEV

(Simultanka v Bogoti v Kolumbiji)
Beli: dr. Aljehin Črni: Sanchez
1. e4, e6 2. d4, d5 3. Sd2, c5 4. Sg3, Se5 5. Lb5, Ld7 6. exd5, Sxd4 (pravilno exd5) 7. Sxd4, exd4 8. dxe6, Lxb5 (ali pa fxe6 9. Dh5+, g6 10. Dc5 z Lxd7+ in črni je izgubljen) 9. Dh5, Dc7 10. Dxb5+, Kd8 11. 0-0, fxe6 12. Sf3, Dd7 13. Db3, Dd5 14. e4! (lepa poteza; črni ne sme vzeti dxc3 e. p. zaradi 15. Td1), Dd7 15. Sxd4, Ke6 16. Td1, Le5 17. Le3, Lxd4 18. Txd4, Dd7 19. c5, Sf6 20. e6! (po tej potezi se črna pozicija sesuje. Na 20... bxc6 bi sledilo 21. Tc1, c5 in 22. Dh5!), b6 21. Lg5, Td8 22. Tc1! na 22. Td7 bi se črni še mogel uspešno braniti z 22... Dc5), a5 23. Lxf6, gxf6 24. Td7, Db4 25. Td7+ in črni preda.

Šahovsko življenje na Dunaju

TURNIR ZA PRVENSTVO JE BIL EDINA PRIREDITEV

Nekdaj je bil Dunaj silno razgibano šahovsko središče, kjer so "prestolovali" znani svetovni mojstri in kjer so bile pomembne šahovske prireditve. V zadnjem času pa je nastopilo znatno mrtvilo. Večina mojstrov se je odselila; emigrirali so v tujino, ponajveč v Pariz in London, sprva nekaj tudi v Prago, pa so se od tam tudi odselili. Ugasilno pa je tudi precej šahovske literature, ki je bila na Dunaju razvita in na višku. Tudi šah se je — v istosmeril. Danes skorajda pred Dunajem

prednjačijo druga provincialna mesta, kjer se razvija živahno šahovsko življenje. Kajpada: tudi v šahovskem smislu je nastopila opredelitev v arjeje in nearije, zato je moral semmerinški zmagovalac Rudolf Spielmann v tujino.

Ostalo pa je še nekaj mojstrov, ki se trudijo, da bi šahovsko življenje ponovno razgibali, kakaj večno se od stare slave ne da živeti. Posebno aglna sta prof. Becker in znani dunajski mojster H. Müller. Nekaj klubov, ki so se ostali,

pravtako, skuša poziveti svoje društveno življenje. Skoraj skozi dva meseca je bil sedaj v teku večji turnir za prvenstvo Dunaja. Poleg preizkušenih mojstrov se ga je udeleževalo več amaterjev. Turnir je bil do zadnjega kola zelo napet, končno pa je z odlično igro le prodrl lanskoletni prvak Müller, ki je z 11 točkami osvojil prvenstvo Dunaja. Drugo in tretje mesto sta z 9 in pol točkami delila prof. Becker in Keller, četrto pa je zasedel podjetni inž. Stöckl. V celoti je sodelovalo 13 igralcev.

S turnirja prinašamo zanimivo in borbeno igro med Müllerjem in inž. Stöcklom, ki nazorno ilustrira oster stil igre dunajskega prvaka:

FRANCOSKA OTVORITEV

Beli: inž. Stöckl Črni: H. Müller
1. e4, e6 2. d4, d5 3. Se3, Sf6 4. Lg5, Lb4 (Mac Cutcheonova varianta, ki vodi do zelo ostre igre) 5. e5, h6 6. Lh4, g5 7. Lg3, Se4, 8. Se2, c5 9. a3, Lxc3+ 10. Sxc3, Da5 11. dxc5, Sxc3 12. Dd2, Dd7 13. bxc3, Sxc5 14. Ld3, Ld7 15. 0-0, d4 16. f4, Dxc3 17. Dc2, 0-0-0 18. Tab1, Sxd3 19. exd3, Lxf4 20. Le1, Dc3 21. Lb4, Dd5 22. Tefl, g6 23. Tc5, Dd7 24. La5, Td8 25. Dc2 (bdi je vodil napad zelo odločno. Grožnja Td1! poleg Txc6+ je precej nevarna). Tg5! (priček zelo zanimive protiakcije, ki sloni na precizni kombinaciji) 26. Tb4, Thg8 27. g3, fxc3 28. h4, Tf5 29. Txc6+, Dxc6! (bxc6 ne gre zaradi 30. Dh2 in črni bi bil izgubljen) 30. Te4, Dxc4 31. Dxc4+, Kh8 32. Dc7+, Ka8 33. Le1, g2 34. Lg3, Tf3!! (pointa proti igri) 35. Kg2, Tfxg3+ 36. Kf2, Txf3 37. Dxf7, Te8 38. Dxe6, Tc2+ 39. Ke1, a6 40. Dxc6, Tb3! 41. Kd1, d3 in beli preda tik pred matom.

Turnir v Amsterdamu

Turnir je tik pred zaključkom. Odigrana so sicer bila že vsa kola, vendar pa je ostala partija Flohr—dr. Euwe prekinjena. Po napovedih bo partija verjetno remi; več izgleda za zmago pa ima Flohr. Na čelu stoji sedaj Landau.

Stanje na 5. kolu: Landau 3 in pol, dr. Euwe 3 (1), Corleier 3, Flohr 2 in pol (1), Szabo 2, Fontein 0 točk.

Š Turnir v kopališču Elster. Od 4. do 11. junija prireja v omenjenem kopališču Vsemenska šah. zveza manjši turnir, na katerem bodo sodelovali le nemški mojstri. Lista navaja te-le udeležence: Eliksses, Heinicke, Hermann, Koch, Lovenc, Michel, Pichl in Röss.

Š Slovaški šahisti so si osnovali svojo šahovsko zvezo, ki jo so prijavili tudi FIDI (svetovni šahovski zvezi). Na olimpiado v Buenos Aires bodo poslali naslednjo reprezentanco: Rohacek, dr. Ramharter, Hucl in Potucek.

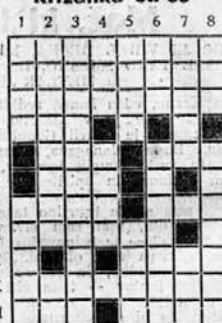
V BORBI ZA BUENOS AIRES

V Pragi igrajo, kot smo poročali, najboljši mojstri Protektorata poseben predolimpijski turnir za sestavo reprezentance za svetovno olimpiado v Buenos Airesu. Poročila pravijo, da že dolgo v Pragi ni bilo tako ogorenega in bojovitega turnirja. Vsakdo bi pač rad enkrat čez "lužo" pogledal na drugi kontinent! Iz te borbe za pol v Buenos Aires naslednja partija:

Nepravilna rešitev

Beli: dr. Skalicka Črni: Zita
1. Sf3, d5 2. b4, Lf5 3. Lb2, Sf6 4. e3, e6 5. a3, Le7 6. Le2, Sbd7 7. d4, 0-0 8. Sbd2, a5 9. b5, c5 10. e4, Se4 11. Sxe4, Lxe4 12. Sd2, Lg8 13. Tel, exd4 14. exd4, dxe4 15. Sxe4, Sf6 16. 0-0, Sd5 17. g3, Lg5 18. f4, Lf6 19. Lf3, Dd7 20. a4, Ld8 21. Tf2, Te9 22. Se5, Txe1 23. Dxe1, Dc7 24. Dc5, b6 25. Dxe7, Lxe7 26. f5!, 16 27. fxe6, fxe5 28. gxh7+, Kxh7 29. Lxd5, Txf2 30. Le4+, Tf5 31. g4, g6 32. gxf5, gxf5 33. Lg7, exd4 34. Lxd4, c5 35. Le3, Kg6 36. Kg2, e4 37. h4, Kh5 38. Lg5, in črni je predal.

Križanka št. 35

Besede pomenijo:

Vodoravno: I. pogosto ga vidimo na polju; II. geološka doba; III. indski ep; IV. de; V. čutilo; VI. šahovski izraz; VII. razdobje; sorodnik; VIII. indijance; IX. ime peva Patiera; X. član slov. športnega kluba; XI. odmev, slovaška boginja pomladi.
Navpično: 1. slov. reka, prva; 2. priprava za določanje vremena; samo; 3. Mahničev list; 4. turški poveljnik; celina srednje vode; 5. ptica; ogljikov hidrat; 6. mesto v Peruju, posledica delovanja vode; 7. ruski politik, predlog; 8. zaimek; čevica.

Miško... opevan v narodni pesmi... Vrag z zgodovino!

Pogledal je na uro. Štiril Zapri je knjigo in rekel:

»Oče! Vse znam... Vse! Ob pol petih je šolska telovadba!

Oče ga je neumno pogledal in pritrtil:

»Zgini, paglavec! Da boš kmalu doma! Ce ne...«

Milan je planil skozi vrata... Tekel je in v mislih že hrustal sočno sadje ter zabijal zmagonosne gole...

Nekaj o vonju

Pri nekaterih ljudeh, prav posebno pa pri živilih je vonj eden izmed najbolj občutljivih čutov. Znani nemški znanstvenik Emil Fischer je s pozicijami ugotovil, da živi za vanj pri človeku in pri živali reagirajo tudi na milijontinke miligramov kakšne dišave. Tako je potreben 460-ti del milijontinke miligramov merkaptana (močne kemijske mešanice), da ga občutimo, se pravi zavohamo.

Materi

Drago H. Car.

Tam daleč, daleč v deželi zlati, kjer mlo sonce zjutraj zgoda vzhaja, kjer val trpljenja nikdar ne razsaja, zdaj ti počivaš, moja draga mati.

Pri tih cerkvici v zeleni trati Te črna zemlja od povsod obdaja, se pesem naša v cvetove špaja, da laže Tebi je pri miru spati.

A jaz potujem čez dežele tuje in vedno m'šlim nate, draga mati, čeprav se naša pesem tu ne čuje.

Besede tuje moram poslušati, a Tvojih pa nobena ne izruje, ker zvest do smrti hočem jim ostati.

Uganka

Vladko Kos

S »p« se začneja in s »p« se konča, naprej ali nazaj — isto besedo ti naj, enkrat na cvetu že bil je strašan, ko človek zamen se mu ustavljal je v bran.

bojevnike. Sedeli so, njih obrabi pa so bili strogi in mrki. Mali Lisjak je stopil k njim in zarohnel:

»No, junaki?! Strahopetci! Zenskel!

Toda vsi Indijanci so planili pokoncu in začeli kričati nad Malim Lisjakom:

»Kaj? Strahopetci? Ti bomo že dali! Prvi si bil, ki si zbežal. Potlej smo morali tudi mi, saj si naš poglavar!

Mali Lisjak se je presenečen umaknil, ko je videl, da so se tovariši dogovorili med sabo. Proti vsem ni mogel ničesar storiti.

Tihi čuk se je dvignil, da bi poto-

Odkritja iz dobe pred 6000 leti

Angleški arheolog John March je več let raziskuje pokrajine v Srednji Indiji. V bližini prastarega mesta Te je učenjak našel na čudovita arheološka odkritja. V nekem pečovu je odkril ostanke nad 6000 let stare človeške kulture. Iz najdenih stvari in dobro ohranjenih predmetov je prav lahko ugotovil, da so v teh krajih živala že pred dobrimi šestdesetimi vekovi kulturna ljudstva, ki so prebivala v hišah, zgrajenih iz žgane opeke in kritih z lesenimi krovi.

Zanimivo je, da je bila med ljudstvom prav higiena na zelo visoki stopnji, kajti najsvežiji in največji prostori so bili v teh hišah namenjeni za spalnice in kopalnice. Prastara ljudstva v Centralni Aziji so se bavila s poljedelstvom, živinorejo in udomačevanjem divjih zverin. Po učenjakovih ugotovitvah je bilo to prastaro ljudstvo zelo plodovito in mnogoštevilno, kajti njegova država se je raz-

lažila poglavarja, ki je jezno strmel v tla:

»Bratje! Poglavar! Danes nam je sicer spodletel napad na bledolčnike, toda prihodnjič se bomo zategadelj dvakrat huje maščevali nad njimi! Sam bom poskrbel, da dobimo v pest belokožca, o, in maščevanje bo sladko! Hook! Na svidenje! Jutri popoldan! Hook!

Prišel je drugi dan. Indijanci so resno in dostojanstveno sedeli v krogu. Močlali so, pipa miru pa je romala od ust do ust...

Znenada je prelomilo tišino pasje bevskanje iz daljine.

(Se nadaljuje.)

prostrala na prostoru, ki je meril nad milijon kvadratnih kilometrov.

Rdeči cvet...

Vladko Kos

Pod oknom sem utrgal vrtnico rdečo, omanjen v njenem vonju sem začutil srečo.

Ko kri rdeči cveti vabijo srce mi, da bi poljubil srečo, vriskal s cveti temi.

A cvetje je odpadlo z vrtnice rdeče, in ostalo trnje, trnje, ki me peče...

Učenjaki jedo kolero.

Dva nemška znanstvenika in strokovnjaka za higieno dr. Petenkofer in njegov asistent Emerich sta pojedla večjo količino bacilov kolere, da bi pokazala s tem svetu, da niso dovolj za obolenje kolere samo bacili kolere, ampak da so potrebni za obolenje od kolere posebni pogoji, pod katerimi se lahko bacili kolere razvijajo. In res, Petenkofer in Emerich nista obolela za kolero, pač pa sta obolela samo za manjšim črevesnim katarjem.

Zelja.

Mali Boris se vrača iz zoološkega vrta.

»Mamica, ne veš, kako bi bil srečen, če bi imel tak vrat ko ga ima žirafa!«

»Zakaj pa, sinko?«

»Kadar bi požiral sladkor, bi ga dalje časa okušal, ker bi ne prišel tak hitro v želodec.

Zanimivosti

„Oprostite, zdaj je Clemenceau Francija!“

Strel na „Tigra“, rešitelja domovine, ki je s kroglo v prsih diktiral mirovne pogoje

V sredo 19. februarja 1919 ob 9. zjutraj se je Clemenceau, veliki francoski državnik, ki tudi v najtežjih trenutkih strahotnih bojev na fronti ni dvomil o zmagi Francije, odpeljal z avtomobilom iz Rue Franklin v vojno ministrstvo. Na oglu bulvarja

CLEMENCEAU

Delessert je skočil pred avto neznanec in ustrelil v vrata. Šofer je pogljal z vso brzino dalje, atentator je izstrelil še več krogel v zadnji del voza.

Avto je zavil proti Trocaderu, ko je Clemenceau začutil, da je zadet. Potrkal je šoferju in vrnil se se nazaj v Rue Franklin. Priskočil je neki častnik in skupaj s šoferjem sta pomagala državniku iz avta.

„Slabo je meril!“ je dejal Clemenceau častniku, ki ga je vprašal po bolečinah.

Ko so nesli državnika v stanovanje, je dejal šoferju, ki ga je nekam nepretno držal:

„Bodite oprezniji, boli me!“

Medtem je planila množica na atentatorja in ga pretepla. Prihiti so stražniki, toda ko so hoteli moža začeti, je razjarjena drhal pretepla se nje. Slednjič se je le posrečilo napadalec odvesti v zapore.

Pred Clemenceaujevim stanovanjem se je zbrala velika množica ljudi. V naglici so prihiti kl ranjencu tudi Poincaré, maršal Foch in vsi ministri.

„Se tega mi je bilo treba,“ je dejal Clemenceau. Se nikoli nisem bil utrujen, zdaj sem! je dostavil, ko je bledega obraza sprejemal goste. Sarah Bernhardova, znamenita igralka, je pustila v predsobi poselnico s prošnjo, naj jo stalno obveščajo o boleznih.

„Zdaj je Clemenceau Francija! Jaz ga obožavam!“ je pisala tajniku.

Dne 20. februarja je bil atentator predan vojnemu sodišču. Teden dni kasneje je sedel Clemenceau z izstrelkom v prsih znova za diplomatsko mizo, kjer so pretresali mirovne pogoje Nemčiji. Dne 14. marca je bil Cottin obsojen na smrt. Clani vojaškega sodišča niso hoteli podpisati prošnje za pomilostitev, toda Clemenceau sam je zaprosil predsednika republike, naj se smirna kazen izpremeni v dosmrtno robijo.

Tri leta kasneje, 31. januarja 1922 je pisal branilec Cottina Clemenceau pismo, v katerem je dejal med drugim:

„Vi ste se vselej tako prepričljivi zavzeli za anarhiste, ki so se zapletli v politične zločine. Spomnite se besed, ki ste jih govorili Cottinovi materi. Politika se mora ukloniti pred

človečanstvom, zavzemite se za jetnika, da mu bo zločin izpremenjen v politično dejanje.

Clemenceau je tedaj dejal svojemu tajniku:

„Ha, kako mi piše. Njegovo zadržanje je vzorno. Njegovi starši potrebujejo moralno podporo. Politika se mora ukloniti pred človečanstvom!“ Ha, kakšna zaboda z moralom? In ko sem dobil od Cottina strel, takrat sem res videl politiko...

Cottin je ostal v zaporu. Dne 13. julija 1924 je v parlamentu vstal komunist Andre Marty in se v ostrem govoru zavzel za atentatorja. „Prosim za njegovo svobodo. Proletariat ne more razumeti, da je ubijalec Jaurés na svobodi, mož, ki je pa Clemenceau samo rnil, pa sedi v dosmrtni ječi!“

Z idealno, kamenito ljubico se je poročil

Kipar Roger Fourny je bil znanenit pariški umetnik. Zaslužil je kolikor je hotel, v ljubezni je pa imel veliko smolo. Vse ljubice, kar jih je spoznal, so ga polegile za nos in prevrle.

Nekoč se je v neko lepoticco do vratu zaljubil. Tudi to je izgubil. Tovariši so ga tolažili, umetnik se je pa odločil, da izklesše iz kamna ljubezenski ideal, kakor si ga sam zamišlja. Umetnina je bila krassen ženski tip, ki jo je nazval Penelopa.

Prijatelji so Fournyju svetovali, naj

Penelopo razstavi. Ko je imela biti razstava že odprta, se je umetnik naenkrat premislil. Dejaj je, da se je v svoj kip strastno zaljubil, zato ga noče javno izpostavljati... Okolica je vzela to mnenje za šalo. Nagovarjali so kiparja, naj se s kamnito Penelopo oženi...

Res! Umetnik je vzel vso stvar zelo resno in medtem ko so se drugi zabavali, se je mož po pravem poročnem obredu s svojo umetnino poročil. Ko je nekoč kiparjev prijatelj, neki slikar dejal, da se je kamnita gospa

Jeli potrebno

neprestano opozarjati na »Bayerjev križ« na Aspirin-tabletah? Pač, kajli vedno znova se pojavljajo potvorbe z nekamo, okcistiti se s svetovnim slovesom Aspirin tablete.

ASPIRIN

TABLETE

Opis: reg. god. 5. brojem 37606 od 5. XI. 1906.

Dne 22. oktobra 1924 so javile novine: Cottin je bil včeraj izpuščen iz zapora...

Orjaška želva, ki ima za seboj že 322 let

Angleškemu kralju Juriju VI. so darovali želvo, ki je l. 1777. pripadala slavemu angleškemu morjeplavcu Jamesu Cooku. Raziskovalec je želvo, ki je bila že tedaj stara 160 let, poklonil prebivalcem otoka Tonga, ki živi južno od Samoe v Tihem oceanu. Morjeplavec je dal otočanom želvo v dar kot znak hvalečnosti za prijazen sprejem.

Želva je dolgo časa živela v vrtovih

kraljevske palače v Nukualofu na glavnemotoku. Zrasla je v pravo velikanjo. Otočje Tonga je edino področje v angleškem imperiju, ki ima svojo lastno kraljico. Ko je nedavno kralj Jurij VI. čestil kraljici Tonga, Saloti, k dvajsetletnemu vladarju, je prejel od nje osebo v dar prastaro želvo, ki je živela še v času, ko so se vitezi Evrope krali med seboj v tridesetletni vojni...

× Pol milijona golobov pismošev ima Anglija v pripravljenosti za letalsko poročevalsko službo.

× Kitovo meso je bilo še pred nekaj stoletji največja poslastica v evropskih kuhinjah.

„Ha, Mica! Tako moraš iti v breg, kakor jaz, pa ne boš čutila strmine.“

S svinjskimi repovi zdravijo — lenobo

Svet je velik in ljudje imajo ponekod neverjetne muhe... Mi se čudimo razvadam dijakov, oni pa našim »civilizatornim posebnostim. Med najbolj praznovirnimi ženskami sveta pa slovijo otočanke na Filipinih. Kadar zakoljejo tamkaj svinje, vržejo precejšen kos mesa iz koč, da se bodo z njim mastili mrtvi sorodniki. Kadar se gospodinj razbije lonec, mora takoj ubiti še drugega, ker mora biti v vsaki stvari par kakor v življenju.

Kadar sede filipinska družina h kosilu, ženske vselej pazijo, da sedi na vsaki strani mize enako število oseb, kajti ti, ki bi bil odveč, bi se moral utopiti v morje... Lene otroke in odrasle pitalo s kokošimi glavami, na ta način bodo

postali živalni kakor kura, ki venomer nekaj išče po tleh. Se izdatneje zdravilo proti lenobi, ki je na otokih Južnega morja zelo razpasena, so svinjski repovi. Ti namreč neprestano gibljejo in leni, ki se jih naj, mora postati živahen...

TATINSKI VOJAK V KRILU

Na holandsko-nemški meji je policija dolgo iskala povzročitelja mnogih tatvin. Končno so prijeli nekega vojaka iz trdnjave Boven Lent, ki je razsajal denar. Mož je priznal, da je vse tatvine izvršil on sam. Zvečer se je preoblekel v žensko, se kot tak seznanjal z moškimi in zvedel od njih o premoženjskih prilikah v hišah, kamor je potem vlamjal.

Anglija in ves učeni svet se je to dni spominjal 110letnice smrti znamenitega znanstvenca, kemika, iznajdnitelja sira Humphryja Davyja.

Tragedija materinstva s „čudežnim otrokom“

Izredno nadarjena španska lepoticca, ki jo je ubila žalostna mladost, materina ljubez

Zivljenje je res čudovito zapleteno. Spanki Aurori Rodriguez se je rodila hči Hildegarda, za katero je mati že ob rojstvu dejala, da mora postati nekoč slavna...

In bilo je tako! Mala Hildegarda je že v drugem letu znala pisati in brati. Ko ji je bilo štiri leta, je že odlično igrala na klavir in razumela več jezikov. Toda njena mladost je bila strašna. Mati je ljubosumno pazila na vsak njen korak, nikdar se ni smela prosto gibati. Neprestano jo je priganjala, naj se uči, uči... za veliko poslastico, ki jo čaka...

Z enajstim letom je bila Hildegarda že slušateljica na madriškem vseučilišču. Studiral je obenem na pravni, medicinski in filozofski fakulteti. Šestnajstletna lepoticca, izredno nadarjena študentka je

postala slavna, najbolj poznano in cenjeno dekle na Španskem. Pisala je cele knjižne razprave, vrhunec znanstvene slave je pa doseglo materino dekle z razpravami o — seksualni reformi... Zavzemala se je za takšno spolno življenje, da so je Španci kmalu nazivali »rečno devico«...

Mati je poslej še bolj pazila nanjo. Ali — nekega dne se je dekle zaljubilo v španskega poslanca. Poslej se je tiranškemu jetništvu matere vedno bolj uprla. Osemnajstletna Hildegarda je odločno izjavila, da ljubi, da ne potrebuje več nezposredne varstva. Ker je mati povzročila razburljive prizore, je hči na tihem odšla od doma.

Sledili so strašni prizori. Materina ljubosumnost, blazna čuječnost, pa hčerina

volja po svobodnem izživljanju mladosti, ki ji je bila doslej zaprta, sta trčili v tragičnem zaključku. Mati je rotila hčer, češ, da ji je usojeno, da bi postala »mami novega človečanstva« in da naj se vrne na dom. Zaman so bile vse prošnje, zaman je mati celo pretepla Hildegardo, zaljubljeno dekle ni popustilo...

Mati je bila prevarana. V blaznem obupu je planila v Hildegardino sobico, izvelika revolver in ustrelila hčer. Razkuštranih las je prihitela morilka na policijo in izpovedala svoj zločin. Tragedija bo prišla zdaj pred sodnike in ljudje z napetostjo pričakujejo sodbe o nerazodnem dejanju žene, ki je v prepričanju, da je za vselej izgubila »od Boga izvoljeno čudežno dete«, umorila lastno, ljubljeno bitye.

Naša vas

Kar kupim, je drago, kar prodam, nima cene

Kot ponatis iz mariborske revije »Obzorja« je izdal publicist Ivan Bratko v posebni knjigi razpravo »Gibanje cen in naše kmetijske«. Knjiga se naroča pri upravi »Obzorja«, Maribor, Kopališka ul. in stane 6 din.

V razpravi se je Bratko dotaknil najvitalnejšega vprašanja vsega našega kmetijskega gospodarstva, to je cen tega, kar kmet pridelava — živine, gospodarskih pridelkov in lesa. Cene teh produktov so življenjskega vprašanja za kmeta, skratka z njimi kmet »stoji in pada«. Zadnja leta stalno padajo cene kmetijskih pridelkov, cene industrijskih pridelkov pa se zvišujejo. Kako je prišlo do teh »škarij«, ki stiskajo kmeta, je eden najboljstvenihših problemov. Bratkov razprava. Delo je razdelil na tri zaglavja, v katerih prikazuje povojno svetovno gospodarstvo, nasprotje med vasio in mestom in trenutno stanje na naši vasi.

Po vojni se je poljedelsko delo v Ameriki in Sovjetski uniji močno racionaliziralo. Namesto primitivnih plugov obdeluje svet polja z velikimi kombiniranimi stroji, ki hkrati orjejo, vlačijo in sejejo ter žanjejo, mlatijo in čistijo. S takimi stroji lahko 4 ljudje v desetih dneh obdelajo 1000 ha polja, pri nas je treba za to površino 200 oračev in 2000 žanjic. Razumljivo je tedaj, da je produkcija s stroji močno pocenjena, in zato tudi cene pridelkov. Proti takemu svetovnemu trgu naš kmet ne more konkurirati. Pa tudi industrijska kriza je na eni strani zaprla dotok našega prebivalstva v industrijske države in zmanjšala kupno moč industrijskega prebivalstva. V tej krizi so se zaloge kopicile in prišlo je do najne agrarne krize, zaloge so se kopicile, cene produktov pa so padle. Veliki obrati so omejili pridelovanje in dvignili cene, manjšim kmetijam pa ni to nič pomagalo. Vsa ta dejstva so znižala cene kmetijskih pridelkov in najbolj prizadela malega kmeta.

Istčasno so si pa neagrarne panoge (industrija...) prilastile velik del v poljedelstvu proizvedene vrednosti. Vkljub vsemu temu znižanju cen pa so ostale dajatve kakor razne davčine neizpremenjene.

V nadaljnjih razpravi prikazuje pisec tudi v tabelah porazen padec cen pridelkov našega kmeta kakor tudi živine in vinogradniških proizvodov. Tu pridejo na svoj račun tudi posredniki (razni spekulanti) med mestom in vasio. Tu bi moralo poseči vmes zadržno delovanje, ki je pa brez prave moči, ker nima zadostnih kreditov. Ost kmetijske zadržništva pa bi morala biti naperjena pred-

vsem proti veliki trgovini in ne proti konsumentu.

Dohodki in izdatki kmetij so zelo padali in s tem podkopavali trdnost naše toliko povečevane kmetije. Vsi ti faktorji so močno vplivali tudi na duševno moralo kmetijskega prebivalstva, ki je prav zaradi nestalnega položaja močno zamajana. Na koncu se dotakne Bratko še vprašanje kmetijske mladine, ki je hudo

izmed neštetih problemov, ki zadevajo slovenski narod v jedro, je vprašanje **poboljšanja zdravstvenih prilik** v slovenski vasi izredne važnosti. Ako ugotavlja ravnatelj Higienškega zavoda v Ljubljani dr. Ivo Pirc v začetku svoje razprave »Asanacija naselja«, da je družina kmeta in kmetijske delavca najbolj izpostavljeni raznim boleznim, je že ta ugotovitev znanega strokovnjaka zadosten razlog, da se posveti gornjemu vprašanju posebna pažnja s strani občine, okraja, banovine in države.

Kdor potuje po deželi z odprtimi očmi in si pazljivo ogleduje naselja slovenskega podeželja od zunaj in znotraj, si bo ustvaril sledečo sliko: neki del stanovanjskih in gospodarskih zgradb odgovarja, tako po slogu kakor po prostornosti in notranji ureditvi, kolikor toliko zdravstvenim potrebam in zahtevam časa; lastniki teh so navadno premožnejši: posestnik, trgovec, gostilničar ali večji obrtnik. Ostali del naselja predstavljajo nizka poslopja, zidana z žgano ali tudi surovo opeko, zgrajena iz blata, postavljeni iz lesa in ometana z blatom ali malto, ali pa tudi zgolj lesene stavbe, katerih lastnik je siromašnejši sloj, oziroma služi za prebivališče batarju, viničarju in delavcu; line na teh poslopih so pozimi izdelane z dvojnimi majhnimi okni, ki otežkočajo dnevno zadostno zračenje; strop v sobi je nizek, lesen in neometan; pod je na mnogih krajih ilovnata zemlja. Kuhinja ima le kmeti- sko peč, iz katere uhaja dim po kuhinji, sobi in otrocih. Manjša in bednejša je hiša, številnejša in revnejša je družina, ki v njej prebiva.

Razumljivo je, da v takih poslopih ni mogoče govoriti o dobrih zdravstvenih prilikah in razumljivo je, da so njihovi prebivalci dovzetni za bolezni.

Pomanjkanje primernih stranišč, neurejena gnojišča, ki se mnogokrat nahajajo ob stanovanjski zgradbi, števil-

prizadeta in ne kaže rešitev nesorazmerja med cenami industrijskih proizvodov in poljedelskih proizvodov v kmetemskem pokretu, ki naj vzame zahtevo po znižanju cen v svoj program.

Knjiga je s svojimi dokumentarnimi materialom bogat doprinos k spoznavanju našega najtežjega problema, kar jih sploh imamo, odpira in nakazuje pa še vse polno nerešenih problemov.

-rč.

Asanacija slovenske vasi

ne mlake po vaseh, ki so po dnevi prebivališče gosi in rac ter zatočišča nezdrave golazni itd., še zdravstveno stanje vasi poslabšujejo.

Ako k navedenemu še dodamo gmotni položaj slovenskega podeželja, posebno majhnega posestnika in kmet-

skega delavca, potem je slika popolna.

Pogoji za asanacijo slovenske vasi so gotovo podani; vprašanje je samo, v kakšnem času naj se delo izvrši in v koliko imamo že danes na razpolago potrebni sredstva. Pravilna gradnja stanovanjskih in gospodarskih poslopih, preureditev higieniskih zahtevam odgovarjajočih že obstoječih objektov, ureditev stranišč, gnojnišnih jam, izsušitev močvirij, preskrba bednih družin s primerno obleko in zadostno hrano, vse to zahteva ogromne žrtve, ki gredo v stomilijone, ki pa so vendar za zdrav in vedno bolj razširjajoči se narod potrebne in neodložljive.

Uspešna vršitev sistematsko izvedenega dela pa zavisi od vseh: od posameznika, očeta družine, občine, banovine in države; vsak od imenovanih mora prinesiti svoj delež, vsak nekaj žrtvovati.

Trdna podlaga za asanacijo slovenske vasi od spodaj navzgor pa bo podana šele takrat, ko bo slovenskemu podeželju zasijalo sonce lepšega življenja.

Vladimir Kreft.

Složen nastop kmetov na sejmi

Na velikih spomladanskih sejmi po Hrvatskem se je tudi letos opazil organiziran nastop »Gospodarske Sloge«. Ta sejmjska akcija se vrši že več let ter je hrvatskim kmetiskim producentom že mnogo pomagala. Pri sejmjskih akcijah, ki so se vršile za dvig cen rogat živine, se je tudi najprej pokazala discipliniranost in zrelost hrvatskih kmetov v boju za gospodarsko izboljšanje svojega položaja. Takoj pri prvih nastopih pred leti so se cene dvignile povprečno od 25—30 odstotkov. Pozneje je kmetjska gospodarska organizacija budno zasledovala vsako izpremembo ter v primeru potrebe takoj intervenirala bodisi po svojih predstavnikih ali po složnih nastopih prizadetih kmetijskih producentov. Popolnoma je odstranila spekulacije raznih nakupalcev, ki so jim bili hrvatski kmetje, ki prodajajo skoraj izključno na velikih sejmi, močno izpostavljeni.

»Gospodarska Sloge« je zadržna organizacija hrvatskih kmetov, ki ima organiziranih nad sto tisoč hrvatskih kmetov. To veliko gospodarsko organizacijo vodijo kmetje sami ter imajo samo kot svetovalec gospodarske strokovnjake. Poleg sejmjskih akcij je vodila boj proti mitnicam in taksam, za zvišanje medz poljedelskim delavcem, organizirala pomoč štrajkujočim delavcem, organizirala prodajo žita in vseh važnejših kmetijskih proizvodov, ustanovljala semenske šrambe, posebno v pasivnih krajih, organizirala prodajo mleka v mesta, ter vodila tudi boj za davčno razbremenitev siromašnih in obremenitev boljše situiranih (v

smeri progresivne obdavčitve). Namen »Gospodarske Sloge« ni bilo neposredno opravljanje trgovskih opravil, temveč si je postavila za cilj postati organizirani faktor celokupne gospodarske iniciative hrvatskega kmeta in naroda. Kljub mnogim oviram gospodarskega, finančnega in tudi političnega značaja ji je to tudi uspelo.

V Sloveniji je imelo gibanje »Gospodarske Sloge« precejšen odmev. Najprej v ustanovitvi istoimenske slovenske gospodarske organizacije, nato tudi v nekaterih manifestacijah Kmečke zveze, ki si je prizadevala postati tudi v Sloveniji nekaka gospodarska predstavnica slovenskega kmeta. Vendar so med obema organizacijama velike razlike, tako v ciljih kot metodah. Sejmjskih akcij kot na Hrvatskem, v Sloveniji nismo imeli. Poleg mnogih drugih vzrokov bo vzrok verjetno tudi v pomanjkanju velikih živinskih sejmov, kot so na Hrvatskem, ter v dejstvu, da je slovenski živinorejec navadno v neposrednem stiku s kupcem ter se vrši kup direktno na domu.

OPOJNO MLEKO OD KOBILE

Zdaj je pomlad in Kirgizi se spet selijo z velikimi čredami na zelene trate južne Sibirije. Iz mleka kobil pritejajo piščo, ki vsebuje tudi alkohol, pravijo li kumys. Takšno mleko lahko upijajo človeka kakor vino. Kobile pomorejo prav kakor krave, puste potem mleko, da se skisa. Kirgizi so veliki prijatelji te piščice in je popijajo toliko, da bi si od nje vsak Evropec pokvaril želodec.

VACLAV PROKÓPEK:

Žena in zemlja

(Roman dvojne ljubezni)

Napisala je naslov knjige in ime pisateljice. Potem je preudarjala in še pripisala: Selma Lagerlöf, Kočijaž smrti. Martinu se je ustavil dih. Potrebuje njen podpis, če naj danes podpiše pogodbo. Obotavlja se neprestano, ne ve, kako bi si ga privzela, če ji noče reči, da je prodal polje. »Podpiši se spodaj,« ji nenadoma de s smehom.

»Zakaj?«

»Mogoče bom moral knjige naročiti... poslali bi ti jih po pošti —« je dejal in ona se je spodaj podpisala. Zdaj ima njen podpis. Polja že čisto za gotovo niso več Podboškova. »Marija, ne povem ti, zakaj v resnici potrebujem tvoj podpis, sama imaš dovolj bolečin.«

Plašno je vzel čepico, z mize je potegnil parcelno polo, razburjeno se je ozrl po sobi in se za trenutek je zagledal v vrata preužitkarjev. Se njuna podpisala?

V naglici je poljubil Marijo in šel. Ko je stopal zunaj, se je ozrl v okno, z roko zamahnil Mariji in se izgubil v vrtu.

Marija je vstala. Oblekla se je v pomladno obleko, uredila sobo in šla na dvorišče.

Prvi njeni koraki so jo vodili k brezici. »Ti boš vzrastle, razvila boš svoje liste, cvetelce, čebelice bodo letale okoli

tebe, brečale in igrale. Ti jih boš vabila k sebi. Jaz pa, jaz medlim, jaz mogoče zadnjikrat gledam tvojo pomladno podobno, poslednjič, tu ob tebi takole stojim. Toda ne, imam Martina, ta me ne da,« je pomislila na svojega moža in se obrnila ob brezo.

Ozrla se je po vetru. Začudila se je razcvetelim marjeticam. Toda utrgala ni niti ene, samo gledala jih je.

Ve že zopet cvetete. Za koga tu na svetu, za koga rasteš, če drugi umirajo? Spomnila se je na otroka. Zdaj bi semkaj hodila z njim, veselila bi se. Pripovedovala bi mu, kaj bosta skupaj delala. Ah, Bog, na kaj mislim, česa se veselim? Otroka se nimam in sama hiram.

Skoro razjokala se je.

Vrt jo je vodil nize in nize do rahlega pada pod staro jablano. Oprla se je ob njeno debljo. Za trenutek je bila že zopet v svojih srečnih mislih: drevo lahko raste, je govorila jablani, letos boš zopet cvetela, jaz ne. Ne cvetem in ne bom cvetela, jablana! In pogledala je po travniku. Po njem cveto zvončki. Vi tu rasteš, vi se smejete, jaz pa bi jokala. Toda ne, ne smem, jaz moram verovati, saj imam tebe, Martin, ti me ne boš dal!

Natrgala je zvončkov, uvala šopek in se

23

vrnila, tako jasna.

Sedla je na klop pred okni in gleda po Zapoltku. Videla je ljudi po vrtovih, na dvoriščih in po gredicah pred okni. Vsakdo nekaj dela, samo ona tu sedi. Da bi ne pustili gred pred okni v pušč, tega sem vas naučila jaz, gospodinja, si misli tesnobno — kaj pa dela danes ta moj vrtiček, ki ste se lani ob njem ustavljali? Ozrla se je na tisto stran. Jutri, ali pa še danes, ko pride Martin, začneva tam tudi skupaj, vse bova delala skupaj, Martin!

Od nekod je zaslišala rezgatanje konj. Spomnila se je na jesensko nesrečo in tistih večernih trenutkov, ko je pomagala Martinu razprezati. In napajanja kobil se je spominjala, in na noč, kako sta ju kopala.

April ji je govoril tako silno in glasno, in da bi njena toga bila še večja, je na robu njihovega vodnjaka zapel kos.

Vse to je pesem, je pomislila, delo, drevesa in čas.

»Vse to je ena pesem,« — ponavlja polglasno in zopet ji je na jok.

Prav ko ji je tilba tožba stiskala grlo in so oči tonile v solzah, je prišel k njej stari Podbošek. Začudila se je, kako je majhen, nizek. Niti ni vedela, da ga je zima tako zgrižila.

»Ne posejaj še zunaj, deklica. Moraš še počakati. Surovo vleče od zapada. Ne smeš verjeti prvemu soncu. In takole se oblečeš, saj nimam razuma, je šele april.«

Podajal ji roko, da bi se oprla in vstala. Opazil je tudi, da ima šopek zvončkov.

»Teh bi ti bil natrgal sam. In ne bode tako žalostna. Zopet boš kakor srna, kakor košuta, toda moraš se čuvati.«

Marija ga je poslušala.

Me mora že voditi, niti doma še ne morem hoditi, tako je to z menoj, takšna je moja pesem, in stari oče je močnejši kakor jaz, čeprav ga je starost upognila k zemlji.

Dala se je odvesti v izbo. Stari Podbošek je pristavil stol k oknu, jo posadil nanj, in naročil ji je pokril v veliko ruto. »Kadar boš kaj hotela, potrkaj nama. Šlišala bova z dvorišča.«

Marija je ostala sama. S svojim bolnim telesom in s svojimi bolnimi mislimi.

Zdelo se ji je, da je že vse razmislila, vse šipe v oknih prešla, vse cvete in proge na stenah in šive na zavesah, vse vidi z drugačnimi očmi. Pred njo se odpira skoro nepregledno carstvo. Toda zdaj ji je lepše, ve to, čuti to v prsih, med lopaticami, tako se ji dan na dan lajša. Počakaj, Martin, čez dva, tri tedne, v maju bom že zopet povsod s teboj.

In morala se je spominjati časa svoje bolezni, potem pa je pomislila na Martina, ki mora delati vse in se ubadati sam.

»Mislim samo na sebe,« si je glasno očitala. »On pa ne črne, ne spregovori, vse nosi sam in še tolaži me, tolaži...« je vzdihnila. Toda jaz mu bom to hitro nadomestila, se je tešila, in ta odločitev je okrepila.

(Nadaljevanje v sobotnedeljski števil.)

Dvajsetletnica glas. društva „Drava“

Po prevratu so zrasla v Mariboru in okolici najrazličnejša nova društva, med temi tudi pevka, saj je petje ljudstvo najbližje, ker ne kaže z njim samo svojega glasbenega čuta, ampak tudi narodno pripadnost.

Ena izmed prvih takih organizacij na strogo narodni podlagi je bilo pevsko društvo železničarjev »Drava«, ki ga je ustanovil v Studenci železniški uradnik in sedanjí društveni predsednik Jože Vokač. Sprva majno društvo, ki je navduševalo svoje okolice s priprostim pevskim programom narodnih pesmi, si je kmalu povečalo krog svojih sodelavcev, zanosilo si široko koncertno podlago ter tako igralo v mariborskem pevskem življenju kot mešani in pozneje kot moški zbor vedno pomembno vlogo. Prirejalo je koncerte v Mariboru in po mnogih krajih Slovenije ter Jugoslavije, hodilo pridno na mejo ter pomagalo rade volje raznim mariborskim društvom pri izpolnitvi njihovih umetniško zasnovanih spredov.

Dvajset let obstoja ni majna doba, in dasi je društvo moralo prestatí včasih

tudi kakšno resnejšo krizo, je imelo vendar v sebi vedno toliko zdravega jedra in življenjske sile, da je moglo take pojave preboleli. Zahvala za to dejstvo in za delo v društvu sploh gre predvsem našim zavednim in poštovanim narodnim železničarjem, ki so vkljub težkim razmeram in marsikateremu razočaranju šli, zvesti svojim načelom, poskušano za svojim delom.

Večina naše javnosti ve, da »Drava« danes ne pomeni samo pevskega zbora, ampak ima tudi godbo na pihala, tamburaški zbor in glasbeno solo. V primitivnih razmerah, v kakršnih se je društvo po prevratu rodilo, ni moglo ostati, ako je hotelo kaj veljati, kajti vsaka stvar zahteva svoj razvoj in svoj napredek. Tako so se ustanovili v manjših presledkih omenjeni odseki, od katerih zavzema zlasti glasbena sola vidno in važno mesto v magdalenskem okraju. Na koncertu danes, v soboto 3. junija v Sokolskem domu, bodo nastopili vsi štirje odseki ter prikazali javnosti odlomke svojega dela, ki zasluži po svoji zasnovi in izvedbi vso pozornost.

Sokolstvo

Mariborskim sokolskim društvom

Okrožni zlet jutri v nedeljo bo v vsem obsegu izveden s sledečim sporedom:

Ob 8. skušnje vseh oddelkov na letnem telovadišču Sokola-matice.

Ob pol 11. istotam zbor za povorko, ki krene ob 11. z letnega telovadišča po Gosposvelski, Strossmayerjevi, Koroski cesti čez Glavni trg, Slovensko ulico na Aleksandrovo cesto do Sokolskega doma.

Ob 15. javni nastop na letnem telovadišču Sokola-matice, po nastopu veselica.

Vse Sokolstvo pozivamo k polnoštevilni udeležbi. Zdravo!

1. Članom jezdnega odseka. Jutri sodelujemo v povorki. Zbor v kasarni ob 8. zjutraj. Polnoštevilna in točna udeležba! 1. Sokolsko društvo Izibor L. sporoča članstvu, da je okrožni izlet 4. junija za

Sport

Ali bo Maribor uspel proti Bati

JUTRI OB POL 15. BO NA RAPIDOVEM IGRISCU PRVA KVALIFIKACIJSKA TEKMA PROTI BATI (BOROVO) — BATA JE PORAZILA VIENNO 3:11 (0:0)

V kvalifikacijskem tekmovalju za vstop v ligo tekmujejo prvaki podzvez v dveh skupinah. Finalista obeh skupin bosta odigrala dve odločilni tekmi, zmagovalac bo prišel avtomatsko v nacionalno ligo, drugo plasirani pa bo še moral prejeti tekmovali za vstop z zadnjeplasiranim v ligo, SK Zemunom.

Jutri bomo imeli v Mariboru prvo tekmo, prvega kola v zapadni skupini med SK Bata (Borovo) in ISSK Mariborom. S tem je po večletnem presledku zopet enkrat mariborski klub v kvalifikacijskem tekmovalju, ki bo ne glede na končni uspeh morda prinesel nekaj res lepših prvenstvenih tekem ter bo s tem pomagal dvigniti naš domaći razred.

Zreb je hotel, da se sreča ISSK Maribor kar v prvem kolu z enim izmed najresnejših pretendentov za ligo. Batino moštvo je doseglo odlične rezultate proti domačim in renomiranim tujim klubom, med drugim je porazilo FC Roma, Hungarijo, dunajskega Rapida in Austrio, pred nekaj dnevi Gradjanskoga, o trenutni odlični formi moštva pa govorimo priča zmaga nad dunajsko Vienno, ki je bila predvčeršnjim v Borovu porazena s 3:1.

Specialni troboji za lahkootletce

Jutri dopoldne ob 9. bo na stadionu SK Železničarja lahkootletski meening, ki bo obsegal specialne troboje za seniore-sprinterje, metalce in skakalce, kakor smo to nedavno že objavili. Za tekmovalje vlada med našimi lahkootletci veliko zanimanje, zlasti ker so imeli sedaj radi deževnega vremena daljši odmor.

OLIMPIJSKI DAN KOLEŠARJEV
Olimpijska propagandna medkulbska etapna kolešarska dirka bo pod pokroviteljstvom marib. podružnice Turing kluba dne 18. VI. 1939 na poti Maribor—Sv. Lenart—Sv. Trojica—Radgona—Radenci—Tišina (brod)—Murska Sobota (okoli 70 km). Start ob 6. na Trgu svobode, cilj prve etape v Tišini ob brodu, od koder bo po približno enournem odmoru nadaljevalje dirke v Mursko Soboto, kjer bo cilj približno ob 9.30. Prijave s prijavnino 10—je vložiti do 15. VI. pri preds. MKP g.

vse članstvo obvezen. Za telovadeče članstvo in naraščaj je zbor ob 8. na letnem telovadišču matico (za skušnje). Zbor za povorko je na istem telovadišču ob pol 11, obvezen za vse članstvo; kdor ima krov, v kroju, ostali v civilu z znakom. Uprava.

SOKOLSKI PRAZNIK V KOČEVJU

Jutri bo v Kočevju velik praznik. Zavedni kočevski Slovenci so kljub vsem težavam in zaprekam zgradili v Kočevju lep Sokolski dom, za slovesno otvoritev te narodne trdnjave je pripravljen pester spored, ki bo zavzemal vse jutrišnji dan. Sokolski praznik bo praznik narodnega Kočevja, ki se je na ta dan lepo pripravilo, saj bodo oči cele Slovenije jutri uprte v ta kočček, slovenske zemlje. Številne priprave udeležencev otvoritve. Sokolskega doma v Kočevju dokazujejo, da bodo Kočevjarji doživeli nepozabno narodno manifestacijo.

I V sokolski dvorani na Pragerskem je gostoval tamburaški odsek Sp. Polskava-Pragersko.

Državna železničarska reprezentanca v Romunijo

10. in 11. junija bo v Bukarešti dvodnevni turnir, na katerem bodo tekmovala železničarske reprezentance Jugoslavije, Romunije, Turčije in Grčije. V reprezentanco Jugoslavije sta poklicana tudi dva mariborska igralca Ronjak Arnold in Antolčić Franc, oba člana tukajšnjega SK Železničarja.

Jutri Jugoslavija-Italija

Jutri se bosta srečali v Beogradu nogometni reprezentanci Jugoslavije in Italije. Naše moštvo bodo sestavljali isti igralci, ki so se proslavili z zmago nad Anglijo. Čeprav pa so Italijani proti Angležem dosegli samo remis, jih moramo vednarje v jutrišnji tekmi smatrati za precejšnje favorite brez ozira na to, da so oficijelni svetovni prvaki. Dosežena srečanja z našo reprezentanco je Italija odločila v svojo korist. Italijani so se radi naše zmage nad Anglijo posebej vestno pripravljali na jutrišnje tekmo. Zanimanje po Italiji je ogromno, kar priča tudi veliko število funkcionarjev in novinarjev, ki so dopotovali v Beograd.

Tekmo bo sodil belgijski sodnik Langenus, to bo njegova 55 meddržavna tekma. Stranska sodnika pa bosta Bolgar Atanasov in Dunajčan Beranek. Radio postaje jutrišnje tekme ne bodo prenašale.

GRADJANSKI ODPOVEDAL TURNEJO

Radi suspenza je Gradjanski odpovedal turnejo po Nemčiji ter tekmo proti Grasshoppersu, ki jo je nameraval na povratku odigrati v Švici. Odpoved tekem je v nemških sportnih krogih izzvala veliko negotovanje, zlasti ker so hujše poslali Gradjanskemu že vozovnice in prednjam na gostovanje.

LOU NOVA PREMAGAL MAXA BAERA

V New Yorku je premagal Lou Nova bivšega boksaškega prvaka sveta Maxa Baera s k. o. v 11. rundi. Za srečanje je vladalo ogromno zanimanje, zlasti ker je Lou Nova prihajal na nasprotnik Joe Louisa za svetovno prvenstvo.

KOLEŠARSKA DIRKA OKOLI NEMOHE

V drugi etapi dirke Stettin—Cottbus je zopet odnesel prvo mesto zmagovalac prvega dne Holandec Schulte, na drugem mestu je Bonduel (Belgija), 3. Nemec Bautz.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 pari; malimale priložnost, da se oglasi le do 6. Družbe, eretiki, dopisovanje in ženski oglasni doli 1.—po besedi. Najboljše zvesti za to oglasi le do 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi davki se vključno obvezno znajo diti 2.—. Znak, za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, odzroma se je vnositi v pisni sklopni s naročilom ali se do oddaje plačevalci na željoval račun št. 11.409. Za vse pisne odgovore glede malih oglasov se mora oddati znanaka za 3 dni.

Razno

VSAKI OSEBI

— družini — nudi stalni zaslužek
»Mara« Maribor, Orožnova 6; Celje, Slomškov trg 1; Pietilina — Razposiljalnica. 1803

POSTELJNE ODEJE

res močne, prešite, izgotovljene posteljno perilo, pernice, zglavnice, madrace, puh, perje, inleiti. Najboljše pri A. Stuhac, specialna trgovina za izdelovanje posteljnih odelj. Stolina ulica 5. 2274

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE

vseh vrst v najmodernejših lastnorodnih izdelavah dobite v zalogi pohištva, Aleksandrova c. 48. 4311—1

Prezrevam vsa

TAPETINSKA DELA
Predelava žimnice na domu, izdelovanje žilnih vložkov, zaloga tapetinskega blaga in afrika, vse najugodnejše pri Ferdo Kuhar, Vetrinjska 26. 4013—1

JURIJ JUTERSCHNIK

se priporoča za vsa slikarska in plesarska dela po najnižjih cenah, Jerovškova cesta 34 (Magdal) 4460—1

BUČNO OLJE

dobro in vedno sveže. Tovar na oia. Maribor, Taborska ul. 7. 4913—1

MIZARSKI IZDELKI!

Ni vseeno, kje kupujete pohištvo. Postrzem vam z lastni izkustvi in dolgoletno prakso, priporočam se za naročila novejših stanovanjskih in pisarniških oprem. Obenem kupim tudi dober mizni štedilnik. »Eika«. Maribor, Franciskanska 12. 4988—1

CENITEV

rastočega lesa, celih gozdov, izvršujemo strokovnjaki, nezmotljivo, po specialni metodi in v protimalekosti odškodnini. Dopise pod »Zaupno« na upravo. 4980—1

Čedno

GOSPODIČNO

se sprejme na stanovanje, cv. s hrano, Ruška cesta 5/1, levo. 5001-7

KATARINA KEJNCIGER

preključem govornico o Jurju Jožetu, da ni res, ker je zdravniško dokazano. 4995-1

Ako mislite najboljša

DALMATINSKA VINA
piti, tedaj morate v dalmatinsko gostilno priiti v Taborski ulici pri »Modrici«. Vsako soboto julija jagmetina na razpisu, 1 kg din 20. Se priporoča Nikola. 5009-1

la CEBELNI MED

kg 15 din. Vprašati Aleksandrova cesta 21/II. 5013-1

HALO! HALO!

Naznanjam vsem cenj. gostom, znanec in prijatelj, da sem prevzela gostilno v Studenci, Obrežna c. 63. — Vljudo Vas vabim na veselo otvoritev, ki se bo vršila v soboto, dne 3. junija 1939. Začetek ob 7. uri zvečer. Za dobra jedila in pičajo je preskrbljeno. Se priporoča nova gostilničarka Ivana Anderluh. 5015-1

LOKAL ZA OBRITNIKA

na prometnem kraju se da v najem. Vprašati Meliska c. 14 pekarna. 5024-1

PODPISANI

obveščam, da nisem plačnik dolgov moje žene Kristine. Richard Neumann, Aleksandrova 50. Studenci. 5034-1

HALO, IZLETNIKI!

Prevzela sem znano restavracijo Postl na Bistrici, nudim pristna ljutomerska, pekarska vina, prvovrstna kuhinja, sveže morske ribe. Se priporoča gostilna »Ljutomers«. Rotovski trg. Stibler. 4505-1

KOPALNE OBLEKE

najnovije fazonne v vseh modnih barvah se izgotavljajo po meri v 6 urah pri »Luna«. Maribor, samo Glavni trg 25. 5082-1

lemčarja, kar ni samo priznanje njima in njihemu klubu, temveč preko tega mariborskemu in slovenskemu sportu. Odpotovanja bosta v sredo iz Maribora, celotna reprezentanca pa bo odšla 8. t. m. iz Beograda v Romunijo.

4. Weimer (N), 5. Siebelhoff (N), 6. Francoz Ouhron.

Schulte je rabil v prvi etapi (252,5 km) 6:41:58, v drugi (241,2 km) pa 6:39:15. V oceni držav je na prvem mestu Francija, sledijo Belgija, Nemčija in Švica.

s Na jutrišnjem običnem zboru JZSS v Ljubljani bodo zastopali Mariborsko zimsko-sportno podzvez preds. G. Zorut ter odborniki gg. dr. Lutman, Forstnerič in Goluhovič.

s IHMK v Zagrebu je odpovedal »Veliko moštvo« nagrado Jugoslavije, ki naj bi se vrnila 11. t. m., ker ni moglo pravočasno popraviti cest. Dirka bo 3. septembra.

s »Hrvatska sportna sloga« bo imela jutri v Zagrebu plenarni sestanek vseh klubskih delegatov.

s Italija bo 20. julija odigrala na Finskem nogometno tekmo, proti finski reprezentanci.

s V revanžni tekmi je sofijska Slavija premagala v Novem Sadu Vojvodino 1:0 (0:0).

s Nov daški svetovni rekord v skoku v višini je postavila v Londonu Angležinja Dorothy Odum z 1,06 m.

s Zagrebška radijska oddajnica bo dala danes ob 15.30 poročanje o teniškem dvoboju Jugoslavija—Belgija.

s Sarajevska Slavija je zaključila 20-dnevno turnejo po južni Afriki.

s Beograjska Jugoslavija je zaključila turnejo po Nemčiji ter bo nastopila v Braunschweigu, Hannoveru, Hamburgu, Bremen in Berlinu. Verjetno je, da bo konec turnee odigrala še dve tekmi v Kopenhagenu. Turneja se bo pričela 14. junija ter bo trajala do prvih dni v juliju.

s ZNP je odpovedal mednarodno tekmo Zagreb—Ljubljana, določeno za 29. junij. Dunajčani pa so prosili za odlog tekme Zagreb—Wien dne 25. junija, ker morajo nastopiti za pokal vodje nemškega sporta.

KONCERT

Vsako soboto in nedeljo prvo vrstna godba »Jazz-band«. Pristna ljutomerska in dalmatinska vina. Izborna kuhinja. Odprto do 2. ure zjutraj. Se priporoča restavracija »Ljutomers«. Rotovski trg, Stibler. 5053-1

GOSTILNA »PRI LOVCU«

Frankopanova 39, v nedeljo koncert, dobra vina, cvrte piške, len senčnati vrt. Se priporoča Vrabl-Vicman. 5086—1

PIVO VRČEK DIN 3,50

Izborna kuhinja ter pristno domače vino. Se priporoča gostilna »Triglavska«. Volter. 5056-1

STREŠNO OPEKO

sistem Wienerberger, dvozvezno, vsako množico dobavljajo po usodni cení zastopstvo Bohin, Maribor, Stritarjeva 17, pritličje levo. 5058-1

ZIDA POCENI IN SOLIDNO

kdor se obrne na stavbeno podjetje Marko Stuhac, Ormož, izvršuje tudi strokovnjaki izročilo vlačnih storitev in ston. Informacije Stritarjeva 17, pritličje levo, Maribor. 5059-1

ZA IZLETE

mako bluze in bluze iz svilenega trikota, pristna barva, tanko mako-perilo, ki vplazuje v vseh velikostih nalcenoe pri »Luna«. Maribor, samo Glavni trg 24. 5083-1

ISČEM

strojeplavnik in pisarniška dela na dom. Prečna 3/1. 5075-1

MORSKO LETOVISČE!

Se priporoča »Miras«. Njvice, otok Krk. Krasna legarni, oddih, prosta kopei, izborna hrana. Pension 45. dim. 5107-1

KRASNO VINO

aroma, za dom kakor v gostini in brez znatnih posustov dobiti pri Trafeniku. »Prešernova klet« v Gosposki ulici. 5085-1

PARKETE

HRASTOVE, BUKOVE ter JAVORJEVE v vseh merah nudi in polaga
po strokovno izvežbanih polagalcih

REMEC-Co., KAMNIK-DUPLICA

Zastopnik: inž. C. R. LUCKMANN
Maribor, Prešernova ulica 4

LOKAL
na prometni cesti v Studenci
se odda. Naslov v upravi.
5091-1

Za kritje lepe, bele samice
(spilce) 152c
PRAVI TAK SPICELI
Vrbanska 20. 5093-1

HALOI! HALOI!
V nedeljo na veliko veselico
izletniška točka gost. »Tri-
glav«. Sp. Sv. Kungota. Do-
bro priznana klet in kuhinja
na izbiro, po najnižjih cenah
se priporoča gostilničarka Fi-
folt. 5096-1

ZIDNA OPEKA
prvovrstna, se dobi opekarna
Pirc. Slivnica. Informacije
Betnavska 1. 5100-1

VRTNI KONCERT
s nedeljo na veliko veselico
god. tovarne Ehrlich v nedeljo,
4. VI., v gostini Galšek Tike
na Tezno. Tržaška c. 7. Lu-
biteljci dobre kaplice in iz-
letniški dobrih iskrenih vabil
ni. Za obilen obisk se pripo-
roča gostilničarka. 5101-1

Posesti

POSESTVO
na prodaj: Velika zidana hiša
z gospodarskim poslopjem in
5 oravov dobre zemlje, vino-
grad, sadonosnik in njive, 13
km oddaljeno od Maribora v
lepem lovistiškem kraju, ob
veliki cesti tik cerkve in šole,
avtobusna zveza, se ugodno
prodaja. Dopisi na upravo
tega lista pod »Posestvo«. 4990-2

UPOKOJENCI POZOR!
Večstanovska hiša z gos-
podarskim poslopjem in vrtom
za zelenjavo, ograjenim dvo-
riščem, 13 km izven Maribora
v lepem kraju, tik cerkve
in šole, avtobusna zveza, se
prodaja takoj prav ugodno. Ce-
na din 28.000. Dopisi na up-
ravo tega lista pod »Hiša«. 4992-2

Večje
STAVBENE PARCELE
primerne za industrijo, v bli-
žini, kjer se gradi nov trans-
formator, pri postavi Hoče, se
takoj prodajo. Polovsila daje
trgovina Rečnik. Hoče. 4998-2

HIŠA
z vrtom na prodaj. Bobonec.
Razvanje 77. pri Mariboru. 5006-2

LEPA NJIVA
pri Novi vasi ugodno na prodaj.
Vprašati Sp. Radvanje 62. 5007-2

5-STANOVANJSKA HIŠA
se pocieni prodaj. Studenci.
Obrežna cesta 43. Maribor. 5023-2

1/4 MANJŠE HIŠE
z lokalom vred sredi Maribora
prodaj. Frizer, Milnska 8. 5025-2

ENONADSTROPNA HIŠA
centrum mesta, ugodno na
prodaj. Vpraša se Dobali, Ru-
ška 13. 5027-2

DVOSOBNO STANOVANJE
s pritliklami, ali celo hišo
v našem iše državnih upoko-
jenec (tri odrasle osebe) za
1. julij ali avgust v Primor-
ski. Aljaževi ali Sirtlarjevi
ulici. Ponudbe na upravo pod
»Stalni najemnik«. 5035-2

TRINADSTROPNO HIŠO
v centru mesta, Ponudbe pod
»Centralna lega« na upravo
lista. 5047-2

Krasno
STAVBENE PARCELE
pocieni na prodaj. Maribor.
Tezno. Ptujška cesta 87. 5052-2

Novo zgrajeno
TRISTANOVANJSKO HIŠO
klet in lep sončni vrt se
ugodno prodaja v Kamnici.
Vprašati v trgovini Stromaier
5062-2

LEPA PARCELA
v že zazidanem predmestju
se ugodno prodaja. Vprašati
Lešnik, Milnska ulica 33. 5063-2

LEPE PARCELE
v Špešovem selu ugodno na
prodaj. Vprašati Lešnik, Miln-
ska ulica 33. 5064-2

Novozgrajena, soba, kuhinja,
vrt, periferija din 13.000. —
Trgovska hiša v mestu na
frekventni točki, 2 lokala, 8 sta-
novanj 240.000. — Dobrodo-
šča gostilna s 40 orali pose-
siva 320.000. — Krasna vi-
la pri parku, 5 sob, 250.000. —
Velika izbira posestev in
stavbenih parcel. Posredoval-
nica »Rapid«, Gosposka 28. 5081-2

„Večernikovi“ mali oglasi

so najcenejši, saj stane
beseda samo

50 par

Prodaj

Dobro ohranjen
POHISTVO
se pocieni odda, Aleksandro-
va cesta 17, Pobrežje. 4991-4

600 KG TEŽKA KOBILA
11 let stara, se prodaja in po-
sestvo, 4 orale, 20 minut od
postaje Cirknica. Naslov v
upravi. 4998-2

CESALNI STROJ
za tapetnike, šivalni stroj,
otomane 200 din. Drevščak.
Frankopanova 15. 5012-4

Lepe otroški
SPORTNI VOZICEK
se pocieni prodaja. Hutterjeva
kolonija 17 Pobrežje. 5028-4

Prodaja
OTROŠKA ŽEL. POSTELJA
Jurčičeva 20, Studenci.
5030-4

SADNI KIS
400 l. prodaja Sopec, Maribor.
Grajski trg 2. 5046-4

Globoč
OTROŠKI VOZICEK
dobro ohranjen, na prodaj.
5050-4

NEKAJ MTC. SENA
in konjske opreme na prodaj.
Aleksandrova cesta 19. Po-
brežje. 5054-4

Prodaj poceni
INDIAN MOTOR
750 kub. Vprašati »Astra«.
Aleksandrova 9. 5073-4

Novo
POKROMANO KOLO
pocieni prodaja. Tyrševa 18.
vrata 2. 5074-4

NOV VOZ
in novo vprezo za malega ko-
nja prodaj. Kupec dobi ko-
nja zastoni. Naslov v upravi
»Večernika«. Celje. 5105-4

Prodaj poceni
**OTROŠKI SPORTNI VOZI-
CEK**
moderen, in radio starejši
sistem. Rappe, Ivančič. 5108-4

PRODAM PUCH MOTOR
250 ccm v dobrem stanju in
otroški vozicek. Vrtna ul. 2.
Nova vas. 5080-4

Prodaj malo rabljeno
ZENSKO KOLO
Vpraša se Gajeva 10. Mari-
bor. 5099-4

Stanovanje

DVOSOBNO STANOVANJE
se takoj odda. Pobrežje, Alek-
sandrova ul. 16. 4967-5

Velika
KUHINJA IN SOBA
in soba s številnikom se takoj
oddaja. Gosposveltska 44. Po-
brežje. 4999-5

Lepo
MANSARD. STANOVANJE
s sobo in kuhinjo v uradni-
skem domu opekarne Lajter-
šberg v Košakih se odda s
1. VII. proti mesečni najem-
nini din 220.-. 5000-5

STANOVANJE
za dva boljša delavca se do-
bi. Loška ulica 5/1. vrata 7.
5016-5

DVOSOBNO STANOVANJE
zaprio zase, se odda malim
druzi. Špešovo selo, Ipavčeva
ulica 2. Pobrežje. 5017-5

SOBA IN KUHINJA
ter soba s številnikom se takoj
oddaja. Nova vas. Gregor-
čičeva 11. 5019-5

SOBA IN KUHINJA
se odda s prvim julijem v no-
vi hiši. Studenci, Makarjeva
ulica. Vprašati v trgovini
Nudi. 5038-5

Lepo
STANOVANJE
ter soba, prazna in opremlje-
na se odda. Studenci, Aleksan-
drova 17, pri malem mostu. 5048-5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Zrkovska 35. Po-
brežje. 5049-5

DVOSOBNO STANOVANJE
se odda 1. julijem v Tyrš-
evi ulici št. 26/1. vrata 6. 5051-5

ENOSOBNO STANOVANJE
se takoj odda. Kralja Petra
c. 128a, Studenci. 5066-5

3 SOBE IN KUHINJA
kakor en lokal s sobo se takoj
oddaja. Glavni trg 4, trgo-
vina. 5071-5

STANOVANJE
2 sobi, kabinet, kopalnica, s
pritliklami se odda. Berne-
kerjeva 3 (ob Vrhovni). 5072-5

ODDAM SOBO IN KUHINJO
na Aleksandrovi cesti št. 30.
Ogled od 10.—12 in od 15.—
17. ure. 5106-5

SOBA IN KUHINJA
se odda, pekarna Mulec, Stu-
denci. 5076-5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Vpraša se Tržaška
c. 1. bife. 5078-5

**SOBA. KUHINJA IN KABI-
NET**
se takoj odda mirni stranki.
Sp. Radvanjska c. 33. 5089-5

SOBA IN KUHINJA
se odda dvema osebam. Stu-
denci, Radvanjska c. 47. 5095-5

ODDAM SOBO IN KUHINJO
Studenci, Cankarjeva 8. 5098-5

STANOVANJE
se odda 1. julija. Soba s ku-
hinjo ter opremljena sobica s
posebnim vhodom 15. junija.
Studenci, Ciril-Metodova 4.
5038-5

Stanovanje iše

ZAKONCA
brez otrok išeča enosobno
stanovanje. Ponudbe na up-
ravo pod »Sredi mesta«. 4996-6

DVOSOBNO STANOVANJE
s sobico za služnik in ko-
palnico išečem za 1. sept. Po-
nudbe pod »Dve osebi« na
upravo. 5045-6

Kupim

**Naročajte
blago
po pošti!**

**Kadar pošljete
denar po pošti, ni
sledu o bojazni—**

zakaj bi se torej bali na-
ročiti blago po pošti?
Ako blago, ki ga Vam bo-
mo poslali, ne bi ustrezalo,
Vam ga zamenjamo ali
vrnemo denar.

Zahtevajte naš brezplačni,
bogato ilustrirani katalog
najrazličnejšega blaga pri
zelo nizkih cenah.

Veleblagovnica

Kashner & Ohler

Zagreb, Ilica 4 in 6

Dopisi: Zagreb II, poštni predal

Soba odda

KABINET
se odda boljšemu gospodu ali
potniku. Mariborski dvor. Ver-
stovski 4/1, desno. 4933-7

ODDAM CISTO SOBO
s posebnim vhodom solidni
osebi. Kettejeva 3/1. 5003-7

SOBA S ŠTEJILNIKOM
se odda. Koroska c. 85. 5004-7

SPREJEM GOSPODA
na sobo in hrano. Smetanova
51/1. vrata 3. 5008-7

Veliko, prazno, sončno, sep.
SOBO
na Aleksandrovi oddam 1.
julija. Vprašati Meljska 12/1.
vrata 10. 5011-7

SOBA
za dva gospoda ali gospodi-
ni se takoj odda. Vojašniški
trg 2/1. 5029-7

OPREMLJENA SOBA
se odda. Novak. Trdi-
nova ulica 18/1. Melle. 5036-7

Prazna
SONČNA SOBA s kopalnico
v strogem centru se odda
boljši osebi. Maistrova 15.
pritličje levo. 5044-7

GOSPOD SE SPREJME
na stan in hrano. Posebni
vhod: Milnska ulica 21/1. 5060-7

Velika
SOBA S ŠTEJILNIKOM
se takoj odda. Gregorčičeva
6. Tezno. 5061-7

SOBO
opremljeno, lepo, sončno, po-
seben vhod, za dve boljši ose-
bi, oddam od 16. junija. Stri-
tarjeva 5-4. 4914-7

PODSTREŠNA SOBOICA
s številnikom, opremljena, se
takoj odda. Meljska c. 59. 5062-7

GOSPODICNE
se sprejmejo na stanovanje.
Vprašati Vidmar. Slovenska
8/1. dvorišče. 5065-7

OPREMLJENA SOBA
s posebnim vhodom se takoj
oddaja. Wildenrainerjeva ulica
11/III. 5069-7

VELIKA PRAZNA SOBA
se odda. Vpraša se v Špece-
riji. Krčevina, Aleksandrova
cesta 7. 5070-7

Lepo opremljeno
SOBICO
s posebnim vhodom oddam.
Koseskega ul. 35. 5097-7

Soba iše

Iščem
PRAZNO SOBO
na Aleksandrovi cesti. Pod
»Čisto« v upravi. 5022-8

Iščem VEČJO SOBO
s številnikom, suho, sončno
v novejši zgradbi. Tomšičev
dvorov, Aleksandrova cesta
— Ponudbe na upravo pod
»Snažno«. 5094-8

Službo dobi

UČENCA
ki ima veselja za dokazilo, je
priden, pošten in zvest gospo-
darju, iše Ivan Faganel, pe-
karja in trgovina. Rečica ob
Savinji. 4963-9

Cista, poštna, samostojna
KUHARICA ZA VSE
se sprejme. Maistrova ul. 11.
Tezno. 4978-9

**KAVARNIŠKA BLAGAJNI-
ČARKA**
samostojna, 35-40 let, se takoj
sprejme. Slavno mesto.
Ponudbe na upravo lista pod
»Maribor«. 5037-9

DELAVEC
ZA IZDELAVANJE MILA
perfekten v stroki, z dobri-
mi sprejmi ali daljšo prak-
so, se iše za takojšnji na-
stop. Ponudbe z oznacbo do-
sedanje zaposlitve pošljite na
Publicitas, Zagreb, pod »Stal-
na služba«. 4985-9

VAJENEC
in mlajši tapetniški pomočnik
se sprejmeta. Trubarjeva ul.
2. Smaigert. Jože, tapetnik.
4997-9

FRIZERSKA VAJENKA
ki se je že učila ali ki se želi
učiti se sprejmeta. Salon
»Mila«. Meljska cesta 26. 5018-9

GOSPODICNA
dobi celo oskrbo pri mali dru-
žini. Naslov v upravi. 5030-7

**TKALSKEGA MOJSTRA IN
DVA POMOČNIKA**
z večletno prakso in tekstilno
šolo sprejmeta tovarna Hutter
in drug. Maribor. 5026-9

DELAVCA ALI DELAVKI
se sprejmeta na vso oskrbo
po nizki ceni. Kranjska 25.
Studenci. 5041-9

ZOBOZDRAVNIČO
ali dentistko (tudi dentista)
išečem kot družabnika za Slo-
venijo. Ponudbe pod »Denti-
stika« anononemu zavodu
Sax. Maribor. 5040-9

IŠČE SE KUHARICA
ki opravlja tudi druga hišna
dela. Nasl. v upravi. 5032-9

Zlato in srebro,

briljante, zastavljane listke
iše: muno za nakup

M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15.

IŠČE SE LETOVISCE
v okolici Maribora s senčnim
vrtom za dve dami s polno
prehrano začelom mes. ju-
lija. Dopisi: I. Erjavetz, Graz.
Radežkystir. 14. 5039-9

STALNO SLUŽBO
dobi v tovarni vojašnic
prost praktičen možak z malo
maturo, zmogljiv risanja, ki
reši vsako mu stavljeno po-
nudbo. Lastnoročno pisane po-
nudbe pod »Dobra služba«
na upravo. 4993-9

Vsakovrstna
ROCNA DELA
popravljanje perila in krpanje
s strojem prevzame najcene-
je Krčevina, Ipavčeva ul. 3/III.
5067-9

**za kurbel stroj takoj sprej-
mem.** Plačam 4 dinarje na
vrt. Ponudbe pošliti v Kranj
poštni predal št. 41. 5109-9

Večja tovarna iše
KORESPONDENTKO
s perfektnim znanjem srbro-
vstakega in nemškega jezika
kakor tudi obeh stenografi-
Prednost imajo osebe z znan-
jem se kakega tujeza jezika.
Ponudbe je poslati z navedbo
zahtevkov na upravo »Večerni-
ka« pod šifro »Susa«. 5113-9

POSLOVODJO
intelektualnega, tudi upokoje-
ca, z sorazmerno delovito za
službo in pristojnino din 3000
sprejme. Realiteta pisarna.
Maribor, Aleksandrova c. 33. 5079-9

SLAŠČIČARSKI VAJENEC
se takoj sprejme. Slaščičarna
Ilich. Maribor, Slovenska 6. 5086-9

SLUŽBO DOBI
za kuhinjo oseba, katere ml
posodi 2000 din za gostinjska
obrt proti mesečnim odpla-
tili in odstotkom. Ponudbe na
upravo »Večernika« pod »So-
udeležena«. 5088-9

Sprejemno
PERFETTO ŠTEPARICO
K. Vukasinovič. Aleksandro-
va 13. 5090-9

FRIZERSKO VAJENKO
ki se je že po možnosti učila,
sprejmeta takoj Drčević, pri
glavnem mostu. 5092-9

Službo iše

OROŽNIŠKI NAREDNIK
v pokolu, srednjih let, iše
službo oskrbnika. Več polje-
dskih in šumskih del. Gre
tudi za skladiščnika. vratar-
ja v večje tovarniško podjetje.
Naslov upravi pod »Maribor«.
5068-10

Dopisi

POŠTENO DEKLE
z nekaj golovine, srednje sta-
rosti, želi poročiti gospoda
starejših let. Tudi vdova z
manjšimi otroci. Dopisi na
upravo pod »Srečen zakon«.
5014-12

Pouk

ANGLŠČINA, FRANČOŠČ.
konverzacija in teorija za šole.
Na upravo pod »Tuje je-
zik«. 5021-13

NATANČNI POUK V CITRAH
se deli. Slovenska ul. 28. le-
vo, Fritz. 5077-13

POSJOJILNICA NARODNI DOM V MARIBORU

2. Z. O. J. TELEFON 21-02-0

Deležna glavnica nad 600.000 din, lastne rezerve 11 milijonov din, hranilne vloge 56 milijonov din.

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3-5%.

Daje posojila na knjižico in na menice pod najugodnejšimi pogoji.

Najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru — Vse hranilne vloge so proste in se izplačujejo neomejeno!

Če hočete v resnici biti dobro in poceni oblečeni, kupite v „**Češkem magazinu**“ Maribor, pri glavni policiji. Tam dobite največjo izbiro češkega in angleškega blaga po najnižji ceni, brezobvezno se lahko prepričate. Velika odprodaja ostankov, polovične cene, krojaške potrebščine.

Auto-Elektro-Service

Akumulatorji, popravila in polnjenje akumulatorjev,
TELEFON 21-09

KARL DADIEU
KERSNIKOVA 1
(garaža Völker)

Kvaliteta nadkriljuje ceno!

MARIBOR

King Shoe

Najnovější poletni modeli!

GOSPOŠKA 30

Globoki in sportni

že za din 25.—
tedensko

Hademars 1.

Maribor - Mella

Kraljevičeva Marka 13

POHIŠTVO

izdelke naših najboljših mojstrov, v veliki izbiri kupite najugodnejše v založbi pohištva združenih mizarjev 2282
Maribor, Vetrinjska ul. 22

Najboljše kosovno apno

Apnenice Ant. Birolla, Kresnice
pisarna: Ant. Birolla, Ljubljana,
Dalmatinova ulica 10

Siemens kozarci

za vkuhanje sadja in sočivja najboljše kvalitete, zelo poceni, vsakdo si jih lahko nabavi
PINTER & LENARD
Maribor, Aleksandrova 34

Komfortno enodružinsko novo vilo

v Celju prodam ali zamenjam za slično v Mariboru. Naslov v upravi.

Kdor hoče imeti odgovor na vprašanja glede malih oglasov in drugih obvestil, naj priloži 3- din v znamkah. Na vprašanja brez priloženih 3- din v znamkah uprava ne odgovarja

in drugih obvestil, naj priloži 3- din v znamkah. Na vprašanja brez priloženih 3- din v znamkah uprava ne odgovarja

Kolesa

različnih znamk proda poceni in na mesečne obroke

à din 100- mehanik

DRAKSLER

Vetrinjska ulica 11

HOTEL

Učka

na obali marja v onišalskem zalivu. HOTEL ima 30 lepo urejenih sob. Popolna oskrba s sobo dnevno din 60- za osebo. 10% popusta za pred in po sezoni. Za obilen obisk se priporočata lastnika hotela **Albanež - Antončič**

Naročniki

pri naših inseren- kupujte jih ter oglašujte!

Mi ne silimo k nakupu!

Veselite nas bo, ako Vam smemo pokazati naše najmodernejše vzorce blaga za pomladanske oblike

MANUFAKTURA J. ROŽAJ
Maribor, Aleksandrova 16

Ordreavite uživajte,

rešite se revme in sličnih nadlog v Varaždinskih Toplicah. Eden dan Vas stane z vsemi pristojbinami in kopeljo okoli din 65- za državne uradnike in upokojene še ceneje. Prospekte pošilja uprava kopališča

Varaždinske Toplice

Čenjenemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril v Orožnovi ulici št. 3 (nasproti Mestni hranilnici)

trgovino slikarskih potrebščin, barv, lakov in kemikalij

V zalogi imam samo blago priznane prvostvorne kakovosti. Cene so skrajno solidne, potrežba točna. Za obilen obisk se priporoča

HANL FRANJO

Zahvala

Iskrena zahvala vsem, ki so nas na kakršen si bodi način tolažili pri izgubi našega blagega pokojnika. Posebej se še zahvaljujemo gospodu Fišerju, zastopniku sportneg kluba SK. »Železnice«, za njegov ganljivi poslovljni govor ob odprtem grobu, dalje godbi »Udruženja 2D« ter vsem darovalcem mnogobrojnih prekrasnih vencev in cvetja.

5910

Rodbina Škol

Zahvala

Za izredno veliko število izrazov toplega sočutja ob priliki smrti našega ljubljenežega očeta, brata tasta, svaka, starega očeta, strica in starega strica in prastrica, gospoda

JOSIPA TSCHELIGI-JA

izrekamo tem potom našo najglobljo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo zastopniku gospoda župana in mestne občine magistratnemu ravnatelju Rodošku, častiti duhovščini, gospodu stolnemu in mestnemu župniku msgr. Umeku, patru Val. Landerottu, stolnemu vikarju Pribožiču, katehetu Šparlu in župniku Bračiču iz Limbuša, dalje mestni in okoliškim gasilskim četam, zastopstvom gostilničarskih organizacij, finančne kontrole, pevskih in športnih društev in vsem ostalim številnim pogrebem, ki so našega dragoga pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala za globoko segajoče poslovljne besede bivšemu poveljniku mariborske gasilske čete g. Ramsaku in g. ravnatelju Priegerju, ki je govoril v imenu lovcev, ki so prišli od blizu in daleč.

Lepa hvala tudi za mnoge vence in šopke!

Maribor, 3. junija 1939.

5110

ZALUJOČI OSTALI.

RANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR v lastni novi palači na ogli Gosposke - Slovenske ulice

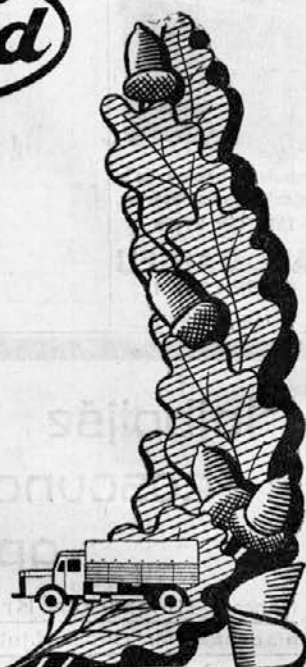
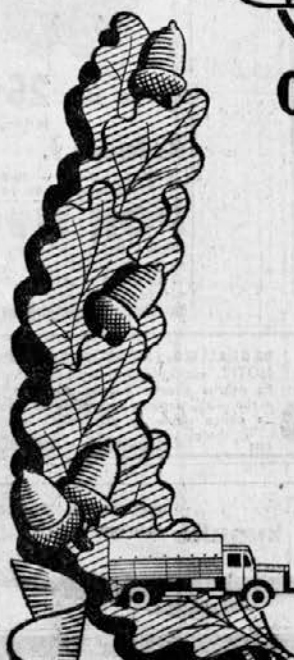
Najbolj varna založba denarja, ker jamči za višje pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in s svojo davčno močjo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vloge in knjišice na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: CELJE nasproti pošte, prej Južnoštajerske hranilnice

VRHUNEC NEMŠKE IZDELAVE

na področju INDUSTRIJE TOVORNIH AVTOMOBILOV bodo pokazale na Ljubljanskem velesejmu
sledete znamke:

Ljubljana 3. 6. - 12. 6. 1939

DRŽ. HIPOTEKARNA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

(prej Uprava fondov)
ustanovljena 1. 1862

Banka upravlja neodvisen upravnii odbor

CENTRALA V BEOGRADU

Glavne podružnice: Zagreb, Ljubljana, Split, Sarajevo, Cetinje, Novi Sad, Skoplje, Niš, Banja Luka in Zemun

Agenture: Kragujevac, Valjevo, Čačak, Pančevo, Petrograd, Bitolj in Prijepolje

GLAVNI BANKINI POSLI:

Upravlja vse državne in javne fonde: pupilarni, depozitni in cerkveni kapital, samostanski, očinski denar in denar ustanov itd. — Emitira obveznice in založnice — Sprejema vloge za štedenje — Odo-
brava posojila na nepremičnine, a občinam in samoupravnim telesom na doklade in dohodke —
Eskontira menice denarnih zavodov — Lombardira vrednostne papirje, delnice Narodne banke in
Privilegirane agrarne banke in blagajniške zapise ministrstva financ. Eskontira tekoče kupone iz
svojih založnic dolarske emisije (Seligman), ki so nostrificirane v kraljevini — Za vse bankine ob-
veznosti jamči država — Za vsa pojasnila se je treba obrniti na naslov:

DRŽ. HIPOTEKARNA BANKA BEOGRAD,

ali na njene podružnice.